

מזל התאחדותנו

יוצא לאור

ע"י התאחדות אברכים חסידי סאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגדוק שליט"א

בני ברק - אלעד

שנה י"ד גליון תרע"ד **שופטים** ד' אלול תש"ע

תוכן הענינים

- לקח טוב..... עמוד ג'
- קול תפילה..... עמוד ה'
- שבת בשבתו..... עמוד ז'
- דבש תמרים..... עמוד ט'
- בשפתי צדיקים..... עמוד י"א
- פרפראות לחכמה..... עמוד י"ג
- ודרשת וחקרת..... עמוד י"ד
- פניני התורה..... עמוד ט"ז
- הילולא דצדיקיא..... עמוד י"ט
- משולחן מלכים..... עמוד כ"ג
- דברות קודש..... עמוד ל'

שפר"ו מעשיכם

לשונות ארוכות ואדומות של אש נפרצו מאחד מבתי העיר, כל האנשים אשר היו בתוך הבית נמלטו מן המקום ובתוך הבהלה נודע שבכית נמצא אדם הישן במיטתו והוא כלל לא הש בדליקה המתפשטת, אנשים רבים התאספו סביב הבית וכולם טיכסו עצה כיצד ניתן להציל את האיש, ניסו להרים את המיטה לקרב אותה לפתח הבית ולהוציא אותה דרך הפתח, אולם הנסיון נכשל שהוברר שהמיטה רחבה יותר מהפתח.

לכן הביאו גרזנים וכמה אנשים ניסו שוב להתקרב לאש מתוך כוונה להרחיב את הפתח, כדי שיוכלו להוציא את המיטה ואת האיש הישן עליה, במשך כל אותה שעה המשיכו האנשים לעמוד מסביב, להתווכח ולתת עצות מה ניתן לעשות.

לפתע הגיע אדם פיקח וכשהוברר לו על מה מתווכחים ושהסכנה גדולה מאוד, הוא הזדעק וקרא בקול: לשם מה אתם מתווכחים, לשם מה הנכם מבזבזים זמן יקר והרי עלול להיות שעד שתסתיים מלאכת ההריסה, אותו אדם חי' ישרף ולא יהיה את מי להציל, הדרך היחידה והיעילה היא לקרוא לו בקול, להעיר את הישן מתרדמתו ואז הוא יקום לבד ויצא בכוחות עצמו מהמקום וינצל.

הנמשל הוא, כולנו יודעים שהסיבה העיקרית לסכנות הגדולות היא החמא, ואם כן דרך ההצלה היחידה היא לעורר את העם להקיץ אותו מתרדמתו ואז הצרות יסורו מאלהן, יש למפל בשורש במקור שממנו נובעות הצרות וכשיתוקן אותו מקור רווח והצלה יעמדו ליהודים והם ינצלו מהצרות הקשות העומות עליהם מכל עבר.

והימים ימי חודש אלול שבהם תוקעין ומריעין בשופר וכפי שרמז הרמב"ם (הל' תשובה פ"ג ה"ד) ברמז מצות תקיעת שופר, כלומר עורו ישנים משינתכם ונרדמים הקיצו מתרדמתכם, וכימים אלו עבודתינו הוא לעורר את העם מתרדמתו לשמוע קול שופ"ר שפרו מעשיכם כי אין פורעניות בא לעולם בלא חמא.

הקב"ה יהא בעזרתינו, שנוכל להתעורר מתרדמתינו, בתשובה ותיקון לשפר מעשינו, ובספרן של צדיקים גמורים יחתמינו, עדי נזכה לשמחת עולם על ראשינו, וקול השופר הגדול ישמע בארצינו, בביאת משיח צדקינו, במהרה בימינו, אכי"ר.

זמנים	הדה"ג	מוצ"ש	סוק"ש	סו"ת
ברוקלין	7:42	9:08	8:51	10:15
קרית יואל	7:44	9:10	8:53	10:17
מאנסי	7:43	9:08	8:52	10:16
מאנטיסעלא	7:46	9:16	9:00	10:24
לעקוואד	7:41	9:08	9:00	10:24
מאנטרעאל	7:50	9:16	9:03	10:27
מעלבירן	5:25	6:56	9:01	10:43
בוענאס איידעס	6:07	7:36	9:34	11:14
לאנדאן	8:12	9:38	8:21	10:37
מאנטשעס טער	8:27	9:52	8:19	10:43
אנטווערפן	8:50	10:19	9:03	11:19
ווען	7:57	9:23	8:46	10:42
בני ברק	7:05	8:39	8:35	10:31
ירושלים	6:50	8:14	8:35	10:31

אבות פרק א'

לוח יסודי התורה	למדתי
☐ זונטאג	מיטת יט.
☐ מאנטאג	מיטת יט:
☐ דינסטיג	מיטת נ.
☐ מיטוואך	מיטת נ:
☐ דאנערשטיג	מיטת כא.
☐ פרייטיג	חזרה
☐ שבת קודש	חזרה

להכנסת מודעות, ברכות מזל טוב, הנצחת שם, לעילוי נשמת, אפשר לפנות:

בארה"ב: להר"ר אנושיל אילאוויטש הי"ו
845-662-5579

באר"י: להר"ר מננדל פריעדמאן הי"ו
011-972-527648437

קהל יטב לב ד'סאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

בני ברק

קול דנה דישועה באהלי צדיקים

קול צהלה ורינה, שפתותינו תרננה

נברך לאלוקינו, שהשמחה במעונינו, עת הזמיר הגיע בגבולינו

ובהדרת קודש ובאותות כבוד ואהבה, נשגר בזה ברכת מזל טוב"א, אל מול פני הדרת גאון מאורינו ומאליפנו, המסור מריחוק מקום וקירוב הלב למענינו, שר התורה והיראה, לוחם מלחמת ה' בעוז ונבגורה, משריש בלכות רבבות אלפי ישראל מסוף העולם ועד סופו השיטה הברורה, מלחיב לבבות בני ישראל בדברים אהובים, חזרות וזיקים ושביבים, חסידא ופרישא, מוציא קדישא, נהורא נפישא,

נבוד קדושת מרן רבינו הגה"ק שליט"א

לרגל השמחה שבמעון קדשו בהולדת הנכדה שתחי'

בהולדת הבת אצל נכדו הרב חיים צבי טייטלבוים שליט"א

בן בנו הגדול הגה"צ אב"ד קיט"ל וויליאמסבורג שליט"א

חתן הגה"צ אב"ד קיט"ל בארא-פארק שליט"א

ומצלאין אנו לחיי מלכא מרנא ורבנא, יזכהו הש"ת לנהל את עדת מי מנה, מתוך נחת והרחבת הדעת, על מי מנוחות ינהלינו ובמעגלי צדק ינחינו, ויזכה לרוות רוב נחת דקדושה מכל יו"ח במדה גדושה, מתוך בריות גופא ונהורא מעליא, עדי נזכה במהרה לרגלי מבשר צדק משמיע ישועה, ומלכינו מרן שליט"א בראשינו, במהרה בימינו, אמן.

המברכים בקידה חמש מאות

הנהלת הקהילה

הבן צדיקים יראו וישמחו וחסידים ברנה יגילו

לקח טוב

ליקוטים יקרים, מפי סופרים וספרים, ע"ד מוסר והסידות נאמרים

לא ימצא בך זכו' מנחש, פרש"י פתו נפלה מפיו זכו' / פי', כגון הטפשים כשנפלה פרנסתו תולה במקרה ואינו תולה בעצמו לחזור בתשובה, כמ"ש אלת אדם תמלך דרכו ועל ה' יזעף לבו (תענית ב, ה) וד"ל. (דברי ישראל)

★

כי תצא למלחמה על אויבך זכו' י"ל על כוחות הסט"א, וז"ש "ממך" שאתה בראתם ע"י עונותיך, לא תירא מהם, לאמר איך אשוב על כל עונותי המרובים, וז"ש כי ה' אלקיך עמך, כי אלמלא הקב"ה עוזרו זכו', ואצלו ית"ש אין חילוק בין רב למעט. (ויע' קודש)

★

מי האיש הירא ורך הלבב ילך וישוב לביתו, פירש"י הירא מעבירות שבידו, וקשה דאם ירא מהעבירות שבידו אי"כ הוא בעל תשובה וצדיק נמור ולמה לא ילך, ונראה דתיבת ילך המעם הוא טיפחא שמושך למעלה, ולפי"ז הפי"י מי האיש הירא ורך הלבב, שירא מהעבירות שבידו, ממילא הוא צדיק נמור, על כן אמר הכתוב ילך, רצה לומר ילך למלחמה, והתנה"ק מבטיחה לו וישוב לביתו בשלום. (תה"ק מהר"ש מב'עלזא ז"ע)

★

כי תצור על עיר, כי היא לשון אלא, כלומר רק תצור אל עיר, תקשור את עצמך להתעוררות. (בוציא דנהורא)

★

תמים תהיה עם ה' אלקיך, כתיב ת' רבתי, למען יוכל האיש הישראלי לכונו לתוכה ראשו ורובו. (באר המים)

★

תמים תהיה עם ה' אלקיך, כלומר בין רחמים בין דין לא תשאל שום שאלה כי הכל תקבל באהבה כמ"ש ובכל מדרך בכל מדה ומדה זכו', לקבלונו בשמחה, זהו מ"ש בזמירות, ה' אהבת תמים זכו' מזה אנו מרויחים מאחר שאין אנו שואלים על מעשיו לכך ג"כ כמ"ש וכי לא אשא להם פנים זכו' ולכך תשועת עולמים הגם שלפעמים אין אנו רואים נותן לנו בלי שאלה. (מעגלי צדק)

ואתה לא כן נתן לך ה' אלקיך, והקב"ה נתן הבחירה ביד ישראל שיהיה להם הכח להתגבר על היצה"ר ולהכניע תאוותו ולומר "לא כן" איני רוצה בדבר, וזה רומז הכתוב באמרו ואתה לא כן נתן לך ה' אלקיך שיהא בך כח זה ולא תשמע להיצה"ר. (אמרי יוסף)

★

ע"י ישראל מתנהגים בחסד למטה מעוררים שערי חסד למעלה

שופטים ושופטים תתן לך בכל שעריך זכו' ושפטו את העם משפט צדק, והקב"ה שופט את כנסת ישראל כבואו יום המשפט, כגודל רחמי וחסדיו, אך צריכין התעוררות דלתת לעורר רחמנות למעלה, ועי"ז נתעורר מדת החסד למעלה, כשאנו למטה מתנהגים בחסד ומלמדים זכות על איש מישראל לדונן לקב זכות, ואז עי"ז גם למעלה נתעורר אותו המדה, ומלמדיו גם עליו, וגם על ורעי ישראל חסדים, וא"כ האדם מעורר בעובדא שלמטה השער העליון לפתוח שערי חסד להריק ברכה על כל זרע ישראל, וזהו שאמר שופטים ושופטים תתן לך בכל שעריך, ר"ל שאתה בעצמך תתקן ותבין המשפט של מעלה ע"י שעריך, והוא השערים שלך שאתה עושה ומעורר במעשיך, וזהו ושפטו את העם משפט צדק, ר"ל כל איש ילמוד את עצמו להתנהג לשפוט את העם משפט צדק, ללמד צדקה וזכות על כל זרע ישראל, ואז האדם מעורר השער של מעלה, ועי"ז יצא בדיון זכאי במשפט של מעלה, כי במדה שאדם מודד מודדין לו. (קדושת לוי)

תכין לך הדרך, פי' תראה שתכין ותרחיב לך דרך ישר להבורא, ושלת את גבולי ארצך פי' ע"י שתשלש את ימך כאמרם ז"ל לעולם ישליש זכו', והיה לנוס שמה כל רוצח פי' לנוס לשון הרימו נס, פי' עי"ז תעלה ותנביה את כל הדברים שנרצהו והיינו כל זמן שלא עשה תשובה אוי הן תורה והן תפילה, לא פרתה לעילא, ומוטל כדבר הנרצה, ועתה תנביהו ותנשאנו למעלה. (ניעם אלימלך)

★

שום תשים עליך מלך זכו', צ"ב כפל הלשון הפסוק מקרב אחיך זכו' לא תוכל זכו', אלא ירדה תורה לסוף דעתם שלכנו אדם, שטבעם להעדיף איש נכרי ובלבד לא למנות לתפקיד נכבד מי שהוא בקרב אחיך (מתנת קנאה) לכן כפלה התורה בהדגשה יתירה מקרב אחיך דייקא זכו'. (דברי יחזקאל)

שופטים ושופטים תתן לך בכל שעריך זכו', י"ל ברזו להעמיד שופט ושופט אצל כל שער משערי הגוף, והיינו הפה והעיניים והאזניים, והיינו השופט הוא שישפוט את אשר יראה בעיניו ואשר לא יראה, וכן בכל השערים, והשופט הוא להעניש בקנס א"ע כאשר יצא מהנבול כאשר יראה בשנה וכן באינד והבן. (אנרא דבלה)

★

ולא תקח שחד, והיינו שדרך היצה"ר לפתות בני אדם ולהפילם ברשת החטא ועון, ואח"כ הוא מתנהג ועושה מצוה או לומד תורה ואומר לבבו שנתכפר לו העבירה, עד שימלאנו לבו לשוב לעשות הרע, ולכן הזהירה התורה מדרך הזה כי הוא ענין שוחד המעורר עיני חכמים, כי לא כן הדבר, שכר מצוה לחוד ועונש העבירה לחוד, ואין העבירה מתכפרת רק עם התשובה האמתית אשר על ידה לא ישוב עוד לכסלה. (עבודת ישראל)

★

כי יפלא ממך דבר למשפט זכו' דברי ריבות בשעריך, הם המון המחשבות זרות המבלבלים את האדם בשעת התפילה, לזאת נתנה התורה עצה לזה וקמת ועלית אל המקום, פי' תיכף כשאדם עומד

כבוקר יהיה ראשית מחשבתו על גודל צער השכינה, וזהו וקמת ועלית אל המקום זה בית המקדש שיכנה במהרה בימינו אמן. (תפארת שלמה)

★

ובאת אל הכהנים הלויים זכו', אא"ז וצוק"ל (פסוקים) אמר, הענין שאיזה חסידים נוסעים להצדיק רק ב' פרסאות, ואינה נוסעים י' פרסאות, ולאיזה חסידים הנסיעה בכסנת נפשות, הלילה לומר שזהו הוא במקרה, אכן האמת הוא שכל זה צריך להיות קודם ביאת הגואל, כי בזמן בית שני היו נביאי אמת, ואנשי הורם היו משחקים ומהתלים בהם, לכן התיקון שיתגלגלו אותן הנביאים בדורות הללו, ומי שציער להנביא תיקונו שיסע להנביא, ולפי הצער שציער להנביא יצער עצמו בהנסיעה שלו וכוה יתקן. (דברי ישראל)

718-305-6942 212-444-9899

בס"ד

כי ישאלך בן מחר לאמר

מיר ווילן מעלדן אז צום פארלאפענעם יומא דהילולא קדישא
פון רביה"ק בעל דברי יואל זי"ע, איז אפגעהאלטן געווארן

א גאר אינהאלטסרייכער אינטערוויו

מיט הרב החסיד המפורסם

ר' יעקב ישראל פריינד הי"ד

חבר ההלכת קרית יואל

**מיט סיפורים און היסטאריע פון די לעצטע יארן
פון רביהקוה"ט זי"ע ביז נאך די פטירה**

מען קען דאס הערן ביים אינטערוויו אפטיילונג

אויף נומער **191** פונעם מעין מעניו

718-305-6942 212-444-9899

00

אפדעיטס
פונעם
סיסטעם

1

1. נייעס בצל הקודש
און קהילתיים הקדושות

9. אינטערוויו'ס

נימונים

סיפורים והספדים
פון רביה"ק

2

1. קול משמרת
הכשרות

2. קול החרדים
באה"ק

3

חוק-אפי'ס

4

דברות קודש

5

מסיבות

6

שיעורים
ודרשות

7

חק וחז"ר

9

מערכת

ועד האש"ל

קול תפילה

אמרות קודש בעניני תפילה נאמרים על פרשת השבוע ערוכים וסדורים

תפילה על צער השכינה

כי יפלא ממך דבר וכו' דברי ריבות בשעריך וקמת ועלית אל המקום אשר יבחר ה' אלוקיך בו, זה הנתקל בתפילתו בהפרעות של מחשבות זרות, "דברי ריבות בשעריך" עצתו הוא לכונן בקשתו ותפילותיו על צער השכינה והמקדש החרב ו"קמת ועלית אל המקום אשר יבחר ה' אלוקיך בו".
(תפארת שלמה)

להתפלל בשב"ק יותר מאוחר

צדק צדק תרדוף למען תחיה, י"ל עפ"י המבואר (בחד"א מהר"א תענית דף ח') יש להקדים בתפלה בע"ש בשעה שמשמש מזל צדק, וכן ביום ש"ק יתאחר תפלתו ולא בבוקר כי אז משמש שבתאי ואינו מורה לטובה רק להמתין בתפלה עד מזל צדק עיי"ש. והנה (במג"ע) כתוב בזה הפסוק תתן לך בכל שעריך, אשר תתן גימי ז' מרגלאין שמכוונין שב"ק, וכבוד אממור ז"ל אמר רמו על דבריו אשר לך בכל שעריך מספר שב"ת. ולזה לענינינו נרמז צד"ק תרדוף, וכתוב ב' פעמים צדק, לרמו אשר בע"ש וכן ביום השבת יראה לכוון תפלתו בעת שמשמש מזל צדק, וזה למען תחיה כי המזל צדק מורה על הטובה להמשיך בתפלתו חיים טובים אמן.

(תמלא טבל)

כוחה של קריאת שמע

שמע ישראל אתם קרבים היום למלחמה, כאשר איש ישראל קורא קריאת שמע בכוונה של מסירות נפש, "שמע ישראל" היא זה בבחינת קרבן הנקרב על גבי המזבח "אתם קרבים" כאילו הקריב עצמו, ולפיכך "למלחמה על אויביכם" יעלה בידכם להתגבר על אויביכם ולנצח אותם.

(חיים שלום)

ע"י תפילה בהתלהבות ממתיקין הגבורות

לא יהיה לכהנים הלויים כל שבט לוי חלק ונחלה עם ישראל אשי ה' ונחלתו יאכלון ונחלה לא יהיה לו בקרב אחיו ה' הוא נחלתו כאשר דבר לו. הענין הוא בדרך רמז שיש צדיקים גדולים שהם בטבעם ומוגם מצד הגבורות, וצדיקים כאלו צריכים שמירה גדולה שלא להמשיך מלמעלה למטה לכנסת ישראל שום המשכה כדי שלא ימשיכו חלילה גבורות ודינים על כנסת ישראל, רק שצדיקים כאלו צריכים שיעסקו בתורה ותפלה ובמצות בלהב אש כפי מזגם. וזה פירוש הפסוק לא יהיה לכהנים דהיינו לצדיקים, הלויים פירוש שבאים מבחינת גבורות שהוא מדת הלויים, חלק ונחלה עם ישראל וגו'. וקאמר הפסוק אשי ה' ונחלתו יאכלון פירוש תורה ותפלה בלהב אש, ונחלה לא יהיה לו בקרב אחיו וגו' ה' הוא נחלתו וגו'.

(מאור ומש)

אל תדברו שיחת חולין בבית הכנסת, ואפילו לצורך גדול, כי עוון גדול הוא מי שמדבר בבית הכנסת, וגורם רעה לעצמו, - האמנם אלם - תעשו עצמכם כאלמים כשתעמדו בבית הכנסת. וזה לשון הרוקח (הל' תשובה, מדבר בבית הכנסת, אות כ"ו), המדבר בבית הכנסת, וחכריו משבחים ומשוררים - קורא אני עליו: "על כל שכני הרעים" (ירמי' יב, יד), "כי ישרים דרכי ה', וצדיקים ילכו עם ופושעים ישלכו עם" (הושע יד, י).

יש נוחלין פרק ראשון אות ח

כתיב ואהי להם למקדש מעט אלו בתי כנסיות אין נוהגין בהם קלות ראש כדאמרינן בפרק ב' דמגילה אלהים נצב בעדת אל, והמדבר עושה כאלו הופך אליו עורפו, ואמר מדוע באתי ואין איש קראתי ואין עונה, נטייתי ידי ואין מקשיב, למה יקצוף ה' על קולך ויקרא עליך מי בקש זאת מידך רמוס חצרי, אך השתחוה לו ושב לפניו כמורא ככפופות ראש בעונה בשבירת הלב התחנן לפניו ותשרור לפניו בשמחה ובאו לפניו כרונה אז יהיה קרוב אלך ונמצא לך.

ספר הרוקח

המדבר שיחת חולין בבית הכנסת טוב לו שלא יבא כל עיקר, כי הוא חוטא ומחטיא, והשטן מקטרג, היום קצר לו לדבר עד שממתין לשעת התפילה.

פתח עינים להחיד"א

לעי"נ האה"ח

מרת דבורה דאסקאל ע"ה

ב"ר שלמה יודא ז"ל

נלב"ע ח' אדר תש"ע

הוד והדר פעלים וצדקתם עומדת לעד

חובה נעימה עלינו להביע בשער בת רבים תודה וברכה לכבוד הבחורים היקרים מו"מ בתורה ויר"ש,
רודפי צדקה וחסד, כבוד שמם משבחים ומפוארים, ה"ה

הב' ישראל יוסף ראזענבוים נ"ו	הב' אברהם ברוך לאנדא נ"ו
הב' מאיר בר"ו פערל נ"ו	הב' אברהם הערש פילאפף נ"ו
הב' מיכאל יודא ווידער נ"ו	הב' דוד מיטטעלמאן נ"ו
הב' מנחם מענדל הלוי שעכטער נ"ו	הב' זלמן לייב טייטעלבוים נ"ו
הב' משה ארי' אשכנזי נ"ו	הב' חיים יודא ווייס נ"ו
הב' משה גוטמאן נ"ו	הב' חיים מארמארשטיין נ"ו
הב' משה דאוידאוויטש נ"ו	הב' טובי' ליפא סעגעדין נ"ו
הב' משה הערשקאוויש נ"ו	הב' יואל העללער נ"ו
הב' קלמן אדלער נ"ו	הב' יואל לאנדא נ"ו
הב' שלום טאבאק נ"ו	הב' יואל ראזינגער נ"ו
הב' שמעון אברהם פרענקל נ"ו	הב' יחזקאל שרגא הערשקאוויטש נ"ו
	הב' ישעי' טייטעלבוים נ"ו

ממציניו תלמידי ישיבה"ק בקרית יואל יצ"ו

**הם העומדים על הפקודים ביומא דהילולא רבה של רביה"ק ביום כ"ו אב
העעל"ט, במקום ציונו הקדוש להתרים את לבבות אלפים הבאים להתפלל,
ולעוררם להרים תרומה בקודש לטובת החזקת מוסדותינו הק',
משאת נפשו של מרן בעל ההילולא זי"ע, ועל אף החום הקשה ששרה שם
במקום לא הזניחו ועמדו מן הבוקר ועד הערב במסי"ג**

על זאת שפתינו אתנו בשם אלפי תלמידי מוסדותינו הק' להביע תודתנו מקרב הלב, ויה"ר שזכות
הגדול של החזקת מוסדותינו וזכות מרן בעל ההילולא זי"ע יגן בעדכם וילוכם לאורך ימיכם, כמו
שהתבטא בלש"ק "ווער עס וועט העלפן מיינע מוסדות וועל איך נישט שולדיג בלייבן", וימלא ה' כל
משאלות לבכם לטובה ולברכה ולכל מילי דמיטב, עדי נזכה לביאת משיח צדיקנו, ומלכינו כ"ק מרן
רבינו עט"ר שליט"א בראשינו, במהרה בימינו אמן.

כעתירת וברכת
הנהגות המוסדות

שבת בשבתו

אמרות קודש בעניני שבת נאמרים, על פרשת השבוע ערוכים וסדורים

קיום כל העולם תלוי בשומרי שבת

צדק צדק תרדוף וגו' יש לרמוז ע"ד שאיתא בס' ששת ימים עשה ד' את השמים ואת הארץ ולא אמר בששת ימים הדפי' הוא כי ששת ימים הראשונים בלבד עשה ד' את השמים ואת הארץ ומאז והלאה קיום הזמן תלוי בשומרי שבת אשר עי"ז גותנין חיות להזמן ויש לרמוז זאת במ"ש צדק צדק בכפל יען כי צדק במילוי כזה צדי דלת קוף עולה שבת' עם הנקודות ויען כי הזמן תלוי משבת העבר לשבת הבא ע"י שומרי שבת שיהי' עי"ז קיום הזמן שהוא בחי' שנה ואמר למען תחיה' שהוא קיום הנפש וירשת את הארץ קיום העולם בחינת עש"ז אשר קיום העולם תלוי בנפש שהוא החיות מכל וזה תלוי בשמירת שבת (שזוכך לנפש יתירה) לזה למען תחיה' עולה תרי"ג שמכוין לקיום אדם ברמ"ח איברים ושס"ה גידים קומה שלימה ומכוון לתרי"ג מצות אשר עבור זה נברא העולם ולשבת שהוא יומא דאורייתא אשר בשביל זה השומר שבת כהלכתו יש קיום לבחי' עש"ז ודד"ק.

(אור למאיר)

בזכות תוספות שבת ניצולים מכל הרעות

צדק צדק תרדוף למען תחיה' וירשת את הארץ, ולהבין נקדים מ"ש הרב הגדול מהרש"א בח"א פ"א מ"א ממ"ט תענית וז"ל שבעה מזלות שצ"ם הנכ"ל הנה בתחלת הלילה מימי השבוע משמש כשנ"צ חל"ם נמצא מגיע מזל מאדים בתחלת ליל שבת ובתחלת הימים משמש חל"ם כשנ"צ נמצא מגיע לתחלת יום שבת שבתאי, והנה מאדים'ם ושבתאי' הם שניהם מורים על רעות ר"ל כדאמרינן מי שהחשיך ומטעם זה צריך להוסיף מחול על הקודש שעה א' מע"ש שאז בסוף שעה דע"ש משמש מזל צדק כדי להתחיל קדושת ליל שבת במזל צדק ובשבת בבוקר למחרת יום השבת אחר שעה אחרונה שלא תתחיל לשבות לשבות מיד בבוקר בשליטת שבתאי' אלא בשליטת צדק ולא במזל שבתאי' וע"כ לא נאמר בשבת בבוקר בבוקר שאין צריך להתחיל מיד באור הבוקר שבינת יום השבת אלא אחר שעה בזמן שצדק שולט, ודע עוד מ"ש יתוכנינים הביאים השביל אמונה דכ"ז בענין המזלות שכל מכות הרג ואבדן וכל מכות רעות באים ע"י מאדים וכל טלטול ועקירת ארצות ושבי ורעב ע"י שבתאי' ע"ש באריכות ונראה לי שז"ה צדק צדק תרדוף ב' פעמים ר"ל ש' לך לרדוף ב"פ אחר שליטת מזל צדק הא' בע"ש כשהוא שולט בשעה אחרונה שלא הנכס לשבת בשליטת מאדים ושנית יש לך לרדוף בבוקר למחרת יום שבת שלא תתחיל לשבות מיד בבוקר בשליטת שבתאי' אלא בשליטת צדק שהוא שעה על הבוקר וכ"כ למה ואומר הכ' נגד שליטת מאדים למען תחי' כי המזל הזה גורם מות ואבדון וע"כ יש לך לרדוף אחר צדק כדי שתתי' ונגד שליטת שבתאי' אומר וירשת את הארץ אשר ה' אלקיך נתן לך כי הוא גורם עקירה מן הארצות ע"כ תרדוף אחר צדק וירשת את הארץ מה שנתן לך הקב"ה ולא תצטרך לטלטל מן הארץ.

(זכור ושומר)

רק בתשובה יבוא להעיד על הקב"ה ביום השבת

לא יקום עד אחד באיש לכל עון ולכל חטאת, ויל"פ עפ"י רמז דכל איש שאומר בשבת ויכולו ומקדש ומעיד על הש"י כי הוא ברא הכל בששת ימי המעשה ושבת ביום השביעי צריך קודם

לעשות תשובה שיהי' כשר לעדות, וז"כ לא יקום עד אחד באיש להעיד על ה', שנק' ה' איש מלחמה, אם הוא העד עלול לכל עון ולכל חטאת, ושבת אותיות תשוב, גם ר"ת שבת' שבת בו תשוב אז תעיד ברא שמים.

(תורת יצחק)

קדושת השבת מאיר עיני האדם להכיר מעשיו

כי יפלא ממך דבר למשפט בין דם לדם, בין דין לדין, בין נגע לנגע, דברי ריבות בשעריך וקמת ועלית אל המקום אשר יבחר ה', וי"ל דהנה אין דנין בשבת, ולפי הרמז באדם הפרטי, בשבת אין צריכין להעמיק כ"כ לשפוט הראוי מבלתי ראוי, כי אור קדושת שבת מאיר ללב ישראל, והאיש הרוצה להכיר ולהבחין, במעט עיון הוא רואה ומבין ונמשך ממילא אחר הראוי, ולעומת ששה הלאין הנ"ל יש בשבת שלש סעודות, ותפילה יתירה היא תפילת מוסף, וקריאת התורה, והם חמש מקביל לחמשה חושים, וקידוש היום הוא המצוה הששית מקביל לחוש הששי שכולל הכל, וידוע שקידוש הוא בחכמה שהיא ראשית וכוללת הכל, ובכלל קידוש הוא הבדלה כאמרם ז"ל זכרוה בכניסתו וזכרוה ביציאתו, ואין להארץ עוד. ולפי דברינו אלה יש להמשיך הרמז גם בפרשה שלפנינו, שיש כאן רמז גם לאדם הפרטי אשר טחו מראות עיניו מלהכיר ולבחון את מעשיו ולהיות ממאיר דחושבנא, אם עכ"פ עוד עומד בספק ועדיין איננו מכת השמים חושך לאור ואור לחושך ודרכם ישרה בעיניהם, אלא לבו דופק עליו, ואינו יודע ליתן חשבון צודק לנפשו, ועי"ז נאמר כי יפלא ממך דבר למשפט וגו', על זה אמר הכתוב וקמת ועלית אל המקום אשר יבחר ה', והיינו עפ"י מה שהגדנו במק"א כי עולם שנה נפש הם בבחי' אחת, ומובחר שבעולם הוא מקום המקדש, ומובחר הזמן הוא שבת ומועדי ה', וע"כ אמר הכתוב שעכ"פ שבת שהוא מובחר הזמן הוא לעומת המקום אשר יבחר ה', ואל יעבור עליו יום השבת בהבל וריק אלא אז יתבודד ויחשוב חשבונו של עולם, ואור קדושת שבת יאיר את עיניו להכיר את המעשים הנרצים מהבלתי נרצים, ויתקיים בו ודרשת ויגידו לך את דבר המשפט.

(שם משמואל)

ג' דברים שהם הכנה לשב"ק

שום תשים עליך מלך מקרב אחיך תשים עליך מלך, ונ"ל בדרך הרמז דקאי על ש"ק דהנה איתא בתוס' שלשה מעידין הן ועי"ז הקב"ה ושבת וישראל, נמצא א"א לקיים ולשמור שבת כראוי אלא אם יש לו אהבת השם ואהבת ישראל, והנה על ש"ק צריך להכין א"ע בששת ימי המעשה דבששת ימי המעשה צריך ללקוט הקדושה על ש"ק, והנה תשי"ם נוטריקון ש'שבת ימים תעשה מ'מלאכה, ומל"ך הוא שבת מלכתא, ותשי"ם דרשינן בגמרא שתאה איתו עליך ואפי' ע"ה אימת שבת עליו, ולמדנו הנה"ק כי לשמירת שבת צריך ג' דברים, הכנה מששת ימי המעשה, וזה מרומז בתיבת תשי"ם כנ"ל ש'שית ימים תעשה מ'מלאכה, וגם לשמירת שבת צריכים יראתשמים כנ"ל שתאה אימתו עליך, ועוד צריך לשמירת שבת אהבת ישראל, וזהו מרומז באומר מקרב אחיך היינו מתוך אהבת ישראל והיינו שום תשי"ם הכנה כנ"ל תשי"ם שתאה אימתו עליך דהוא יראת השם, עלי"ך מלך דהיא שבת מלכתא מקרב אחיך ג' אהבת ישראל והן המה השלשה מעידין הנ"ל הקב"ה ושבת וישראל והבן.

(הביד הזהב)

קהל יטב לב ד'סאטמאר

מאנסי יצ"ו

תאו והתכנשו לכבודה של תורה

בשמחה רבה נזמין בזה כבוד חברי קהלתנו הק' ותושבי עירינו שיחי', ואתם עמם תלמידי וחסידי סאטמאר שיחי' לחגוג ביחד

הגיגת

הכנסת ספר תורה

לבית מדרשינו דקהל יטב לב ד'סאטמאר מאנסי יצ"ו
13 MONSEY BLVD.

שנכתבה על ידי אנ"ש חברי קהלתנו הק' לע"נ אבינו רועינו מרן רבינו הגה"ק מרן משה בן חיים צבי זצ"ללה

שתקיים ברצו"ה א' כי תצא ה' אלול הבעל"ט
בשעה 6:00 אחצ"ה

כלנו בני איש אחד כל קהל עדתינו
נשמוח בשמחת התורה ומלכינו בראשינו

בהשתתפות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

הסעודה לכבוד גומרה של תורה ביחד עם השלחן הטוהר לרגל היומא ההילולא של מרן בעל הייטב לב זצ"לה תתקיים באולם ישיבה ספרינג וואלי - בשעה 8:30

ביחד נגיל ונשיש לכבודה של תורה ולכבוד רבינו הגה"ק זי"ע

שישו ושמוחו בשמחת התורה ובשמחת קהל עדתינו נגיל ונשיש בשמחת תורה כי היא לנו עוז ואורה

הנהלת הקהלה

נ.ב. כל הזמנים יתקיימו בדיוק גמור ונא לבוא בזמן

ועתה כתבו לכם
כתיבת האותיות בבית הרבני הנכבד מוה"ר ר' שמואל זאנוויל וערטהיימער ני"ו
בבאי דקהלתנו הק' ביום ה' שופטים משעה 7:00 עד שעה 10:00
9 HERRICK AVE

מפי עוללים ויונקים
ילדי התשוב"ר יקבלו הספר תורה בלפידו איש ברחוב הביהמ"ד בשעה 6:30

כי מציון תצא
הספר תורה תצא מבית הרבני הנכבד מוה"ר ר' רפאל סערלמוטער ני"ו מראשי קהלתנו הק' בשעה 6:00
4 GWEN LANE

דבש תמרים

פנינים יקרים, מבאר הפרוה שרים,
רבתינו הקדושים עצי התמרים

יסור ממנה להפך הסדר, ואז יאריך ימים על ממלכתו. (דברי יואל)

☆

כי יפלא ממך דבר למשפט וגו'. ויבואר לפי דברי הנביא לעת"ל מביאו הקבי"ה ליצה"ר ושחטו בפני הצדיקים, והקשה האלגזי על צה תצא זאת מלפניו יתני והלא אין שלוח לדבר עבירה ושלוח חייב דדברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין, ות"י עפי"ד הנביא היכא אמריי אשלד"ע היכא דאי בעי עביד ואי בעי לא עביד אבל בצר דבעי"כ מותיב בה מיהייב שולחו, והי"נ יצה"ר אשר מעביר את האדם על דתו ע"כ שלא בטובתו היכא דלא מצי כ"ף ובעי"כ עביד ודאי ישלד"ע, אולם במסי קידושין מצינו שאמר הקבי"ה לישראל בראתי יצה"ר בראתי לו תורה תבלין ואם אתם עוסקים בתורה אין אתם נמסרין בידו ואם אין אתם עוסקים בתורה אתם נמסרין בידו, ובכ"ן שוב יתחייב האדם על שלא עסק בתורה תהלה ונמשך אחרי הבלי עוה"ז ואילו היה עוסק בתורה לא אלבשי יצרו בתוקפו ואי בעי לא עביד, וזשי"ה כי יפלא ממך דבר למשפט בין דם לדם וגו' וכ"י בייטב לב היינו דבר הצריך למשפט של מעלה היינו מצות תשובה ע"ש, ולדרכינו הענין הוא שלא תדע למה אתה מתחייב בדין, כשביל דברי ריבות בשערך כי ריב ומלחמת היצר בשערך ואנוס אתה בידו ובעי"כ עביד ויתחייב המשלח ולא השליח, לזה אמר וקמת ועלית אל המקום אשר יבחר היא בו הוא בתי כנסיות ובתי מדרשות כי הדבר תלוי בלימוד התורה שע"י התורה יוכל להתגבר על יצרו ולבחור בטוב, ואמריי אשלד"ע וחייב השליח.

(כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א)

לא תסור מן הדבר וגו'. והאי"ש אשר יעשה בודון וגו'. ויש לומר על פי דברי התיבות דבאיסורי תורה אם אוכל בשוגג צריך כפרה ותשובה, אבל באיסורי דרבנן אי"צ שום כפרה, וכאילו לא עבר דמי ע"ש, ובכ"ן י"ל דהכי דאזהר הכתוב לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך וגו' ואם כן מיירי הכא בכל מילי דרבנן דאסמכיהו אלאו דלא תסור כמבואר בגמ', וע"כ אמר הכתוב דרק אשר יעשה בודון יש עליו החיוב אבל בשוגג דרבנן אין צריך כפרה.

(עצי חיים)

☆

ולב"תי סור מן המצוה ימין ושמאל. ויש לרמוז על פי מה שאמרו חז"ל על הפסוק וכל צבא השמים עומד עליו מימינו ומשמאלו, וכ"י יש שמאל למעלה והלא נאמר ימין הי רוממה ימין הי עושה חיל, אלא אלו מיימנים ואלו משמאלים, מיימנים מלמדן זכות משמאלים מלמדן חובה, והנה מלך ישראל ומנהיגי ישראל צריך שיה"י בהם שני מידות הללו שיהיו מוכיחים את העם ומלמדים חובתם בפניהם ולא יחניפו להם, וכלפי שמיא צריכים ללמד זכות על ישראל, כמבואר במדרש שאמר הקבי"ה כביכול משה הוכיחו אחר בני ישראל הוכיח לבני ישראל אחר, לישראל אמר אתם הטאתם להקבי"ה אמר למה הי יחרה אפך בעמך, אבל מנהיגים רעים מהפכין הסדר וע"י שמחניפין בעיני העם ומלמדים זכות בפניהם ואינם מוכיחין אותם, ממיאל מעוררין עליהם קטרוג למעלה, והו מאמר הכתוב ולב"תי סור מן המצוה ימין ושמאל, שמצווה המלך על בי דברים אלו שהם ימין ושמאל להיות מלמד זכות כלפי שמיא ולהוכיחם על פניהם, אבל אל

שופטים ושופטים תתן לך בכל שנריך וגו'. כי כלי החושים הם שערים לאדם להכניס הנראה והנשמע ולהוציא קול ודיבור, והנה צרך האדם לשום שופטים על השערים, ר"ל לרחות מה שאין ראוי להכניס, דלכל נכרא עפעפים לעינים ואלוה לאוזן ושפתים וישנים חומת הפה, ושופטים היינו אף מה שיכנסו ישפוט לברר האוכל מתוך הפסולת, ע"כ נכתב בלשון יחיד, ומסיים ושפטו את העם משפט צדק דמי שהוא בגדר זה יוכל לשפוט צדק כי ראוי להשראת השכינה אשר משפט צדק ארי"א בלעדו, ולכן אמר ושפטו את העם בלשון גנאי לרמוז אמרם ז"ל דכשבעי"ד עומדין לפניך יהיו בעיניך כרשעים.

(ישמח משה)

☆

צדק צדק תרדוף למען תחיי וירשת את הארץ וגו'. ונראה בהקדם מה שפ"י הרמב"ם אלו דברים שאדם אוכל פירותיהן בעוה"ז והקרן קיימת לעוה"ב, הענין המצות נחלקין על שני חלקים חלק האי כמצות המיוחדות בינו לבין קונו כגון ציצית ותפילין, וחלק השני היינו כמצות התלויות בתועלת בני אדם כגון אזהרה על הנגיבה וכ"י, וכשיעשה אדם מצות המיוחדות לנפשו יקבל שכר עליהם לעוה"ב, וכשיעשה מצות התלויות בתועלת בני אדם תחשב לו לצדקה מצד המצוה, וימצא טובה בעוה"ז בעבור שנהג הטובה בין בני אדם ע"ש, וזשי"ה צדק צדק תרדוף ר"ל אחר מצוה שיש בה כי צדקות להי היינו שעושה רצונו יתבי, וצדק שגומל טוב לבריות ואם כה תעשה, למען תחיי ר"ל בעוה"ב שהוא חיי נצחיות, וירשת את הארץ היינו עוה"ז והיה טוב וחסד כזה וכבא. (קדושת יו"ט)

Yeitev Lev

*D'Rabeinu Joel D'Satmar
Eretz Yisruel Ltd*

מוסדות יטב לב

**דרבינו יואל מסאטמאר
בארה"ק תוככ"א**

26 Clapton Common, London E5 9BA

סניף לאנדאן

Tel 020-8806-7935 Registered Charity No. 1121260

ברוך אשר יקים את דברי התורה

בשמחת התורה, ובאותות כבוד והוקרה, נביע ברכתנו בזאת השורה, בשפה נעימה וברורה, קדם רומע"כ ידידינו החשוב האי גברא רבא ויקירא, משליך עצמו מנגד לטובת מוסדותינו הק' תדירא, **ועק"ב** איש תם יושב אהלים, לתורה ולתעודה מרבה פעלים, **יהוד"ה** אתה יודוך אחיר, ויהללוך כל יודעיך ומכיריך, האי ניהו

הרבני הנגיד החסיד המרומם

הרה"ג ר' יעקב יהודא עסטרייבער שליט"א

מראשי תכבדי קהלתנו הק' פה עיה"ב לאנדאן יע"א
ממנהלי מוסדות יטב לב בארה"ק סניף אייראפע

**לרגל אשר חבלים נפלו לו בנעימים
בהכנסת ספר תורה
לבית מדרשינו הגדול**

ברוך אשר יקים את דברי התורה, יה"ר שממצוה גדולה זו יושפע להם רב שמחה ואורה, מתוך בריות גופא ונהורא, וזכות התורה יגן בעדו ובעד כל אשר לו, להתברך בשפע והצלחה בכל גבולו, אך טוב וחסד ירדפוהו כל הימים, אורך ימים ושנות חיים בטוב ובנעימים.

העברכים ביקרא דאלייטא

**הנהלת מוסדות יטב לב בארה"ק
פה לאנדאן יע"א**

סיפורי צדיקים, בביאור הפסוקים המלאים זיו ונוגה מפיקים

בשפתי צדיקים

כי השוחד יעוור

רב אחד שהיה ידוע כמי שלוקח שוחד נעשה פתאום חיגר, שאלו לר' אייזל מסלאנים הא כתוב כי השוחד יעוור ולא חיגר, השיב להם ר' אייזל: אחז"ל שפסיעה גסה נוטלת מאור עיניו של אדם, ולכן צריך מקודם להיות חיגר כדי שלא יאמרו שנעשה עיוור מפסיעה גסה ולא משום שוחד, אבל עכשיו שחיגר ואח"כ יסמא יראו כולם שהוא מחמת שוחד. (גן יוסף)

כי השוחד יעוור עיני חכמים

בעת שישב בעל אוהב ישראל זצ"ל מאפטא על כסא הרבנות בקולבסוב באו פעם לפניו שני בעלי דין לדין תורה, יתר הדיינים לקחו שוחד והיו נוטים לצד אחד, אולם הרב מאפטא גילה כלפיהם התנגדות נמרצת והוכיח להם כי אין ההלכה כמותם, יעצו הדיינים לבעל הדין כי ישוחד גם את הרב, אך כיצד עושים זאת, והלא בשום פנים לא יסכים הרב לקבל שוחד, יעצו לו איפוא לשלשל בחשאי סכום כסף ניכר לכיס בגדו של הרב, בעל הדין עשה כעצתם ואיש לא ידע דבר על כך. למחר כאשר ישב הרב להמשיך בדין תורה, הרגיש כי דעתו החלה להסס בדבר וכי קם בו רצון להסכים עם דעת הדיינים, מיד דחה את ישיבת בית הדין וכל אותו היום בכה והתחנן לפני רבונו של עולם כי יאיר את עיניו לראות את האמת, כך עברו ימים מספר עד אשר גילה הרב את הכסף בכיסו בגדו ומיד הבין כי בעל הדין הוא אשר שם את הכסף בכיסו כדי לשחדו, כל כך גדול הוא כוחו של שוחד, שאפילו אם הדין אינו יודע מאומה על כך, בכל זאת משפיע על שכלו לסלף את דעתו. זהו פירושו של הפסוק ויסלף דברי צדיקים אמר הרב מאפטא זצ"ל אפילו אם הדין מוסיף להיות צדיק גם לאחרי קבלת השוחד, שכן ראה ולא ידע מאומה על כך, בכל זאת יש בכוחו של השוחד לסלף את בינתו ואת דבריו. (שפת אמת)

לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך

באחד הויכוחים שהתנהלו תמיד בין רבי יהונתן ז"ל ובין המלומדים הנוצרים שבדורו שאלוהו פעם כומר אחד. כיצד אמרו חכמיכם העובר על דברי חכמים חייב מיתה, בו בזמן שיש הרבה עבירות בתורה שאין חייבים עליהם מיתה. השיב לו רבי יהונתן, בדיוק כך הוא גם הנימוס והחוק בכל מלכות ומלכות אם יכנס אדם אצל המלך ויעשה דבר נגד כבודו או רצונו, לא יהרגנו המלך על דעת עצמו אלא ימסרנו לידי החוק, על מנת שיעמידוהו לדין ויבאוהו על

עונשו, ואילו אם אדם אינו שומע לפקודתו של הזקיק השומר על ארמון המלך רשאי הזקיק ואפילו מחוייב הוא לירות בו מיד. חכמינו סיים ואמר רבי יהונתן הינם בבחינת הזקיפים העומדים על משמר התורה והמסורה, וכל המסרב להישמע לפקודתם דינו חמור בהרבה מזה שעובר על מצוה שבתורה גופה.

כי יפלא ממך דבר למשפט וגו'

אמר הגה"ק משינאווא זי"ע באכלי מזונות אצל מו"ח הגאה"ק ארי' דבי עילאי זלה"ה, עלה בדעתי לשאול עצת קדשו בענין תעניתים, וכשבאתי לפניו דיבר עם אחד, ואמר בזה הלשון: "פאסטען אז מען קען מהיכי תיתי, אך שאין זה העיקר", וכאשר שמעתי דברי קדשו לא שאלתי אותו יותר, כי שמעתי תשובה על אשר רציתי לשאול, ואמרתי אז בלבי דזה פירוש הכתוב כי יפלא ממך דבר למשפט וגו' ובאת אל הכהנים וגו' ודרשת והגידו לך את דבר המשפט, ולכאורה היה צריך לומר ודרשתם היינו שתשאל אותם, אך הפירוש כך דאם האדם מסופק באיזה דבר מדרכי ה' האיך לעשות, ילך להצדיקים וישמע דבריהם של הצדיקים, ממילא יודע לו האיך להתנהג, וזה ודרשת כשתדרוש בלבבך לבד, אף בלא שאלת פיהם, והגידו לך מעצמם את דבר המשפט מה שיש לך לעשות. (דברי יחזקאל)

אליו תשמעון

בשנת תשי"ט לפ"ק בנסוע מרן רביה"ק בעל דברי יואל זי"ע על הספינה לארץ ישראל, נסתבב השיחה על גדולותו וקדושתו של רבי יהושע לייב דיסקין זצ"ל, אמר אחד לרביה"ק כי הגאון רבי חיים סאלאוויטשיק זצ"ל אמר: על רבי יהושע לייב אפשר לומר "ואליו תשמעון", אבל גאון אדיר בירושלים אמר שלא להדפיס אימרה זו, כיוון שהפסוק "אליו תשמעון" נאמר בתורה רק על נביא בלבד, רביה"ק שהי' נראה אותה שעה כמנמנם, הגיב בקצרה ואמר, רבי עקיבא אייגר באורח חיים הלכות קדושה, אחר כך התנער לפתע ממקומו ואמר "נו דער אריז"ל הק', דער אריז"ל הק', (כלומר האר"י שאני), לאחר הגיעם לירושלים חיפשו הנוסעים בשולחן ערוך בסימן קכ"ה, וזה לשונו המחבר: אין הצבור אומרים עם השליח ציבור נקדישך אלא שותקין וכו', ובהגהות רבי עקיבא איגר: אבל בכתבי האר"י כתב דיש לומר כל הקדושה עם השליח צבור מלה במלה עכ"ל "ואליו תשמעו", עד כאן לשונו של רע"א, והיא פלא. (עולמות שחרבו)

שבת של מי היתה

במסגרת מפעל "החזקת מלמד"

בשם אלפי בני ציון תלמידי המוסדות, ובשם מצדיקי הרבים אלו מלמדי תינוקות, שלוחה ברכתנו לכבוד הני אנשי שם קרואי מועד, אשר משמים וכו בזכות של כיתה שע"י מוסדותינו הק', ובעזרתם נוכל להחזיק מעמד, לחנך צאצאינו ע"ד המסורה לנו מרבנות"ק על טהרת הקודש

פרשת שופטים

נו"ה רפאל טערעדא הי"ו

המלמדים: הר"ר עזרא בנעט שליט"א והר"ר מרדכי מנחם שווארטץ שליט"א

נו"ה משה נח גאלדשטיין הי"ו

המלמד: הר"ר משה ברוך כץ שליט"א

הרב עזרא משה כאירה שליט"א

המלמד: הר"ר משה יוחנן קליין שליט"א

נו"ה חיים הערש גאלד הי"ו

המלמד: הר"ר משה ראטה שליט"א

נו"ה יעקב קליין הי"ו

המלמד: הר"ר נפתלי יעקב פאלאטשעק שליט"א

נו"ה יעקב חיים פאללאק הי"ו

המלמדים: הר"ר חיים הירש שליט"א והר"ר נפתלי צבי בראדי שליט"א

נו"ה מרדכי מנחם גרין הי"ו

המלמד: הר"ר שאול יחזקאל שווארטץ שליט"א

נו"ה מאיר יוסף משה גראס הי"ו

המלמד: הר"ר שמואל אלטער בנעט שליט"א

נו"ה בנימין צבי ליטענשטיין הי"ו

המלמדים:

הר"ר צבי יודא ווייס שליט"א

והר"ר שמעון יואל בראך שליט"א

נו"ה וואלף בער וויזענפעלד הי"ו

המלמד: הר"ר אברהם משה לאנדא שליט"א

הר"ר מנחם מענדל הורוויץ שליט"א

המלמד: הר"ר אהרן ווייסהויז שליט"א

נו"ה שמואל פרענקל הי"ו

המלמד: הר"ר הערשל גראס שליט"א

מרת רויזא מלכה בראווער תחי'

המלמדים: הר"ר יואל גרינוואלד שליט"א

והר"ר דוד שלמה וואנחאצקער שליט"א

נו"ה יצחק גרינפעלד הי"ו

המלמדים: הר"ר יואל וויינבערגער שליט"א

והר"ר שמואל שאול גרינוואלד שליט"א

מרת נעמי גרינוואלד תחי'

המלמד: הר"ר יואל כץ שליט"א

נו"ה שמואל ראזענפעלד הי"ו

המלמד: הר"ר יוסף מאיר שווארטץ שליט"א

נו"ה חיים מייזעלס הי"ו

המלמד: הר"ר יעקב מיכאל היילברוין שליט"א

נו"ה אלימלך פריעדמאן הי"ו

המלמד: הר"ר מאיר חיים שישא שליט"א

נו"ה יקותיאל אלי איגבער הי"ו

המלמד: הר"ר מנשה ברוך קליין שליט"א

זכות כל השעות של תורה ותפילה שנלמדו במסגרת הכיתה, יזקף לזכותכם לעד ולנצח נצחים, עץ חיים הוא למחזיקים בה ותומכיה מאושר.

שבת של מי היתה, שבת של רבי אלעזר בן עזריה היתה, ובמה היתה הגדה היום, אמרו לו בפרשת הקהל, ומה דרש בה, הקהל את העם האנשים והנשים והטף, אם אנשים באים ללמוד נשים באות לשמוע טף למה באין, "כדי ליתן שכר למביאייהו". (חגיגה ג.)

מפעל החזקת מלמד

שע"י הנהלת המוסדות, פה בארה"ק

פרפראות לחכמה

מאמרים נחמדים, ע"ד דרוש מיוסדים, כפתור ופרח משוקדים

על שנותיו ואי בגמ' מלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול וזה שהרבנות מקברת בעלי' כיון דלדידי' אי אפשר להוסיף על שנותיו כיון דאינו יכול לעבור במילי' ולמחול על כבודו עיי"ש, והנה נ"ל לומר ולחלק דווח באמת דוקא באותן מלכים שמזדמן להם ענינים כאלה שצריכין לעבור על מידותיהם ואינם יכולים מכח שאינם רשאים למחול על כבודם לאלה אין יכולים להוסיף על השנים כנ"ל, אולם לאותם שאין להם הזדמנות שהיו מוכרחים למחול על כבודם הלא אלו יכולים להיות עונים באמת ולהיות בלבם בבחינה זו שיעברו על מידותיהם בכח וברצון ורחמנא לבא בעי ואין הקב"ה מקפח שכרם באמת לאלו מוסיפין על שנותיהם, ואי בגמרא (ברכות ו.) כל מי שיש בו זראת שמים דבריו נשמעין, ואי"כ מלך שהוא ירא שמים באמת בוודאי דבריו נשמעים וממילא לא יזדמן לו כשום פעם שהי' צריך לעבור על מידותיו, שהרי כל מה שיצוה ישמעו לו ואי"כ גם מלך כזה יכול להיות עניו בלבו ולעבור על מידותיו בבחינה זו ויכולים להוסיף על שנותיו, וזהו מודיק בפ"י הכתובים, היתה עמו וגו' למען ילמד ליראה את ה' וממילא הי' דבריו נשמעין, ואי"כ יכול להיות לבלתי רוס לבבו מאחיו שהי' יכול להיות עניו ולא זיק לו מה שהוא עניו כי בין כך דבריו נשמעין, ובוהו יזכה למען יאריך ימים על ממלכתו שלא הי' בכלל אותן שהרבנות מקברת אותן רק אדרבה שיאריך ימים ויוסיפו לו שנות חיים.

☆

שמע ישראל אתם קרבים היום למלחמה. ופרש"י אפילו אין בכם זכות אלא שאתם קורין קריאת שמע שחרית וערבית וכו', וצ"ב למה נקט דווקא מצוה זה. וי"ל עפ"י הילקוט הגרשוני פ"י ואתחנן שמביא לפרש מאמה"כ בקי"ש וישננתם לבניך ודברת בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך, דבאמת אמרו חז"ל דצריך האדם להגות בתורה יומם ולילה, ודיברת בם ולא בדברים בטלים, וכן אמרו חז"ל וישננתם לבניך שהיו דברי תורה משוננים בפניך שאם ישאלך אדם אל תגמגם ותאמר לו, ומצינו ג"כ בדברי חז"ל במנחות שאפי' לא קרא אדם אלא קר"ש שחרית וערבית קיים לא ימוש וכו', וזה"ל וישננתם לבניך ודברת בם שבאמת צריך להגות בתורה יומם ולילה, אמנם זה דווקא בשבתך בביתך, אבל ובלכתך בדרך שאי אפשר לך שם להגות בתורה יומם ולילה עי"ש תקרא קר"ש בשכבך ובקומך, והנה איתא בגמ' (מכות דף י"ד) עה"פ עומדות היו רגלינו בשערך ירושלים מי גרם להגלינו שיעמדו במלחמה, שערי ירושלים שעוסקין בתורה, הרי דע"י כח התורה נוצחין במלחמה, ועי' אמרה התוה"ק שלא יפחדו יען דבצאתם למלחמה א"א שיעסקו בתורה, על כן אמר שמע ישראל אפילו אין לכם זכות אלא מה שאתם קורין ק"ש שחרית וערבית ג"כ תהיו נוצחין, ואמר הכי אתם קרבים היום למלחמה והרי בדרך אי אפשר לעסוק בתורה ולכן די בקי"ש לבד.

כי השוחד יעוור עיני חכמים. וצ"ב מהו המידה כנגד מידה בכך שהדין נעשה עיוור ואינו רואה, אמנם יבואר עפ"י החידה שאומרים העולם, שיש דבר אחד בעולם שכל אדם רואה אותה בכל עת מימי חייו, והמלך אינו רואה את הדבר הזה כי אם לפרקים, אבל השי"ת אינו רואה את הדבר הזה לעולם, והפ"י הוא כך, היינו שאיש המוני רואה איש כמוה בכל יום ויום, אבל המלך אינו רואה דוגמתו מלך כמוהו כי אם לפרקים אבל לא בכל עת, אבל השי"ת שאין דוגמתו בעליונים ובתחתונים כלל, ע"כ אינו רואה דוגמתו לעולם, ובהו יובן הנ"ל, דאיתא כל דין שדן דין אמת לאמיתו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית, ונמצא שאם אינו מקבל שוחד ודן דין אמת לאמיתו הוא דוגמת הקב"ה כביכול, ומשום זה הקב"ה ג"כ רואה כביכול דוגמתו היינו את הדין הלך, אבל אם הוא מקבל שוחד ומטה הדין אינו כלל דוגמת הקב"ה, ועושה עין של מעלה כאינו רואה מה שב"ו רואה וכנ"ל, על כן מעניש אותו הקב"ה מידה כנגד מידה שיעוור את עיניו והוא ג"כ לא יראה דוגמתו בעולם כלל.

(בשם הרה"ק רבי' מרדכי דוב מהארנאסטייל זי"ע)

☆

ועשית על פי הדבר וכו', אפשר לפרש במה דהקשו הראשונים דקיימא לן כל קבוע כמחצה על מחצה דמי, ואי"כ הסנהדרין אשר קבועים הם נדונים כמחצה על מחצה ואי"כ איך עומדים למנין אחרי רבים להטות הא קביעי וקיימא, ותי הראשונים בזה אחת היא דיבורייה ניידי ואין כאן קבוע ומשי"ה אוליין בתר רובא, ושנית דלא שייך כל קבוע אלא היכא דאיכא ספיאק לברר הדבר כגון תשע חניות שלקח וא"י ממי לקח אבל בסנהדרין יודעין רואין מי המזכין ומי החייבין ובוהו אוליין בתר רובא (עי' פ"ח ביו"ד סי' ק"ט), וזה שאמר והגידו לך לשון רבים דאוליין בתר רובא וכי תימא הרי הם קבועים במקום וכל קבוע כמחצה על מחצה דמי, לזה אמר ועשית על פי הדבר רמו דאנו שומרים הדיבורים ודיבורייה ניידי ואוליין אחר הדברים אף שיגידו מן המקום ההוא והמקום קבוע מכל מקום ועשית על פי הדברים ודיבורייה ניידי וזה תירוץ הראשון, ועוד ושמרת לעשות ככל אשר יורוך שאתה מכד המורים, רמו תירוץ השני דאין זה קבוע מאחר שאתה מכד לעשות ככל אשר יורוך וידעת מי הם המורים ולא אמרו כל קבוע אלא היכא שאינו ניכר מה שאנו דנים בו מהיכן הוא.

☆

והיה כשבתו על כסא ממלכתו וגו' והיתה עמו וגו' למען ילמד ליראה את ד' אלקיך וגו' לבלתי רוס לבבו מאחיו וגו' למען יאריך ימים על ממלכתו וגו' לבאר המשך הכי י"ל עפ"י מה שבבתי בספרי ילקוט האורים בשם ס' צנצנת מנחם על מאמרז"ל איי לה לרבנות שמקברת את בעלי' וכי הטעם עפ"י החגיגה דלצורבא מרבנן דמעביר במילי' ומחול על כבודו מוסיפין

**עניינים נפלאים, בסוגיות ובפלאפולים,
שמקורותיהם בפרשת השבוע נמצאים**

ודרשת והקרת

בעניין שיטת הראשונים בדין בי"ד הגדול

על פי התורה אשר יורוך ועל המשפט (שופטים י"א י"ז)

מכל הבי"ד הגדול שיעמדו להם לישראל שנאמר ועל המשפט, ומשמע דעל כל בי"ד הגדול שיעמדו להם לישראל יש מצות עשה דעל פי התורה אשר יורוך ולא דלא תסור, ולא רק על בי"ד הגדול שבלשכת הגזית.

והמנ"ח (מ' תצו) תמה על ד' הרמב"ם הלא בקרא כתיב ועשית על פי הדבר אשר יגידו לך מן המקום שהוא אשר יבחר וגו', א"כ זה נאמר רק על הוראת בי"ד הגדול שבלשכת הגזית כדתן בסנהדרין (פ"ה) אלו ואלו באין לבי"ד הגדול שבלשכת הגזית שממנו יוצאת תורה לכל ישראל שנאמר מן המקום אשר יבחר וגו', ומנא ליה להרמב"ם דעל כל בי"ד הגדול שיעמדו להם לישראל עוברים בעשה דעל פי התורה אשר יורוך ובלאו דלא תסור, וכתב דבוודאי מצא איזה מקום.

והגר"י פערלא (בהגהותיו על המנ"ח) מביא שמקורו של הרמב"ם הוא מדברי הגמ' בר"ה (כה) דילפי מהכא יפתח בדורו כשמואל בדורו וכו' הא אין לך שופט אלא שבימך, עיי"ש, וכן העיר הכנסת הגדולה דבר"ה משמע דלאו דווקא בי"ד הגדול שבירושלים).

☆

ובס' החינוך (מצוה תצח) כתב: לשמוע בקול בי"ד הגדול ולעשות כל מה שיצו אותנו בדרכי התורה באסור ומותר וטמא וטהור וחייב ופטור ובכל דבר שיראה להם תיקון וחיוק בדנתו, ועל זה נאמר ועשית על פי הדבר אשר יגידו לך וגו'.

ובכלל המצוה ג"כ לשמוע ולעשות בכל זמן וזמן כמצות השופט, כלומר החכם הגדול אשר יהיה בינינו בזמנינו, וכמו שדרשו ר"ל ואל השופט אשר יהיה בימים ההם יפתח בדורו כשמואל בדורו, כלומר שמצוה עליו לשמוע בקול יפתח בדורו כמו לשמואל בדורו, ועובר על זה ואינו שומע לעצת הגדול שבדורו בחכמת התורה כל אשר יורו מבטל עשה זו, עכ"ל.

הרי לך דמצוה זו דעל פי אשר יורוך לא נאמרה רק על בי"ד הגדול של שבעים ואחד שיש להם תורת בי"ד הגדול, אלא שזה נאמר גם על חכמי התורה שבכל דור ודור, שמי שאינו שומע לעצת הגדולים שבדורו בחכמת התורה ככל

הרמב"ם (בפ"א מהל' ממרים ה"א) כתב וז"ל: בית דין הגדול שבירושלים הם עיקר התורה שבעל פה, והם עמודי ההוראה ומהם חוק ומשפט יוצא לכל ישראל, ועליהן הבטיחה תורה שנאמר על פי התורה אשר יורוך זו מצות עשה. ובהל' ב' כתב: כל מי שאינו עושה כהוראתן עובר בלא תעשה שנאמר לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל וכו' אחד דברים שלמדו אותן מפי השמועה והם תורה שבעל פה, ואחד דברים שלמדו מדעתם באחת מן המדות שהתורה נדרשת בהן ונראה בעיניהם שדבר זה כך הוא, ואחד דברים שעשאו סייג לתורה ולפי מה שהשעה צריכה והן הגזירות והתקנות והמנהגות, כל אחד מאלו ג' הדברים מצות עשה לשמוע להן, והעובר על כל אחד מהן עובר בלא תעשה, הרי הוא אומר על פי התורה אשר יורוך אלו התקנות והגזירות והמנהגות שיורו בהן לרבים כדי לחזק הדת ולתקן העולם, ועל המשפט אשר יאמרו אלו דברים שילמדו אותן מן הדין באחת מן המדות שהתורה נדרשת בהן, מכל הדבר אשר יגידו לך זו הקבלה שקבלו איש מפי איש, עכ"ל.

☆

והרבה מפרשי הרמב"ם הבינו בדבריו (עיין במרגניתא טב על סה"מ שורש א' אות ה') מהא דכתב בי"ד הגדול שבירושלים הם עיקר התורה שבעל פה ועליהן הבטיחה תורה שנאמר על פי התורה אשר יורוך, משמע דהוא דייקא בבי"ד הגדול שבלשכת הגזית אבל על הוראת בי"ד הגדול שביבנה ליכא המ"ע דעל פי התורה אשר יורוך וליכא הלאו דלא תסור.

כמו שפסק הרמב"ם (בפ"ג מהל' ממרים ה"ז) בזקן ממרא מצאן חוץ למקומן והמרה עליהן פטור שנאמר וקמת ועלית אל המקום מלמד שהמקום גורם לו מיתה, והוא מדברי הספרי (בפרשתן) ועשית על פי הדבר אשר יגידו לך מן המקום ההוא וגו', על הוראת בי"ד הגדול שבירושלים חייבים מיתה, אבל על הוראת בי"ד הגדול שביבנה אין חייבים מיתה, עיי"ש. א"כ ה"ה שלא נאמר על הוראת בי"ד הגדול שביבנה מצות עשה דעל פי התורה אשר יורוך ולא דלא תסור.

☆

אמנם בספר המצוות (מ"ע קעד) כתב הרמב"ם לשמוע

הגדול, מ"מ מחויבים לשמוע בקולם, וא"כ מצינו שחכמי התורה בכל דור נכללין במצוה זו, ויש לפלפל הרבה בדבר.

☆

והמהרי"ץ חיות במאמר תורת נביאים (דבריו מצוטטין בשדי חמד מערכת א' אות מה) מבאר בארוכה דגם הרמב"ם מודה דלאו דלא תסור והעשה דעפ"י התורה אשר יורוך לא נאמרו רק בבי"ד הגדול שבלשכת הגזית או מה שנגזר במנין כל החכמים הנמצאים, אבל במאמרי יחידים שנמצאו בש"ס וכל אחד תיקן לעירו ולמקומו כמו רוב פלוגת התנאים והאמוראים ואח"כ נפסק ההלכה כמון בש"ס, כל אלו הלכות אינן בכלל לא תסור כיון שלא נגזרו במנין כל החכמים, ועי"ש שמאריך הרבה בזה ומיישב עפ"י הרבה קושיות על הרמב"ם.

ובקונטרס דברי סופרים סי' ב' (בקובץ שיעורים ח"ב מהגר"א ווסרמאן ז"ל) מבאר בארוכה דנראה מד' הרמב"ם שהסכמת כל חכמי ישראל או רובן יש להם כח של בי"ד הגדול וחיובין כל ישראל לשמוע לקולם כמו לבי"ד הגדול, ואף דבי"ד הגדול מצינו שהמקום גורם ולכן אם מצאן חוקן ממרא בבית פאני והמרה עליהן פטור, היינו דגזיה"כ דכשאין במקומן אינן נחשבין לבי"ד של כל ישראל כיון שהם רק שבעים ואחד והם מיעוטא דמיעוטא של כל חכמי ישראל, ע"כ אם הם במקומן יש להם תורת בי"ד של ישראל כיון שהמקום גורם אבל אם הם שלא במקומן אזא להו כח המקום, ואז צריכין שיהיו רוב חכמי ישראל, וע"כ אם רוב חכמי ישראל גזרו או תיקנו וודאי שיש להם הכח של בי"ד הגדול, עי"ש שהאריך בזה.

☆

וכן בשו"ת מהר"ם שיק (יו"ד סי' רטו) דוודאי אם תיקנו וגזרו אפי' בזמן שאין בית המקדש קיים מ"מ יש החיוב דעפ"י התורה אשר יורוך והלאו דלא תסור, וכן מסתברא דהרי בי"ד הגדול כחם הוא כיון שהיו ראשי כל ישראל והם כאפוסטרופסין של ישראל, ומשום הכי כ' הרשב"א (בתשו' סי' תשסט) דכל קהל בעירם הם כסנהדרין לישראל, ומביא ד' הכוזרי (מ"ג פל"ט) שכתב דדוקא היוצא מן המקום ההוא אית ביה לא תסור, ואילו היו החוקים שלנו יוצאים לאחר הגלות אין אנו יכולין לברך אשר קדשנו במצותיו וצונו וכו' מדלית ביה לאו דלא תסור עכ"ל, והוא תמוה מאוד דהרי בביצה (ו'): מצינו דשלחו מתם הוזהרו במנהג אבותיכם בידים וכו' לגבי יו"ט שני של גליות, וזה היה הרי אחר שכבר פסקו לקדש עפ"י הראיה, והרמב"ם (כ"פ מקידוש החודש) כ' דעד אביי ורבא קדשו עפ"י הראיה, ואביי ורבא הרי היו יותר ממאתים וחמישים שנה אחר החורבן, ואעפ"כ הרי מברכין אשר קדשנו במצותיו וצונו בכל יו"ט שני של גליות, אע"פ שנתקן אחר שיצאנו לגלות, וא"כ הוא מופרך וודאי נראה כנ"ל שאפי' אחר החורבן איכא עשה ולאו דלא תסור והועשית ככל אשר יגידו לך וכו', עי"ש עוד בזה.

אשר יורו מבטל מ"ע דועשית ככל אשר יורוך, והוא שיטה מחודשת לומר שבעשה זו נכלל גם חכמי התורה אפי' לאלו שאינן בי"ד של ע"א שאין להם תורת בי"ד הגדול.

☆

ובאחרונים יש שרצו לבאר שהוא שיטת הרמב"ן, דהרמב"ם כ' בסה"מ (מ"ע קג) דקידוש החודש הוא בבי"ד הגדול וג' דיינים מבי"ד הגדול מקדשין החודש. והרמב"ן השיג עליו וז': והתימא מן הרב כי הוא אומר כי המצוה הזאת לא יעשו לעולם אלא בי"ד הגדול, ולפיכך בטלה אצלנו בהעדר בי"ד הגדול, והנה דבר ברור הוא וידוע הוא שבי"ד הגדול בטל מא"י עוד קודם החורבן כדאמרי' בפ"ק דע"ז (ח) מ' שנה קודם החורבן גלתה סנהדרין וכו' שלא דנו דיני נפשות, דכתיב ועשית עפ"י הדבר אשר יגידו לך מן המקום ההוא וכו' מלמד שהמקום גורם, ומאותה שעה בטלו כל הדינין התלוין בבי"ד הגדול, וא"כ לא היו יכולין לקדש עפ"י הראיה מומן מ' שנה קודם החורבן, וידוע הוא מכמה מקומות בש"ס שהיו מקדשין עד זמן קרוב לסתימת התלמוד, עכ"ל. הרי מבואר דהרמב"ם והרמב"ן פליגי בהא דהמקום גורם בדיני נפשות, דהרמב"ם סבר דהוא דין מסויים בדיני נפשות שאין דנין דיני נפשות אלא בזמן שהבי"ד הגדול יושבין בלשכת הגזית, אבל לכל הדברים שצריכין בי"ד הגדול יש להם שפיר תורת בי"ד הגדול גם כשיצאו מלשכת הגזית, ולכן היו מקדשין החודש גם לאחר שגלתה סנהדרין מלשכת הגזית.

אולם הרמב"ן סבר דהמקום הוא תנאי בחלות דין בי"ד הגדול, וכמו שכתב לעיל דמאותה שעה שגלו בטלו כל הדינין התלוין בבי"ד הגדול, ומכח זה השיג על הרמב"ם דליכא למימר דקידוש החודש בעינן דייקא בי"ד הגדול. ולכאורה הרי תקשי על הרמב"ן מהא דתניא בספרי (בפרשתן) ובאת לרבות בי"ד הגדול שביבנה, וכן מפורש בירושלמי סנהדרין (פ"א ג'), הרי מבואר דבי"ד שביבנה היה להם תורת בי"ד הגדול, ועליהן נאמר פרשה זו בתורה ועשית ככל אשר יגידו לך וכו' וכו', וזה לא כהרמב"ן דמאותה שעה שיצאו מלשכת הגזית בטלו כל הדינין התלוין בבי"ד הגדול.

לכן תירצו דעל כרחק צ"ל דדעת הרמב"ן כשיטת החינוך הנ"ל שבכלל ועשית ככל אשר יורוך הוא לשמוע לכל חכמי התורה שבכל דור ודור, ואשר ע"כ י"ל דהא דמחוייבין לשמוע לבי"ד שביבנה הוא לאו משום שיש להם תורת בי"ד הגדול, שהרי מאותה שעה שיצאו מלשכת הגזית בטלה תורת בי"ד הגדול, אלא מפני שהם היו הגדולין שבדור בחכמת התורה לכן יש מצוה לשמוע בקולם ולהציע להם כל הספיקות וכדו'. ולפי"ז גם יתכן לומר שהמקור לדברי החינוך הוא גם מדברי הספרי והירושלמי הנ"ל דמרבין גם הבי"ד שביבנה, אע"פ שלא היה להם תורת בי"ד

קהל יטב לב ד'סאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

בני ברק

טובים השניים - ברכות בכפליים

באותות כבוד ואהבה, וברגשי הערכה והערצה רבה, נשגר בזה ברכת מזלא טבא, אל מעלת כבוד ידידינו החשובים הני תרי צנתרי דדהבא, מסורים בכל עת לטובת קהילתינו הק' ברוח מסורה ונדיבה, שמש משבחים ומהללים לברכה ולטובה,

ומשנהו מחותנו רב האי גאון ומרביץ תורה בעוז ותפארה, חריף ובקי בכל מכמני התורה, נודע ומפורסם בשיעוריו וברדשותיו הנפלאים כולם אורה, זכה לקריבה יתירה אצל כ"ק רבינו הק' מרן בעל ברך משה ז"ע, איש האשכולות, פה מפיק מרגליות.

הרב הגאון המפו'

רבי נפתלי הירצקא

צוויבל שליט"א

ראש כולל תורה ויראה וויליאמסבורג יע"א

בראש ובראשונה האי גברא רבא ויקרא, רב פעלים לתורה ולתעודה תדירא, עושה ומעשה פעולות כבירים להגדיל תורה ולהאדירה, מהיושבים ראשונה במלכות סאטמאר המעטירה, חכימא דיהודאי נהנים ממנו עצה נכונה, איש חמודות ורב תבונה,

הרבני הנכבד והמרומם בנש"ק

הרב אלישע שמואל

האראוויץ שליט"א

מראשי קהילתינו הק' בקרית יואל יע"א

לרגל השפחה שבפעונם באירוסים צאצאיהם שיחיו לעז"ט
ענבי הגפן בענבי הגפן דבר נאה ועתקבל

יה"ר שהזיווג יעלה יפה כליל בהוד ותפארת, לבית אבותם עטרת, ומשמחה נעלה זו וישפע להם רב ברכות ושובע שמחות, ויוכלו להמשיך בזיכוי הרבים מתוך רב תענוג ונחת, תורה וגדולה במקום אחת, וימשיכו לעמוד לימין קהילתינו הק' בכל עת, וכל טוב סלה.

החותמים למען שמש ברגשי שמחה, באותות הוקרה והערכה

הנהלת הקהילה

באותות כבוד ואהבה, הנו מקומים בכרית ברך הבא, את פני רב האי גאון וגדול, מכני מעוז ומגדל, פרי צדיק עץ חיים, נאה דורש ונאה מקיים.

פניני התורה

פנינים וחידושים בגמרא מס' סוטה
הנלמד במסגרת חבורת "סודי התורה"

מ"נ ע"י אחד המגי"ש שליט"א

איש ואשה שזכו שכינה ביניהן

כנגדם, ונקרא חתן כביכול כנאמר "כמשוש חתן על כלה ישיש עליך אלקיך", וזה סוד קיומנו כדמסיימים בברכת האירוסין "מקדש עמו ישראל ע"י חופה וקידושי".

מרקד אתלת

בגמרא (כתובות י"ז.) רב שמואל בר רב יצחק מרקד אתלת, והענין בזה כתב במשוש דודים, לרמז לחתן וכלה שיש שותף שלישי בהקמת ביתם, ה"ה השכינה, כמו שאחז"ל איש ואשה שזכו שכינה ביניהן.

הבאת שלום בין איש לאשתו

כתב השלה"ק (שער האותיות אות ד' דרך ארץ) וז"ל ויהיה שלום גדול בין איש לאשתו, כי שם י"ה שורה ביניהם, כמו שאמרנו רבותינו ז"ל שאיש ואשה שזכו וכו', ואם עושים מחלוקת ח"ו אז מוחקים השם ונשאר אש ואש בר מינן, והנה נודע גדול המצוה של הבאת שלום בין אדם לחבירו, ומכל שכן בין איש לאשתו, ואם אמרו באשת חבירו ק"ו באשתו, שיראה הוא והיא שיהיה שלום ביניהם, ואז אשריהם בעולם הזה וטוב להם לעולם הבא... עכ"ל.

כל המגרש... מזבח מוריד עליו דמעות

במהרש"א (סוף גיטין) ביאר הא דאמרנו חז"ל "כל המגרש וכו' מזבח מוריד עליו דמעות", עפ"י דברי הגמרא בסוגיין דאיש ואשה שזכו שכינה שרויה ביניהם, דהיינו דשם י"ה מרומו ביניהם, א"כ כשמגרש את אשתו ח"ו כמוחק את שם השם.

בגמרא (דף י"ז.) "דרש רבי עקיבא איש ואשה שזכו שכינה ביניהן", [פירש רש"י י' באיש ה' באשה], לא זכו אש אוכלתן [לפי שהקב"ה מסלק את שמו י"ה מבניהם, ומאיש ואשה נשאר רק "אש" ו"אש"].

הטעם שדוקא שם י"ה מרומו ביניהם

הטעם למה נתייחד באיש ואשה שם י"ה דוקא, כתב בשם משמואל (אמור) דהנה איש ואשה הם חומר וצורה, לא ראי זה כראי זה, והם הפכים ונצרכין לכח המאחד, והנה ידוע דשם י"ה רומז לספירות עליונות, הנקראין תרי רעין דלא מתפרשין, ע"כ כח השם הזה לאחד את הנפרדים, חומר וצורה, לעשותם כאחד.

הטעם שאות י' אצל האיש ואות ה' אצל האשה

מתאמרא בשם הגר"א לפרש טעם הדבר שהאות י' ניתן באיש ואות ה' ניתנה בהאשה, דהנה כתיב "כי ביה ה' צור עולמים", פירש שהקב"ה ברא שני עולמים, עוה"ז ועוה"ב בשם י"ה, עוה"ז באות ה' [באתא קלילא דלית בה מששא], ועוה"ב באות י'.

והנה אמרו חז"ל (ב"מ ג"ט.) דבמילי דעלמא ילך אחר עצת אשתו, ולא במילי דשמיא, ולכן א"ש למה ניתן אות י' באיש, - שאות י' מרמז לעולם הבא, לומר שבפניני עולם הבא, מילי דשמיא, הבעל הוא הקובע, ואות ה' אצל האשה, - שאות ה' מרמז על עוה"ז ובמילי דעלמא ילך אחר עצת אשתו.

טעם שמעמידים הכלה לימין החתן

המנהג שמעמידים הכלה לימין החתן, וטעם הדבר איתא בספר קישוטי כלה (ח"א) ע"פ הגמרא בסוגיין "איש ואשה שזכו שכינה שרויה ביניהם", ולכאורה הכונה שהשכינה כנגדם, וכמו שאחז"ל בתפילת שמו"ע שהשכינה כנגדו, ושם מבואר כשעוקר את רגליו משתחוה לשמאלו שהוא ימין השכינה, ואח"כ לימינו שהוא לשמאל השכינה עי"ש. וא"כ נכון מה שהחתן לשמאל והכלה לימינו, שכלפי השכינה הק' שכנגדם, החתן לימין השכינה והכלה לשמאלה, והבן.

קול מצהלות חתנים מחופתם - מרמז גם על

השכינה

החתם סופר (כתובות ח') מבאר הברכה שאומרים בברכת הנשואין "קול מצהלות חתנים מחופתם", חתנים לשון רבים, שקאי גם על השכינה שרויה

הפירוש של ליחד שם י'-ה' בו'-ה'

מסופר שלאחר פטירת השרף מסטרליסק נישו חסידיו להכתיר את גדול התלמידים הרה"ק רבי יהודה מסטרטין, אך הוא טען שאין העטרה הולמתו. נסע לקבל עצה מהרה"ק רבי ישראל מרוזין.

אמר לו רבי ישראל מרוזין שהוא צריך להנהיג עדה ולקבל עליו עיל ההנהגה. אמר: איך אוכל לכהן כרבי והלא איני מכין משי"כ בסידור? שאלו הרה"ק מרוזין מה אינך מכין, אמר: מה פירוש לשם יהוד... ליחד שם י'-ה' בו'-ה'.

אמר לו הרה"ק מרוזין הגמרא אומרת "איש ואשה זכו שכינה שורה ביניהם", ה' שבאיש וה' שבאשה, והנה כל הדברים הנשמיים שאדם עושה יש בזה י'-ה': למשל אכילה, שינה, שתיה, שיהה, ובמילת מצוה יש ו'-ה'.

וזה מה שבאים לומר ליחד שם י'-ה' בו'-ה', כל הדברים הנשמיים שיש בהם י'ה' וגם האיש והאשה צריך שהכל יהיה וייעשה לשם מצוה וקדושה

(עלי ורדים, סוטה)

עולת החודש

במסגרת מפעל "החזקת מלמד"

בשם אלפי בני ציון תלמידי המוסדות, ובשם מצדיקי הרבים אלו מלמדי תינוקות, שלוחה ברכתנו לכבוד הני אנשי שם קרואי מועד, אשר משמים וכו בזכות של כיתה שע"י מוסדותינו הק', ובעזרתם נוכל להחזיק מעמד, לחנך צאצאיו ע"ד המסורה לנו מרבנותה"ק על סהרת הקודש

חודש אלול

מו"ה יוסף שמואל פאזען הי"ו

המלמד: הר"ר מנשה ברוך קליין שליט"א

מו"ה ישראל חיים קאהן הי"ו

המלמד: הר"ר משה ברוך כץ שליט"א

מו"ה יצחק פרענקל הי"ו

המלמד: הר"ר משה יוחנן קליין שליט"א

מו"ה יודא שלעזינגער הי"ו

המלמדים: הר"ר חיים הירש שליט"א

והר"ר נפתלי צבי בראדי שליט"א

מו"ה שמואל אבערלענדער הי"ו

המלמד: הר"ר שאול יחזקאל שווארטץ שליט"א

מו"ה חיים ראובן שעהנברזין הי"ו

המלמד: הר"ר שמואל אלטער בנעט שליט"א

מו"ה ר' יואל בערקאוויטש הי"ו

המלמדים:

הר"ר צבי יודא ווייס שליט"א

והר"ר שמעון יואל בראך שליט"א

זכות כל השעות של תורה ותפילה שנלמדו במסגרת הכיתה, יזקף לזכותכם לעד ולנצח נצחים, עץ חיים הוא למחזיקים בה ותומכיה מאושר.

החודש הזה לכם, לכם לכל צרכיכם, עליכם ועל בניכם, וישלח ברכה ה' אלקיכם, להשפיע מעין הברכה כפעולתכם, הון ואושר בביתכם, תענוג ונחת כל ימי חייכם, ועומדת לעד צדקתכם.

מפעל החזקת מלמד

שע"י הנהלת המוסדות, פה בארה"ק

תולדותיהם של צדיקים ומעשייהם הטובים של בעלי ההילולא אשר בשמותם נקובים

הילולא רצדיקיא

מרן הגה"ק רבי יקותיאל יהודה בן מרן הגה"ק רבי אלעזר ניסן זי"ע טייטלבוים בעל "ייטב לב" יומא ההילולא ו' אלול (תרמ"ג)

ידוע היא הדבר כי מרן הייטב לב זי"ע הי' הראשון וראשון מבין הצדיקים האדמור"ים שהלכו בדרכי הבעש"ט הק' זי"ע, שייסדו ישיבה גדולה לתלמידים להרביץ תורה וחסידות גם יחד, ולמדו בה ע"פ דרכי הלימוד של מרן החתם סופר ז"ל ותלמידיו, את ישיבתו יסד בסיגוט אחרי אשר עלה שם על כסא הרבנות בשנת תרי"ח, ואף כי טרודתיו רבו מאד במילי דשמיא ובמילי דמתא וגם בעניני המדינה, עם כל זה התמסר כליל להרבצת תורה לתלמידיו, כאשר מתאר התנו הגה"צ מוואלאווא ז"ל בספר תהלה למשה וז"ל: "זכה וזיכה את הרבים, הרביץ תורה בישראל והעמיד תלמידים לאלפים תלמידי חכמים ויראי השם, וכל רואיהם יכרום כי המה מתלמידיו הקדושים, ולא נוכל להעריכם על הגליון גודל אהבתו בהשגחה רבה על התלמידים שיגדלו ויהיו לאנשים בתורה ויראה ללמדם דרך ה', שיוכו לעצמם וישתדלו לזכות את הרבים ללמוד וללמד, והי' להם לאב רחמן ונשאם על כנפיו כאשר ישא האומן את היונק, והשגיח עליהם בפרטיות שילמדו תורה בקדושה וטהרה והשתדל למצוא עורם סמוך לפרקם, כמה וכמה אלפים הוציא על תלמידיו להיות צדיק מושיע להם בכל צרכם, והי' פתחו פתוח בכל עת לתלמידיו ואף לקטן שבהם אשר הי' לו דבר הן בלימודו הן בשאר צרכיו, ובא אליו כבן לאביו, וכמעט רגע לא הסיר דעתו מהם, חקר ודרש בכל עת אחרי התנהגות תלמידיו בביתם בינם לבין עצמם, ופ"א אמר לתלמידיו באמצע לימוד האם תדמו כי לא אדע מה מעשיכם אף בהסתר אשר אין עין בשר ודם רואה, הלא פניכם תענה ותאמר אף הרהורי לבבכם, כי הוא חרות על צורתכם, וקורא אני מעלליכם מעל פניכם, וסוד ה' ליראיו, אך אקוה כי תורתי תאיר לכם מחשכת הלילה ולילה כיום יאיר בנר מצוה ותורה אור, וכל התלמידים כשמעם דברי קדשו אחסו רעדה ופליצות יבעתוהו אשר דבריו חוצב להבות אש וכחצים שנונים ירדו חדרי לבבם, ותיכף ומיד התחיל להביט בהם בפנים שוחקות וצהלו פניו, אשר שמחו וגילו ברעדה תלמידי היקר"ם, עכלה"ק, על כן נשתדל לפרט דבריו הכללים בסיפורים ובעבודות פרטיים על עומק ואמיתת הדברים הנ"ל.

זכה וזיכה את הרבים:

רבים וכן שלמים חלו פני הגאון הגדול ר' יעקב יוסף גינו זצ"ל אב"ד בעסערמין תלמיד מרן המהר"ם שיק זצ"ל שילך וימלוך בעדם בענין מבוקשם אצל הגה"ק מרן הייט"ל, היות שידעו כי מרן בעל ייטב לב אהבו, ופ"א והי' בחצי הלילה ודופקין על פתחו והנה בחרו א' מפולין שואל ומתחנן שילך ויבקש רחמים עליו אצל כ"ק מרן הייט"ל שיתרפא ממחלתו דיבוק ר"ל שאחותו מקרבו וכרעיו, והוא בא אליו והוא נסה פעמים רבות לגשת לפני כ"ק מרן הייט"ל אמנם לא יאבה לקבלו, כ"א שולח אותו להקדוש לאלעסק, הבוקר אור וכ"ק אאמו"ד בא באמתלא לכ"ק מרן הייט"ל לישאל ממנו איזה ספר ובין כך ובתוך כך שצוה מרן בעל ייט"ל לעושי רצונו להביא הספר המבוקש, פתח פיו בעתרת הדברים היות שבחור א' מפולין הי' אצלו בחצות הלילה אנוש ענוש, ושבר את לבבו בהתחננו אליו שישתדל בעבורו אצל כ"ק מרן שיתרפא ממחלתו כי אמר יאמר שבכל פעם שבא אל מרן רבינו מרדחה אותו בשתי ידים ותקתו חזקה שלכ"ק רבינו יש לאל ידו להושיע מצרת נפשו, והוה כדברו את הדברים האלה וכ"ק מרן

בעל ייט"ל קם מכסא קדשו ואמר לו בזה"ל: הער אויס מיין קינד, עס איז דא א דאקטער צו אויערן, און עס איז דא א דאקטער צו אויגן, אזוי איז אויך דא פארשידענע רביס "איך בין געשטעלט אז א איד אדער א תלמיד קומט צומיר אריין זאל אויך אין אים עפעס אריין לייגן תורה אדער יראת שמים מדות טובות" נישט ארויס נעמען, אויף דעם זענען געשטעלט די פוילישע רביס, אין דעם וואס א איד דרייט זיך ארום ביי מיר אין קומט צו מיר אריין מיט א קוויטעל אין ווערט געהאלפן דאס איז מילא, דער זיידע זכורנו לברכה האט מיר געוואלט אלעס איבער געבען נור אויך האב געזאגט אויך וויל נישט. (מתוך הקדמת ספר "הרי בשמים").

הרביץ תורה בישראל והעמיד תלמידים לאלפים תלמידי חכמים ויראי השם:

והנה שבר על שבר נשמע מצוין אויך שודדנו בפטירת הזקן וגדול הדור הי"ה הרב הגאון מופת הדור הקדוש חסידא ופרישא בוצינא קדישא הדרשן הגדול אוהב ישראל ומקרבן לתורה רכב ישראל ופרשו דטב להון לישראל בצלותי מרתכינן ופרשינן כקש"ת מו"ה יקותיאל יהודה אשר הי' רב אבד"ק

סיגעת ז"ל, עם ה' הורידו כנחל דמעה על פטירת הזקן הנ"ל אשר ה' מאור לעולם לקטנים ולגדולים ולבחורים, והי' מרבין תרה בישראל הגם שהי' איש גדול ומפורסם בצדקות ובחסידות, ונהרו אליו מכל פינות ומחנות העבריים יום ולילה לא ישובת מטרדות ועול המון רבים הבאים לקבל פניו ולשמוע מוסריו ולקיים את ה' אלקיך תירא לרבות תלמיד חכמים, ולשפוך שית כל אחד ואחד נגעו ומכאוב ולהתפלל בעבורם וליקח עצה ותושי', עם כל זה הי' לומד שיעור קבוע עם מאות מבחורי חמד. (רב שלום, מהגה"צ אב"ד סערדנע זצ"ל).

וכל רואיהם יכירום כי המה מתלמידי הקדושים:

והלי"ק של מן רבינו בעל ברך משה ז"ל בחנוכת הבית לביהמ"ד יטב לב קלימער סט. ואת חנוכה תשל"ט: "איך האב מיך אסאך מאל מתבונן געווען דער ייט"ל האט געהייסן פאר'ן הסתלקות, ער האט מורא געהאט אז מען וועט אויף עם שרייבן אויף די מצבה ווי געווענטליך גרויסע טיטלען וואו אויף א אדם גדול, ער האט דאס פארשטאנען, ער האט דאס נישט געוואלט, האט ער זיך מיישב געווען, ער האט געזאגט אז ער וועט זיך אליין מאכן די מצבה, דעם נוסח וואס מען זאל אויפשרייבן אויף די מצבה, און בשעת מעשה האט ער געזאגט אויך יעדע זאך פאר וואס ער טוט עם, ער האט אנגעהויבן צו שרייבן, חיבור חיבורים יקרים, הרב המפורסם האט ער געזאגט ער איז מפורסם ער האט נישט געוואלט שרייבן הגאון צדיק, דאס איז ער נישט, מפורסם דאס איז ער, נודע בשערים, צום סוף האט ער געשריבן העמיד תלמידים הגונים, ער האט אויף געשטעלט תלמידים הגונים וישרים, האב איך מיך אייביג געחידושט ער האט נישט געוואלט האבן קיין שבת, וואס האט ער ארויס געשריבן העמיד תלמידים הגונים, וועם האט ער דאס געדארפט אויף שרייבן, מילא די ספרים איז נאך גרינגער צו פארשטיין, עם איז עפעס א ענין אז מען זאל וויסן ווייל עם האט דאך צוטאן מיט לעתיד לבא מיט עוה"ב, עם שטייט אגורה באהלך עולמים, מען לערנט אין די ספרים, האט ער געהאלטן אז עם איז א טובה פאר זיך, האט ער געשריבן אז די ספרים זענען פיין, אז מען זאל קענען אריינקוקן אין זיי, אבער העמיד תלמידים צו וואס האט ער דאס געשריבן, האב איך אינוין געהאט, איך האב נאך געהאט די זכ"י צו קענען אסאך תלמידים פון ייט"ל אין די אונגארישע אידן האבן דאס געוואוסט, אין יעדע שטאט, אין יעדע שטעטל, ווי עם איז געווען א תלמיד פון זיידן פון ייט"ל צו איז ער געווען א רב צו איז ער געווען א דיין צו א שוחט צו א בעה"ב איז געווען כולו אומר כבוד, מען האט געוואוסט א דער איד איז אן ערליכער איד, וואס איז קובע עתים לתורה אז ער איז געווען א בעה"ב אין אז ער איז א בעל צדקה, און ער האט מסינ"פ פאר יעדען מנהג, אין צו דעם אלעמען איז ער מלא מדות טובות וישרות, מען האט געוואוסט אז דער איד איז א מענטש וואס מען קען אים געטרויען געלט אומגעציילט, מען האט געוואוסט אז דער איד וועט נישט צונעמען יענעמ'ס ער וועט נישט פוגע זיין יענעם, נישט בממון נישט בנפש און נישט בכבוד, בקיצור מען האט געוואוסט אז דער איז א תלמיד פון ייט"ל, וכו', האט ער

געשריבן ולא אבוש עם תלמידי איך וועל מיך נישט שעמען מיט מיינע תלמידים לא בזה ולא בבא, שפעטער ווען איך האב געזען די תלמידים האט זיך מיך געדאכט אז דער זיידע ז"ל האט די תלמידים צוגעבינדען, זיי האבן געוואוסט וואסערע השגחה ער האט אויף זיי געהאט ווען ער איז געווען בעוה"ב, דער זיידע ז"ל האט געפירט א ישיבה אזוי פיל יארן און עם זענען געווען הונדערטער תלמידים, עם האט זיך קיינמאל ח"ו נישט געטראפן אז א בחור זאל עפעס פאסירן און ער זאל אוועקגיין פון דעם עולם, מען זעט ביי כמה גדולים מי לנו גדול מהחת"ס מען זעט ער איז מספיד יונגע בחורים וואס זענען אוועק, דער זיידע ז"ל האט זיך בארימט דערמיט עם האט נישט פאסירט אזאנס ח"ו, ער האט אויפגעפאסט אויף די בחורים בזה, און ער האט געוואלט זיי זאלן וויסן אז ער וועט אויף זיי אויף פאסן בבא, אין דעם וואס ער האט געשריבן העמיד תלמידים הגונים און ער האט געזאגט ולא אבוש עם תלמידי בזה ובבא האט יעדער פון זיי געפילט אז בזה האט ער געזען דעם ייט"ל און ער דארף זיך מיט עם טרעפן בבא, און ער מוז זיך אויף פירן אזוי אז דער ייט"ל זאל זיך טאקע נישט שעמען אויף דער עולם און נישט אויף דעם עולם האמת".

**ולא נוכל להעריכם על הגליון גודל אהבתו
בהשגחה רבה על התלמידים שיגדלו ויהיו
לאנשים בתורה ויראה ללמדם דרך ה':**

מגודל אהבתם הי' משפיל עצמו עליהם, והי' מדבר עמהם כדבר איש אל רעהו בידידות יתירה, וכן הי' דרכו לבדח עם תלמידיו במילי בדבדיותא ועי"ז נתקשרו עמו באבותות אהבה, וכך השפיע להם מהודו, (ואמר הגה"צ מבאנאר זצ"ל שהי' מגודלו תלמידי הייט"ל, שאף שהייט"ל הי' רגיל לומר להם מילי בדבדיותא, מימ ידעו התלמידים שאין להשיב לו על דבריו, רק קבלו את דבריו ושתקו, פ"א הי' בחור שהשיב לו, ולא נסתים בכי טוב עמו) אפי' כשרצה להטיף מוסר לאחד מתלמידיו אמר להם ברמו, סיפר רבינו ז"ל שפ"א כששלח הייט"ל בסעודת ראש השנה את פרוסת החלה להרבנית, ודרכו הי' לשלוח עוד פרוסה, ולקח בחור אחד פרוסה אחת לעצמו, אמר לו הייט"ל בבדיותא, זה שלא נטלת את הידים אינני חושד אותך אבל מהיכן הי' לך דבש לטבול את פרוסת המוציא כנהוג בראש השנה... השיב לו הבחור "מים גנובים ימתקו"... ואף באמצע התפלה הי' פונה אליהם לפסוק להם את פסוקיהם, לדוגמא סיפר רבינו ז"ל שפ"א בעשב"ק הצניעה הרבנית שומן במרתף, ואחד מהבחורים ראה מה שהרבנית הצניעה ועשה לעצמו מפתח, ואח"כ כשהייט"ל הלך להתפלל מנחה והרבנית הלכה לעזרת נשים, הלך הבחור ופתח את המרתף ולקח את השומן והצניעו במקום אחר, אח"כ כשכנס הבחור לביהמ"ד הלך לקראת הייט"ל באמצע הודו שאומרים קודם מנחה והרים את קולו אל הבחור "כי שיבר דלתות נחושת ובריחי ברזל גדע", והבחור הבין כלפי מה דברים אמורים וראה כי רוח ה' דיבר בו, (מסופר שחתם ההד"ק ר' ברוך מגארליץ זי"ע, כשחור אל אביו ההד"ק מצאנו אחרי היותו סמוך על שלחן חתנו, שאלו אביו חות דעתו על תותנו, אמר לו, שמאוד תמהו בעיניו זה שחתנו הולך באמצע פסוקי דומרה לבדח עם תלמידיו, השיב לו הדברי חיים "ה יכולים לעשות אם אין פוגמן בפגם הברית").

שיזונו לעצמם וישתדלו לזכות את הרבים ללמוד**וללמד:**

ואתאפק לא אוכל להראות עד כמה גדלה אהבת מרן הגה"ק בעל ייטב לב לתלמידיו אשר אנכי למדתי בישיבתו שנת תרכ"ז בהיותי זעירא דחברייא בן י"א שנה, ואח"כ בשנת תרכ"ט בהיותי בן י"ד שנה שלח לי לביתי עטרת כתב "מורינו" כנהוג שמה באונגארין לחריפי שנוני, וזה לשון קדשו: "ישראל" אשר בכך התפאר, יברכהו ה' ופניו אליו יאר, ה"ה הב' החתן המופלג חריץ ושנון, זית רענן, פרי תואר, כ"ש כמר ישראל בהרב המפו' וכו' מוה"ר יצחק שמחה נ"י מלאפאש, אשר שדר לן חורפי, דברים נחמדים ומחודדים, על אדני פז מיוסדים, כפתור ופרח משוקדים, כל מן דין מהראוי לעטרו נזר תפארה בחיבה יתירה לקרא אותו בשם "מורינו" ר' ישראל יחי, נוצר תאנה יאכל פרי' זו שכרה, והאיש "ישראל" עשה יעשה חיל חילו לאורייתא, בקדמייתא ובתרייתא, וכאשר החל אל ירף ממנו, ומדי יום ויום יוסף אומץ השכם והעבר על דברי תורה, ביתר שאת ויתר עוז לו להסבירה, לעבדה ולשמרה, ויעמוד בקרן אורה, עדי תבנה ותכון העירה, תחוינה עינינו במהרה, ובעה"ח יום כ' כ"ה למב"י תרכ"ט לפ"ק סיגית יצ"ו יקותיאל יהודא ט"ב, ואח"כ בשנת תרט"ל כאשר הפעיר בי לקבל עלי משרת רבנות, כמה וכמה שעות דיבר אלי מזה, כי לא עלתה על לבי כלל, והנה אז בא לפני עיר קטנה בגאליציען והודעתי מזה למורי הנ"ל וכתב אלי (למען לחוקני ולאמצני בידוע שהוא שלא לרצוני) בזה"ל: שלו' לאהובי מחו' הרב וכו' מו"ה ישראל בערגער נ"י, מכתבך היגעני, ועצתי תיכון אשר כעת תסע וכו', אשר בוודאי יתרצו בכך לתת משכנך בתוכם, ואם מצער היא תחי נפשי, כי אין מצער לה' להושיע ברב או במעט, אם יתן לך חן וחסד בעיני בני אדם, והלא גלוי וידוע כי גם אדונינו ה"נדוע ביהודה" ה' בתחלה רב בעיר קטנה בפולין, ומשם נתקבל לק"ק פראג, וכן ה' בכמה גדולי הדור אין די באר ויכול להיות שאם ראשיתך מצער אחר זה ישגה מאד, כי תעלה לשם ותלה, לקהלה גדולה וכו' יהי ה' עמך להצליח דרכך, על מי מנוחות ינהלך כנפשך ונפש הדורש טובתך יי"טב, ואח"כ כאשר קבלתי הרבנות והתראיתי עמו פנים אל פנים, חיוק אותי שוב בכל מיני התחזקות ומועצות ודעת ואמר אלי ראה כי במכתבי זה הצגתיך במשעול הגדולים כי הבאתי לענינך ראי מהנוב"י למען התחזק ותתאמץ לנהוג נשיאתך ברמה, (עשר קדושות, מהרצ"ר ישראל בערגער זצ"ל מתלמידי הייט"ל ז"ע).

והשגיח עליהם בפרטיות שילמדו תורה בקדושה**וטהרה:**

בספר "שמן למנחה" (פר' תרומה) הביא מה ששמע מידיו המנוח המקובל מוה"ר יוסף זצ"ל מטעריבעש מתלמידי הייט"ל ז"ע, שסיפר לו שרבו הייט"ל ה' רגיל בליל יום הכיפורים להשגיח על תלמידיו שלא יישנו, והוא (מהר"י מטעריבעש הנ"ל) השגיח על זה, ואם בחור ה' מתנמנם ה' אומר להייט"ל, והייט"ל ה' נתן להבחור "שניפטאבאק" חוק ויקץ, ודבר זה עשה רק לתלמידיו ולא לאנשים פשוטים, פ"א באותו לילה בא תלמיד אחד להייט"ל ואמר לו שאיש כפרי אחד ישן שם שינה

עמוקה מכוסה במעילה, והי' בטוח שהייט"ל ימהר תיכף ומיד להקיצו, עבר שחוק קל על פני הייט"ל ואמר בדרך צחות אין מקר"ה יוצא מידי פשוטו"....

והשתדל למצוא עוזים סמוך לפרקם:

אחד ממלמדי דרדקי של רבינו ז"ל ה' הרה"ח ר' יצחק אלי' קארנבלי ז"ל, שהי' מתלמידיו המפליגים של הייט"ל, סיפר רבינו ז"ל ממנו שבימי בחורו התלוה בעויה"כ לרבו הייט"ל בהליכתו לביהמ"ד וביקש ממנו ברכה ואמר לו הייט"ל "דו זאלסט דאס יאר א חתן ווערן" אמר לו ר"א שלא לזה נתכוין, אמר לו הייט"ל בצחות "אל תהי' ברכת כלה הדיוט בעיניך". ולשון נופל על לשון למאמר חז"ל אל תהי' ברכת הדיוט קלה בעיניך, (עוד סיפר רבינו ממנו שפעם אחת בערב יום כפור ה' צמא מאוד למים והייטב לב ה' מברך את כל התלמידים, וחשב ר"א שמקודם יקבל ברכתו של הייט"ל ואח"כ ירוץ לשתות קצת מים, וכאשר ניגש להייטב לב אמר הייט"ל ויצחק בא באר לחי רואי וימצא שם באר מים חיים, ובאותו רגע הרגיש ר"א שנעלם ממנו הצמאון וכאלו עכשוו שתי מים מבאר מים חיים). וידוע מה שהי' רגיל לומר לתלמידיו הבחורים שהגיעו לפרקן שהם צריכים להתפלל, הנה "אתה בחרתנו" אתה עשית אותנו לבחורים, ולכן "והשיאנו ה'" תעשה לנו גם נישואין בזיווגים הגונים.

והי' פתחו פתוח בכל עת לתלמידיו ואף לקטן**שבהם אשר ה' לו דבר הו בלימודו הו בשאר****צרכיו, ובא אליו כבן לאביו**

פ"א יצא הייט"ל מביהמ"ד וראה תלמיד אחד מטפס ועולה על עץ אחד, והבחור נבהל מאד כשראה את הייט"ל וכמעט שנפל מרוב פחד, הייט"ל הרגיעו ואף עוד לו לרדת מהעץ, כעבור כמה ימים שלח אביו של אותו בחור מכתב ומבקשו שם שיכתוב לו מכתב איך הוא מתנהג בישיבה, ורבו הייט"ל יחתום על זה, הבחור לא ידע מה לעשות הלא לפני כמה ימים ראה אותו הייט"ל על העץ ונתבייש לבקש את הייט"ל שיחתום, ונכנס להייט"ל ולא ה' יכול לדבר מרוב בושה, הייט"ל בראותו שהבחור רוצה להגיד לו דבר מה ואינו יכול, שאל אותו בחיבה מה בקשתו, הראה לו הבחור את מכתבו של אביו, ענה הייט"ל בשחוק תן לי המכתב ואני יחתום ע"ו וכתב הייט"ל "בנך עלה מעלה מעלה"....

חקר ודרש בכל עת אחרי התנהגות תלמידיו:

סיפר הרה"ח ר' פרץ לעפקאוויטש ששמע מרבו שהגה"צ ר' שלמה יודא וויינבערגער זצ"ל אב"ד באגאד שהי' מגדולי תלמידי הייט"ל, שנכנס לפני הימים נוראים להיפרד מרבו שרצה לחזור לביתו, שאל אותו הייט"ל מה למדת ענה לו שלמד מסכת פסחים, שאל אותו הייט"ל במליצה אתה חוזר על הפסחים.... שוב שאלו איזה פרק הוא למד ענהו תמיד נשחט, שאלו שוב במליצה אתה לומד תמי"ד.... שאל אותו הייט"ל איזהו ראשונים למד, ענה לו רא"ש וכדו', שאלו שוב במליצת לשון, אתה לומד עם "הראש".... אח"כ אמר לו הייט"ל בקול שבור ובתמיהה "איני! געזינדיגט האבן מיר צוזאמען און תשובה טון ווילסטו אליינס", וביקשו הייט"ל שישאר על הימים הנוראים.

חתן טרם שבת בארווארפן שלו, שהי' עש"ק פ' ויקרא, והלך ליקח ברכה מאת הגה"ק בעל הייטב לב מסיגעט זי"ע, אמר לו הייטל בזה"ל: דיין טאטער ר' בן ציון וועט דיר העלפן פאסטן, און איך וועל דיר העלפן תשובה טאן, אחר זה התחיל הייטל להעביר את הסדרה שנים מקרא ואחד תרגום, ואך כאשר התחיל הייטל בדבר זה מיד הרגיש בנפשו איך שהייטב לב התחיל לעבוד על נפשו, והתחיל מאד לבכות, וכאשר הגיע אל הפסוק והקרב והכרעים ירחץ במים, הרגיש בעצמו כאילו הוא תולש מקרבו את הקרב והכרעים, והגדיל לבכות ביותר, בינתיים נכנסה הרבנית הצדיקת ע"ה וכראתו איך הוא פורץ בבכיות גדולות קראה ואמרה אל בעלה, "לאו אים שוין גיין דעם בחור", ושוב חדל מלפרוץ לבכי ומני אז לא הרגיש כלום.

(גדולת יהושע)

וכל התלמידים כשמעם דברי קדשו אחזם רעדו ופלצות יבעתוהו אשר דבריו חוצב להבות אש וכחצים שונים ירדו חדריו לבנם, ותיכף ומיד התחיל להביט בהם בפנים שוחקות וצהלו פניו, אשר שמחו וגילו ברעדה תלמידיו היקרים:

סיפר הרה"ח ר' משה קארן ז"ל מתלמידי הייטל שפ"א בישוב עם התלמידים חידש הייטל סברא נפלאה, ואחד התלמידים אמר להייטל שסברא זו כבר קדמוהו בתוס' באיזהו מקומן בש"ס, ומחמת שלא היו הספרים מצויין יצא לחדר הסמוך להביא את הגמרא להראות להייטל את מקור התוס' לסברא זו, ובתוך כך אחז הייטל בדיוקנא קדישא דיליה והתחיל להתמרמר מעומקא דליבא שהוא חוטא גדול שאין דוגמתו, ודיבר בגנותו, ונפל אימה ופחד על התלמידים בהתעוררות נפלאה לשוב בתשובה שלימה בראותם את רבם הגדול מאורן של ישראל מתאנח על חטאיו, ואמר ר' משה הנ"ל שמאחל לעצמו שברגעיו האחרונים טרם יפרד נשמתו מגופו שיהי' לו התעוררות תשובה בבחי' זו כעין שהי' לו אז בשעה שישב סמוך לרבו הייטל בעת שהתמרמר על מצבו, כאשר ראה הייטל שתלמידיו נתפעלו מאוד מדבריו רצה לטשטש הרושם כדרכו בקודש להסתיר את גדולתו, ואמר בדרך צחות, אבל זאת אבקש מכם תלמידיי, שלא תספרו להקהל שהנני חוטא, שאז לא ישלמו לי את משכורתי מקופת הקהל...

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

וקורא אני מעלליכם מעל פניכם:

הגה"צ בעל ערוגת הבושם זצ"ל שהי' מגדולי חסידיו ומעריציו מרן הייטל, אמר על עצמו החילוק בין ביאתו הראשונה אצל רבו וביאתו השניה, ביאתו הראשונה כשהי' עוד "אויבערלאנדער" בחור חשב כשבא אליו האם יכיר אותו הייטל ויכבדו כראוי לו, וכשבא אליו פעם שניה שהי' כבר תלמיד כבר מהייטל שמא מכיר אותו "צוגוט", פ"א נכנס אליו תלמיד אחד ושאלו הייטל על שמו, וכאב להתלמיד על שרבו אינו זוכר אותו, שאל את רבו האם הרבי אינו מכיר אותי, ענה לו הייטל אדרבה זה השבר שאני כן מכיר אותך, הערוגת הבושם כל פעם שאני רואה אותו אינני מכיר אותו כיון שעלה ונתעלה אבל אותך אני מכיר סימן שעדיין לא עלית במעלות.

וסוד ה' ליראיו:

הסדר הי' בישיבתו שכל תלמיד בהגיעם לפרקם לפני לכתם לחופה הי' נכנסים אל רבם האהוב עם "קוויטל" כנהוג, ואז הי' אומר הייטל את עתידו של התלמיד בעלמא הדין, סיפור גורא מובא בספר "החפץ חיים" מאחד מראשוני תלמידי הייטל ה"ה הרה"ג ר' חיים אדלר ז"ל, שבהגיע לפרקו לפני חופתו נכנס כנהוג לרבו עם קוויטל ביחד עם ידידו וחבירו שלמד אותו באותו זמן, ה"ה הגה"צ בעל "ליקוטי מהרי"ח" זצ"ל, בעל הליקוטי מהרי"ח שכבר התקבל לאחר אירוסיו לרבה של קהילת ראחוב, יצא במאור פניו מאת רבו, על שהעניק לו ברכתו מלוא חפניים, ואף ר' חיים התכונן לבעין זה, אך כשנתן הקוויטל לרבו, נשתנה פני הייטל אזלא סומקא ואתי חיורא, וכך ישב הרבה זמן, ר' חיים שהכיר את רבו ראה והבין שהדבר אינו פשוט כ"כ ונהפכו מעיו מחמת פחד העתיד, ובתוך כך הרים הייטל את ראשו ואמר לו: בני, דע לך, שראיתי שנגזר עליך משמים שתהי' נע ונד כל ימי חייד, והמתקתי את הגזירה מעל ראשך, אבל בתנאי שתהי' מלמד תשב"ד כל ימי חייד ואף פעם לא בביתך אלא בעיירות אחרות, ואף גם זאת שאף פעם לא תעמוד אל משכורתך, אלא מה שיתנו לך תקח, ור' חיים קיבל זאת על עצמו, ואכן כל ימיו הי' מלמד תשב"ד, אף כי הי' גאון והי' ראוי לישב על מדין פקודת רבו שמרה נפשו.

אך אקוה כי תורתני תאיר לכם מחשכת הלילה

ולילה כיום יאיר בנר מצוה ותורה אור:

זקני הרב החסיד מו"ה יעקב יודא הכהן גליק ז"ל בהיותו

לעי"נ הרבנית הצדיקת

מרת פעסיל לאה טייטלבוים ע"ה

בת הרה"ק רבי אהרן זללה"ה אבד"ק וואלאווע

מחברתו הטהורה של מרן רביה"ק בעל בוך משה זי"ע

נלב"ע כ"ג תמוז תש"ע

Cong. Yetev Lev

Monsey, NY

D'Satmar

13 Monsey Blvd. P.O.B. 837 Monsey, NY 10952

קהל יטב לב

מאנסי יצ"ו

ד'סאטמאר

Tel. 845.356.1947 • Fax. 845.356.1946

בעזה"ש"ת

מודעה חשובה

הננו בזה להודיע לאנשי שלומינו היקרים הי"ו

שכ"ק מרון רבינו הגה"ק שליטי"א
יערוך שלחנו הטהור

לרגל יומא דהילולא קדישא

של מרון הגה"ק בעל יטב לב זי"ע

ביום א' פ' כי תצא אור ליום ו' אלול הבעל"ט

באולם ישיבת ספרינג וואלי

בשעה 9:00 בדיוק

יחד עם סעודת מצווה לגומרה של תורה
לרגל שימחת הכנסת ספר תורה
שנכתבה ע"י חברי קהלתינו הק'

הנהלת הקהלה

משולחן מלכים

שיחות קודש שנשמעו מפי כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

פנימי — קלב — בלתי מוגה

ניחום אבלים ע"י כ"ק אדמו"ר מצאנז-קלויזנבורג שליט"א מא"י
בבית כ"ק מרן רבינו שליט"א - בקרית יואל יע"א

יום ג' פרשת מטות מסעי תש"ע לפ"ק

האדמו"ר מקלויזנבורג: למשל ביי חמש ציצית - וואס רש"י זאגט - איז א זמן חובב, נאר ער איז מוסיף.

רבינו: דא איז אויך פאר יעדן איינעם אזוי, עס איז א מיוחד'גער זמן פון פטור, און אויב ער טוט אן איז ער עובר אויף בל תוסיף.

האדמו"ר מקלויזנבורג: דער מונקאטשער רב ברענגט (שר"ת מנחת אלעזר ח"ב סי' ד) אז זיין טאטע (הגה"ק בעל דרכי תשובה ז"ל) האט יא געלייגט תפילין.

רבינו: אפילו ווען ס'איז געווען די מיתה מיט די קבורה אינעם זעלבן טאג?¹

לויטן שולחן ערוך (י"ד שם) איז מען פטור אלע מאל, אבער ס'איז דא דער מהרי"ט צהלון (בחדושי על פרק איזהו נשך הובא בכאר היטב או"ח סי' ל"ח) וואס זאגט אז עס הייסט נישט אבילות יום ראשון מדאורייתא וכשיום הקבורה אינו ביום המיתה, און אויף דעם האבן חסידים שוין מקיל געווען צו לייגן תפילין אן א ברכה, אז מ'האט געטראפן א שיטה.²

רבינו: די גמרא זאגט (עירובין צ"ג) לעבור שלא בזמנו, איז דא בל תוסיף ווען מ'טוט אן תפילין שבת ויו"ט, און ער האלט שבת ויו"ט לאו זמן תפילין, און ער טוט עס אן לשם מצוה, וועט ער עובר זיין אויף בל תוסיף. זאגט די גמרא אז לויט דעם הישן בשמיני כסוכה ילקח ועל הלאו דלא תוסיפו, מכיון שמוסיף יום א' על הו' ימים האמורים בתורה.

לויט דעם איז די שאלה, אויב א אבל ביום הראשון וועט אנטוהן תפילין (שמכבוד בשו"ע (י"ד סי' שפ"ח סי"א) אבל אסור להניח תפילין ביום ראשון) צי ער וועט עובר זיין אויף בל תוסיף.

האדמו"ר מקלויזנבורג: ס'ווענדט זיך אין די תירוצים אין די גמרא אין עירובין, לויט די אוקימתא אז ער איז עובר, איז טייטש ווען ער איז פטור איז מען עובר, איז פארוואס דא נישט?

רבינו: ס'איז דען נישט טייטש (דעובר משום בל תוסיף) נאר אין אזא יום וואס איז פטור פאר די גאנצע וועלט?!. שבת איז דאך יעדער פטור, דא - ביי א אבל - נאר ער איז פטור פון הנחת תפילין.

האדמו"ר מקלויזנבורג: ווען ער איז מוסיף אויף די מצוה וואס ער איז מקיים, איז דאך אויך אז נאר ער איז מוסיף אויף דעם וואס ער איז מקיים.

רבינו: אויף דעם איז שייך בל תוסיף.

הגה"צ ר' יעקב אלי' אונסדארפער שליט"א רב ור"מ דקהל ראשית חכמה במאנטריאל: אזוי ווי ביי שמוני וואס יעדער איז פטור פון סוכה (ולכן איכא בזה בל תוסיף).

¹ עיין שם בשו"ת מנחת אלעזר, שמביא בשם אביו הגה"ק בעל דרכי תשובה, שבעת הלוקח ממנו אביו הגה"ק בעל שם שלמה ז"ל שהי סתימת הגולל בערב אחר יום המיתה, למחרתו הניח תפילין בברכה כדעת מהרי"ט"ן שאם המיתה והקבורה אינם ביום אחד יש להניח תפילין, עיי"ש.

² ואם שרוב הפוסקים חולקים על המהרי"ט"ן, עי' בשו"ת מהר"ם שיק (י"ד סי' ש"ט) - ובשו"ת לבושי מרדכי (י"ד סי' ר"ט) כתב שהמנהג בכל

הגם ס'אז אינמערסאנט, ווען די הלכה וואלט געווען אז מ'איז פטור פון תפילין, און מ'טרעפט א שיטה אז מ'איז חייב, נו, איז מען מהדר נאך די שיטה פון חייב. אבער ביי א אבל, איז נישט טייטש אז ביום הראשון איז ער פטור, נאר ס'איז א איסור.

האדמו"ר מקלויזנבורג: ס'איז א זלזול (באבילות), ס'זעהט אזוי אויס, ס'נעמט אוועק די אבילות.

רבינו: תפילין איז א פאר, מ'קרי פאר (מועד קטן טו.)³ איז טייטש אז ס'איז א איסור צו לייגן. נאר ס'זעהט אויס אז חביבות מצות תפילין האט אזוי שטארק גובר געווען, אז מ'האט געטראפן א שיטה אז מ'מעג (סמכו עליו להניח תפילין).⁴

*

רבינו: כ'האב היינט אויך אריינגעטראכט וועגן ניהום אבליים אינעם ערשטן טאג, פון וואו לערנט מען ארויס ניהום אבליים, די גמרא (סוטה יד.) לערנט עס ארויס פון דעם וואס דער באשעפער איז געקומען מנחם אבל זיין יצחק [אחרי פטירת אביו אברהם]. ווען איז דער אויבערשטער געקומען מנחם אבל זיין יצחק, אינעם ערשטן טאג, צי אינעם צווייטן טאג, אדער שפעטער? אויב כ'זאג אבילות יום ראשון דאורייתא, איז דער באשעפער געקומען אינעם ערשטן טאג, דעמאלטס איז נאכנישט געווען קיין דרבנן.

האדמו"ר מקלויזנבורג: מ'קען זאגן א פשט"ל אזוי און אזוי, אויף ביידע צדדים, אז דעמאלטס איז דא א חיוב צו מתאבל זיין.

רבינו: לעומת זה, איז דא א גמרא אין כתובות דף ח' (ע"ב), דארט ברענגט די גמרא אז רבי חייא בר אדא מקרי דרדקי

פון ריש לקיש, איז א קינד איהם אוועק ל"ע, און ער ריש לקיש איז געגאנגען מנחם אבל זיין אינעם צווייטן טאג, אזוי פארציילט די גמרא. די גמרא איז דאך נישט קיין מעשה ביכל, די גמרא דערציילט נישט סתם אזוי, לכאורה פארוואס איז ער נישט געגאנגען דעם ערשטן טאג, אויב אבילות יום ראשון איז א דאורייתא, איז טייטש אז דער ניהום אבליים פונעם ערשטן טאג איז א דאורייתא דעם צווייטן טאג איז ער שוין נאר א אבל מדרבנן, איז פארוואס איז נישטא קיין הידור מקיים זיין ניהום אבליים ווען ס'איז א דאורייתא.

האדמו"ר מקלויזנבורג: ס'קען זיין ווייל ס'איז א שטארקער אבילות קען מען נאכנישט מנחם זיין.

רבינו: אזוי ברענגט מען טאקע אראפ אויף די ערשטע דריי טעג (מדרש תנחומא פרמקין).⁵

אבער ס'איז נישט קיין דין אין שולחן ערוך, דער דעת תורה - דער בערושאנער רב - (דעת תורה סי' שצ"ו סעי' א') ברענגט זיך טאקע א ראיה פון גמרא אז מ'קען גיין די ערשטע דריי טעג,⁶ אבער לגבי דעם ערשטן טאג, ס'איז דאך א דאורייתא, פארוואס זאל נישט זיין זריזין מקדימין למצוות?!

הגר"א: ס'קען זיין אז מ'זאל מקיים זיין מצות ניהום אבליים מדאורייתא אפילו ווען די אבילות איז נאר מדרבנן.

האדמו"ר מקלויזנבורג: ס'איז דען דא א מצוה מן התורה אויף דעם, ס'איז א גמילות חסד.

5

ו"ל המדרש: "בא וראה שהרי אבל התירה לו התורה לעשות מלאכתו ולהתנחם אחר ג' ימים וכו'".

6

ראיית הדעת תורה היא מדברי הגמרא במס' מועד קטן (דף כ"א.) דת"ר אבל ג' ימים הראשונים אסור להניח תפילין, משלישי ואילך ושלישי בכלל מותר להניח תפילין, ואם באו פנים חדשות אינו חולץ דברי ר"א, ר"י אומר אבל ב' ימים אסור וכו', ואם באו פנים חדשות חולץ וכו', הרי דבאים לתנאם גם בג' ימים הראשונים, עיי"ש עוד.

ומ"ש מרן שליט"א להוכיח מדברי הגמרא בכתובות (דף ה') מעובדא דריש לקיש דיש לנחם גם בג' ימים הראשונים, כתב כן בס' כל בו על דיני אבילות (מהגאון ר' קותיאל יודא גיטואלד ז"ל), והוסיף להביא ראיה מדברי המהרש"ל (הל' שבתות) דר' אנשיל בא מוויטא ביום שנפטרה בת מהר"ש והלך אליו לתנחו ביום השני.

הגלילות שלו דלא כהמהרש"ן, אולם כתב דנגליל התחתון המנהג כהמהרש"ן, ובמשמרת שלום (קודינאו, סימן 1) כתב דניח בלא ברכה, דברכות אינן מעכבות.

3

דאימא בגמרא (שם) אבל אסור להניח תפילין מדקאמר ליה רהמנא ליחזקאל (חזקאל ד', י) פארך חבוש עליך וכו', והני מילי ביום ראשון, וכן א'פסקא בשו"ע (או"ח סי' ל"ח סעי' ה', וכו"ז סי' שפ"ח סעי' א').

4

עי' בברכי יוסף (סי' ל"ח ס"ק ג') לגבי נידון אחר בענין הנחת תפילין שכתב: וזהו לו יהיה שהוא ספק, מספיקא אין לבטל 'מצוה רבה זו' כמש"ב מהרש"ן.

רבינו: יא, [דהוי מדאורייתא] (וכ"כ תלמידי רבינו יונה (פ"ג דברכות דף יא: מדפי הר"ף) דתנחומי אבליים מדאורייתא).⁷
 די גמרא (סוטה שם) דרש'נט עם ארוים פונעם פסוק אחרי ה' אלוקיכם תלכו (דברים יג, ה), דאס איז ביקור חולים און ניהום אבליים.

הנה"צ רבי הנוך העניך אשכנזי שליט"א הרב"נ:
 והודעת להם את הדרך ילכו בה (שמות יח, כ), איז ביקור חולים (בכא מציעא ל).

רבינו: דאס (מצות ניהום אבליים) איז א גמרא אין סוטה (שם), די גמרא דרש'נט עם פונעם פסוק (דברים יג, ה) אחרי ה' אלוקיכם תלכו, מה הוא מנחם אבליים אף אתה מנחם אבליים, דאס איז א עקסטרע גמרא, אז וואס דער אויבערשטער טוט זאל מען אויך אזוי טוהן.

נו, הכלל, ווען איז דער אויבערשטער געגאנגען? אין עצי חיים (לשמועת אות י"א) איז דאך דא א שמועס אז דער אויבערשטער האט געוואלט געבן די תורה דעם זעקסטן טאג (ו' סיון), ווייל די זעקס עונות (שמחוייבין לפרוש) איז דאך נאר מדרבנן, וועגן דעם האט משה רבינו מוסף געווען נאך א טאג (אבל הקב"ה רצה ליתן התורה בו סיון, כי מן התורה א"צ לפרוש ו' עונות), זעה אויך אז דער אויבערשטער האט געוואלט געבן די תורה אין ו' סיון, ווייל ס'איז מדאורייתא.⁸ לויט דעם איז דא א סברא צו זאגן אז דער אויבערשטער האט געוואלט מנחם זיין ווען ס'איז א דאורייתא.

א' הנוכחים: ס'איז דא א מדרש תנחומא אין פרשת נשא (פי' כ"ב, עה"פ ביום השמיני) אז הקב"ה איז מקיים מצות זקנים.

רבינו: יא, אל יאמר אדם איני מקיים מצות זקנים – דער ייטב לב ברענגט עם אראפ כמה פעמים – ווייל ביי יעקב טרעפט מען אז הקב"ה האט מקיים געווען די מצות זקנים, ביי אפרים און מנשה.⁹
האדמו"ר מקלויזנבורג: דער מדרש פירט אויס שנאמר ותגזר אומר ויקם לך (איוב כב, כח).

האדמו"ר מקלויזנבורג: פון די גמרא זעהט אויס אז "ברכת אבליים" איז עפעס א ברכה.

רבינו: דארט אין גמרא אין כתובות (דף ה) איז דא דער גאנצער נוסח.¹⁰

האדמו"ר מקלויזנבורג: און היינט זאגט מען עם נישט...
רבינו: ס'זעהט זיך אויס אז דער נוסח 'המקום ינחם' איז א קורצע ברכה.

הגרה"ה: דער רשב"א (ה"א סי' י"ח) זאגט דאך ביי צדקה אז מ'מאכט נישט א ברכה ווייל ס'איז תלוי בדעת אחרים, און דא קען אויך זיין אז עם איז תלוי אינעם אבל (ועי' בדברי יואל (פ' וירא, עמ' ת"ט) מה שהקויר על מעם הרשב"א הנ"ל במה שאין מברכין על מצות צדקה וכתב מעם כע"ז).

רבינו: ביי ניהום אבליים איז די נוסח הברכה די מצוה אליינס, דארט ביי צדקה איז עם א ברכה אויף די מצוה.
האדמו"ר מקלויזנבורג: ס'ווענדט זיך צי מ'איז מקיים די מצוה ווען מ'איז נישט מקבל די תנחומין.

9 עי' בייטב לב (פ' מקץ עמ' שס"ו, ובפ' וחי עמ' ת"ט) ובייטב פנים (הרד"ה אות ז, אבני זכרון אות ס"ז אות ס"ח, ועד) שהביא דברי המדרש (תחומא נשא כ"ט) לא יאמר אדם איני מקיים מצות זקנים הואיל ואינן מן התורה, אמר הקב"ה בני כל מה שגזורים עליכם תהיו מקיימין, שאף על דבריהם אני מסכים. שהרי יעקב בשעה שבירך מנשה ואפרים, עשה הקטן קודם לגדול, וקיים הקב"ה גורתו, אימתו בקרבנות הנשיאים שהקריב שבט אפרים תחלה, ע"ד המדרש. וזה שאמרה תורה (דברים יג, א) 'לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך', מטעם שגם אני מסכים על ידם, וראיה לזה 'ימין ושמאל', היינו ימין ושמאל של יעקב, שנאמר (בדאשית מה, יג) וישלח ישראל את ימינו וישת על ראש אפרים וגו', והקב"ה הסכים על ידו, שנאמר (במד' ד' מ"ח) ביום השביעי נשיא לבני אפרים, (שם ד' ג"ד) ביום השמיני נשיא לבני מנשה, עכתה"ק.

10 עיי' בגמרא שממאור שם ד' ברכות של ניהום אבליים ומסיימים בראשונה ברוך אתה ה' מחיה המתים, ובשניה ברוך אתה ה' מנחם אבליים, ובשלישית ברוך אתה ה' משלם גמול, וברביעית ברוך אתה ה' עוצר המגיפה.

7 ברמב"ם (פ"ד מהל' אבילות ה"א) כתב דניהום אבליים הוא מן התורה מצות עשה שבכללות, ומדרבנן הוי מצות עשה פרטית, והבה"ג מנה מצות ניהום אבליים למצות עשה פרטית מן התורה (ועי' בס' אהבת חסד ח"ג פ"ח).

8 עי' בעצי חיים (שם) שכתב לבאר הטעם שהוסף משה יום אחד מדעתו והסכים הקב"ה עמו (שם פ"ג), כי מדאורייתא אינו צריך לפרושי רק שלש עונות, וע"כ רצונו של הקב"ה היה שנהיה נכונים ליום השלישי, דהא דלא נצטוונו ממנו רק תורה שבכתב, ומדאורייתא אינו צריך לפרושי רק ג' עונות, לכן היינו ראויים לקבל התורה בו בסיון, אבל משה הוסיף יום אחד מדעתו, כיון המדרבנן צריך לפרושי ששה עונות, ועל כן אמר משה לקבל התורה בו בסיון, כדי לקיים מצות פרישה ששה עונות, ועל זה הסכים הקב"ה על ידו, שגם הגזירות שישיראל עושים הם רצונו של הקב"ה, עכ"ל.

רבינו: דער מקור (לדברי הרשב"א) איז די גמרא (תנכות מ.) ביי עשה דוחה לא תעשה, אי אמרה לא בעינא.¹¹

הגרי"א: בפשטות איז עס צוויי מצוות, ס'איז א מצוה מנחם צו זיין, און ס'איז א מצוה מקבל תנחומין זיין, אבער ס'איז נישט געבינדן (ולכן אפשר לברך בניהום אבליים).

האדמו"ר מקלויזנבורג: אין די פוסקים קוקט אזוי אויס, אז ס'איז א עקסטרע מצוה (ע"י תשובות והנהגות (ח"ג סי' שע"ז וסי' שע"ח) בשם הגר"ח מברסקי ז"ל).

רבינו: פונעם טאמט ז"ל האב איך אמאל געהערט, אז דער ייטב לב איז געווען מנחם אבל זיין דעם צמח צדיק פון וויזשניץ, און ער האט געזאגט אז ער איז נישט מקבל קיין תנחומין, נאר אויב ער בלייבט דארט אויף שבת, און ער איז טאקע געבליבן...

וואו איז מבואר אז ס'איז דא א מצוה אויפן אבל צו מקבל זיין תנחומין?, פון דעם וואס איז געווארן אז מ'גייט נישט מנחם זיין די ערשטע דריי טעג, ווייל מ'שטייט דאס לשון 'להתנחם לאחר ג' (כ"ה הלשון במדרש תנחומא פ' מקץ), און מ'האט אריינגעלערנט אז ער דארף ווערן מתנחם, אבער מ'קען זאגן אז די טבע פון א מענטש איז אז ער איז זיך מתנחם נאך דריי טעג, ס'איז דען א דין?, ס'איז נאר די מציאות אזוי.

האדמו"ר מקלויזנבורג: אין די תורה שטייט (בראשית לו, לה) 'זימאן להתנחם', לערנט מען ארויס (כ"ר סי' פ"ד כ"א הובא ברש"י) אז מ'איז נישט מקבל תנחומין על החי, איז א סימן אז ווען נישט (כשאינו חי) דארף ער זיך לאזן מתנחם זיין.

רבינו: די תורה איז דאך נישט קיין סיפורי מעשיות, די תורה וויל אפשר טאקע זאגן אז מ'דארף זיך לאזן מתנחם זיין.

אבער אפשר קען זיין אז די תורה קומט נאר לאזן הערן, פארוואס וימאן להתנחם, ווייל אין מקבלים תנחומין על החי.

פארוואס איז מען נישט מקבל תנחומין על החי, זאגט דער פנים יפות (פ' וישב) ווייל דער חי פארגעסט נישט פון זיינע נאנטע.

האדמו"ר מקלויזנבורג: כמים הפנים לפנים.

רבינו: דאס לשון איז 'גזירה על המת שישתכח', די גזירה איז אויפן מת ער זאל פארגעסן, אבער ביי א חי, איז דער חי פארגעסט נישט.¹²

און דער טאמט ז"ל זאגט (ברך משה פר עקב עמי ע"ח) אז ביי צדיקים איז אנדערש, ווייל צדיקים במיתתם קרויין חיים (ברכות י"ח), און זיי פארגעסן נישט פון די לעבעדיגע, דורך דעם ווערט דער צדיק נישט פארגעסן, און וועגן דעם האט יעקב נישט געקענט פארשטיין אז יוסף לעבט נאך, פון דאס וואס זימאן להתנחם, און ער איז נישט מקבל תנחומין וכי לכאורה מכיון שראה שלא נשתכח צרת יוסף מלבו רבות בשנים, מזה עצמו היה יכול לשפוט כי עוד יוסף חי, נאר ער האט דאך געוואוסט אז יוסף איז א צדיק, און וועגן דעם ווערט ער נישט פארגעסן ווע"י בס' אלה מסעי (עמי ל"ב) משי"כ שם בענין זה בשם מרן רבינו בעל ברך משה ז"ל.

דאס לשון איז 'גזירה על המת', ס'איז א אינטערסאנטער אויפטוה, אז ס'איז א גזירה 'על המת', ס'וואלט געדארפט שטיין גזירה 'על החי', נאר דער חי פארגעסט נישט, נאר דער מת פארגעסט, און אזוי פארגעסט שוין אויך דער חי פונעם מת.

נאר אפילו נאכ'ן פנים יפות, זעהט זיך אויס דאס לשון 'גזירה', אז די טבע איז נישט אזוי, די טבע איז אז ער זאל אויך נישט פארגעסן, נאר ס'איז א גזירה פון הימל אזוי אז ער זאל פארגעסן.

12

ידוע דברי הפנים יפות (פ' וישב) לפרש הא דכתיב גבי יעקב אבינו וימאן להתנחם, ויפרש רש"י ל' אין אגם מקבל תנחומין על המת וסבור שהוא מת, שעל המת נגזרה גזירה שישתכח מן הלב ולא על החי, וצריך להבין מה שאמר שנגזרה גזירה על המת, והוי ליה למימר שגזרה גזירה על האדם שישכח את המת, אמנם הענין הוא כי ידוע הדבר שאחבה הוא בבחינת כמים הפנים אל הפנים, ולכן אין מקבלין תנחומין על החי, כיון שהחי הנאבד משתוקק אליו הוא מעורר אהבתו לבל ישכח, ובוה מובן הא דקאמר שנגזר על המת שכיון שהוא ישכח החיים, וממילא לא יחא המענה ממנו ויכול החי לשכוח אותו, ועל ידי זה שפיר יוכל החי לשכוח מהמת, עכ"ה"ק. (ע"ע מה שכתב בה הפנים יפות בס' תלדו"ח) מרן רבינו בעל ברך משה ז"ל היה רגיל להוכיח דברי הפנים יפות ה"ל כמה פעמים בריבם בהתלהבות ונגעושים בדרשותיו ביום כ"ו מנחם אב יומא ההילולא של מרן רבינו בעל דברי יואל ז"ל.

11

ו"ל הרשב"א: 'ואמרתי עלה בגמרא דגית עשה וינדיח לא תעשה, א"ל היכי אמרתי אתי עשה ודחי ל"ת, כגון מילה בצרעת דלא אפשר בלא לקימה לעשה, אבל אי אמרה דלא בעינא לה, איתיה לעשה כלל, אלמא כיון דאפשר למיעקרה לעשה אע"פ דאכתי לא עקרה ליה הו"ל כמאן דליתא וכו', וגמורין מניה למורא וכבוד אב ואם ועמידה בפני רבו, הואיל ואפשר למיעקרה להאי עשה דידהו, שהרב שמחל על כבודו כבודו מחול, עכ"ל.

האדמו"ר מקלויזנבורג: וועגן דעם מען זוכרנו לחיים, ווייל אויב אונז וועלן זיין ח"ו... זאל מען נישט פארגעסן פון אונז ח"ו, מ'בעט דעם באשעפער מזאל זיין בכחיתת חיים, אז מ'זאל נישט פארגעסן פון אונז.

*

רבינו: ביז ווען בלייבט מען דאחץ?
האדמו"ר מקלויזנבורג: ביז מארגן.

*

האדמו"ר מקלויזנבורג: כ'האב געהערט פונעם מאמן ז"ל (שה"י ביו"ד חתנו של מרן הגה"ק העצי חיים ז"ל) אז ווען רבי שלום אליעזר (הרה"ק מראצפערט ז"ל) איז געקומען מנחם זיין נאכ'ן עצי חיים פטירה, ס'איז דאך געבליבן א שטוב מיט קליינע קינדער, איז ער געקומען צו פארן, ווען ער איז אריינגעקומען איז געווארן א גאנצע יללה און געוויין, אבער פאר ווען ער איז אריינגעקומען, רופט ער אריין איינער א סוחר פון קוילן ר' אייזיק לעפקאוויטש.

רבינו: ר' אייזיק פון מארגארעטיץ...

האדמו"ר מקלויזנבורג: און רבי שלום אליעזר זאגט איהם אז ער דארף זיך אפרעכענען מיט איהם, 'האסט מיר נישט געשיקט גענוג, קום אהער לאמיר מאכן די השבונות'. איז ער אפשר געווען מיט איהם א שעה צייט, און ער מענה'עט זיך מיט איהם אויפן השבון, און ביז דערווייל איז ער נישט אריין צו די אבליים אין שטוב, נאך א שעה, זאגט ער ס'איז דאך דא אבליים, כ'זועל אריינגיין צו זיי... דער טאטע האט דאס אלעמאל מפליא געווען...

רבינו: כ'האב געהערט אז ער האט זיי אויך געזאגט - ס'איז דאך געווען אזא מין טראגעדיע - האט ער געזאגט פאר די קינדער שטעלט זיך פאר אז ער (מרן העצי חיים) איז אוועק געפארן... וואס פעלט דען פאר די צדיקים בעולם העליון?, ס'פעלט דאך נישט פאר זיי גארנישט דארטן בעולם העליון, דארף מען זיך פארשטעלן אז ער איז נאר אוועק געפארן אויף א ווייט פלאץ.

הגרי"א: אבער פאר די יתומים איז עס זייער שווער...

רבינו: כ'האב געהערט פון א איד וואס ער איז געווען ביים זיידן רבי שלום אליעזר'ל און ער האט זיך באקלאגט אז עפעס אין שטוב איז איהם נישט געווען עפעס אין ארדענונג, האט ער זיך אפגערעדט, גיט ער איהם אזא זאג, 'דו באקלאגסט זיך?, דו רעדסט זיך אפ?, דו ווייסט, מיינע קינדער וואס כ'האב זיי געפירט אונטער די הופה, קיין

איינער לעבט שוין נישט מיט זיין זיווג וואס כ'האב איהם געפירט אונטער די הופה, ס'איז שוין געווען דעמאלטס שנת תש"ד, דער באבובער רב (הגה"ק רבי בנימין ז"ל ח"ד, חתן הרה"ק רש"א ז"ל) האט שוין נישט געלעבט, דער זיידע מיט די באבע (מרן העצי חיים ז"ל זון הרבנית הצ' ברכה סימא ע"ה) האבן שוין נישט געלעבט, רבי זושאל'ע (ח"ה הגה"צ ר' משולם זושא האלבערשטאם ז"ל בנו של הרה"ק רש"א שה"י ביו"ד חתנו של הגה"ק רבי נפתלי מייטלבוים ז"ל אבד"ק נירבאמער) איז געווען א אלמן, רבי חיים'ל (דומ"צ בער סאטמאר בנו של הרה"ק רש"א ז"ל) האט שוין נישט געלעבט, ער איז אוועק שנת תש"ב, דער קאסאנער רב (הגה"ק רבי ישראל צבי ראמענבערג ז"ל הי"ד מח"ס אור מלא) איז געווען א איידעם ביים זיידן רבי שלום אליעזר'ל, אבער דאס איז שוין אויך נישט געווען קיין זיווג ראשון, זי (הרבנית מרת אדל הי"ד בת הרה"ק רש"א ז"ל) איז שוין געווען א זיווג שני (כי ביו"ד נישאה אלה"ה רבי חיים מאשאווויטש זצ"ל בנו של הגה"ק רבי בצלאל יהושע זצ"ל מגלינא חתן הרה"ק מצאנז). יענער איד ווען ער האט דאס געהערט האט ער אויפגעצייטערט.

כ'האב געהערט אז דער דברי חיים האט מיט געמאכט אסאך עגמת נפש, ס'איז איהם ל"ע אוועק קליינע קינדער בחייו אין א קורצע תקופה, אין חמדה גנוזה (ח"ב דף צ"ו) ברענגט ער אז ס'איז איהם אוועק דריי קינדער אין א קורצע תקופה, נאכדעם האט ער צוואס גערופן יעדן און געזאגט אז ער גייט זאגן א דרשה אין שוהל, און האט געזאגט אז ער טראכט אריין פארוואס עס איז איהם געקומען, ווייל ער האט נישט גענוג לוחם געווען אקעגן שייטלעך,¹³ און אקעגן... (המחלוקה הידועה), דאס איז שוין געווען לעת זקנתו.

13

וזה לשונו בספר חמדה גנוזה: בשנים ההם התחילו קצת נשים ללבוש בשייטלעך, אשר א"ז היה אומר שהוא אסור על פי דין ואין שום חילוק בין פאה נכרית לשערות עצמו, וכמו שנדפס בשו"ת דברי חיים (ח"ב י"ד סימן כ"ט) וכו'... וכאן מאד לא"ז שעוברים בכל יום על עשה של ואבדיל אתכם מן העמים (ויקרא ב' כ"ו), וגם על לא תעשה שלא לא תלכו בחוקות הגוי (ויקרא ב' כ"ג), וכתב מכתבים וכו'... אה"כ היה מעשה שנפטר אצלו ג' מילדיו שהיה לו מאשתו בת רבי צבי (מטארא) ז"ל... ואז נשארה רק בתו נחמה תחי', אז אמר שברצונו לעשות להם הספד, והלך לביה"ב ועשה הספד עליהם, ובתוך ההספד אמר שכל זה בא לו מחמת שמחיריש על איסורים הג"ל, ואמר א"ז שעל דברים אלו אה"ל (שבת קה) היום אומר לו עשה כך ומחר אומר לו עשה כך עד שאומר לו לך ועבור עבודה זרה, לואת מוכרח לצעוק ולצאת נגד זה בכל כחו.

האדמו"ר מקלויזנבורג: יא, לעת זקנתו, שנת תרכ"ח – תרכ"ט.

רבינו: אמאל ווען ס'האט אויך פאסירט אזא אומגליק, האט ער געזאגט, איינער כאפט א קלאפ אין די פלייצע, און ווען ער דרייט זיך אויס און זעהט אז עס איז פון זיין גוטן פריינד, גיט ער א שמייכל.

האדמו"ר מקלויזנבורג: ער האט עס געזאגט פאר'ן באבובער רב (נכדו הרה"ק רבי שלמה זיל) ווען זיין פאטער רבי מאיר נתן (בן מרן הדברי חיים זיל) איז אוועק.

רבינו: און א צווייטן מאל וואס א קינד איז איהם נישט געזונט געווען, און איז געווען זייער מסוכן, איז מען אריינגעקומען צום דברי חיים אין שטוב און געמאכט קולות, האט דער דברי חיים געזאגט 'זוילט עמי'ן זאגן אז דער בעל הרחמים ווייסט נישט וואס איז פאר מיר גוט.../ און האט זיך אנגעהויבן צו ביזערן 'גיטס ארויס', און האט געזאגט אז ער גייט זיך אראפ לייגן, און ווען מ'וועט דארפן מאכן די ברכה [ברוך דיין האמת] זאל מען איהם קומען מודיע זיין אז מ'דארף שוין מאכן די ברכה – מורא'דיג.

האדמו"ר מקלויזנבורג: כ'האב אמאל געהערט פונעם טאטן ז"ל אז ווען רבי מאיר נתן'ס רעכעצין איז אהיים געקומען צו איהר טאטן אין דזשיקוב (אחרי פטירת בעלה הק' רבי מאיר נתן זיל שהי' התנו של הגה"ק רבי אליעזר אבד"ק דזשיקוב ונפטר בדמי ימיו), האט איהר טאטע איהר געפרעגט וואס איז געווען אין צאנז, האט זי געזאגט 'מ'האט מיר באגלייט אויז ווי מ'פירט מיך אונטער די חופה', האט ער געזאגט 'איך קען נישט דינען דעם באשעפער מיט אזא אזא אכזריות...'

רבינו: ער האט איהר געזאגט, 'דו ביזסט א יונגע פרוי און דו דארפסט נאכאמאל התונה האבן', האט דער דזשיקובער רב איהר געזאגט 'זוי אזוי קען מען דינען דעם באשעפער מיט אזא רציחה?!'

האדמו"ר מקלויזנבורג: דער זיידע דער רודניקער רב (הגה"ק רבי צבי הירש זיל בן הגה"ק רבי ברוך מנאליץ זיל) האט אויך זייער אסאך געליטן, ס'איז איהם פארלוירן געווארן צעהן – צוועלף קינדער ל"ע, אמאל ווען ס'איז געווען די אכטע אדער ניינטע קינד, ער האט זיך זייער נישט גוט געפילט – ס'איז נאך געווען בחייו פונעם דברי חיים – איז ער אריינגעלאפן צום צאנזער רב מיט א געוויין אז ער האלט עס שוין נישט אויס, 'זויפיל איז דער שיעור?!'. האט געזאגט דער דברי חיים 'אזוי, איך גיי אהין, האט ער זיך שוין

געפריידט אז דער זיידע וועט קומען וועט דאך שוין גוט זיין, ווען ער איז אריינגעקומען אין צימער, איז ער צוגעגאנגען צום בעטל פונעם קינד, און קוקט און קוקט און קוקט, און גייט ארויס, איז ער געווען זוכער אז יעצט איז ער שוין געהאלפן.

ווען דער צאנזער רב גייט ארויס פונעם מיהר, זאגט ער פאר'ן גבאי'ן, ס'איז דא נשמות וואס קומען אראפ אויף די וועלט נאר אנצוקוקן דעם צדיק... ביז ווען דער צאנזער רב איז אהיים געקומען איז מען שוין געקומען זאגן אז עס איז שוין לאהר מעשה ל"ע.

אייך קינד פונעם צאנזער רב (הילד לייבוש ע"ה) איז אוועק ווען דער צאנזער רב איז צוריק געקומען פון פעסט – פאר ווען ער איז געפארן קיין פעסט האט ער געזאגט, לאמיר פארן ווייזן פאר די דייטשן (כך היו נקראים ה"מאדערענעזירטע" וה"שוואכע" אידן) אז ס'איז דא א באשעפער אויף די וועלט – און האט געוויזן די מופתים.

רבינו: די מעשה מיט די חופה...¹⁴

א איד – א חסיד – האט איהם געפרעגט פארוואס ווען עס קומט אריין א דייטש – אזוי האט מען גערופן די מאדערענע מענשטן – קענען זיי אויס'פועל'ן א ישועה, אבער חסידישע אידן נישט אזוי, האט ער געזאגט, 'ווען מ'דארף באווייזן א מופת איז מען מפקיר זיך מיט די בני בית און די קינדער, פאר א דייטש צו ווייזן אז עס איז דא א באשעפער אויף די וועלט איז אלעס כדאי'.

14

דבעת ההוא כששהה הרה"ק מצאנו בעיר פעסט נתכבד בסידור קידושין על איה התונה, וכשהגיע זמן החופה שהה הרה"ק זמן רב באכסנייתו ולא הי' בא להחופה, והלך המחותר לקרוא להרה"ק מצאנו והרה"ק התחיל לשיח אתו ושאלו, כמה בנים יש לו, והוא ענה את מספר הילדים שיש לו, ושבו אמר לו הרה"ק, האם לא היו לך עוד ילדים, ונזכר כי אכן נולד לו בן וכוהיתו ילד צעיר לימים טבע בחלל ונעלמו עקבותיו ומאז לא מצאנוהו, שאל לו הרה"ק מצאנו האם הי' לו איה סימן בגופו של הילד, והשיב הן, וציוה הרה"ק מצאנו שילכו לבדוק אם יש לחתן סימן זה, ואכן מצאו בו את הסימן שמוסר האב, ואכן התברר שזה היה בנם הנאבד, ומרן הדברי חיים הצילם שלא ישא אח את אחותו ה"י.

ועיין בס' י"ג אורות (ה"א מערכת צאנז פ"ו, עמ' ע"ב) שמביא סיפור זה בשם הרה"ק מקאלאשיץ זי"ע, וכתב שם שבדרך כלל הסתיר הרה"ק מצאנו זי"ע את מדרגותיו כשיטת רבו הק' מראפשיץ זי"ע, אך אז כשנסע למדינת אונטרין יצא מגדרו, וגמר בנפשו לגלות טפה, ואמר הבה נפרסם שיש בורא עולם, ועיי"ש שמביא הסיפור בקצרה, ומסיים שם: והיה שם קידוש השם גדול.

אנ"ש תושבי
קרית יואל
 וועלן מקדיש זיין דעם

קומענדיגן דאנערטאג

פ' כי תצא

לטובת די קופת צדקה פון כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

קופת אבני חסד

דערמיט אוויס העלפן פאר כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א וועלכער קוקט אוויס אויף די הצלחה פון די מסיבה

בבית כ"ק מרן רבינו שליט"א
 5 צאנז סט.

יום ה' תצא • ט' אלול הבעל"ט
 משעה 6:00 ואילך

האדמו"ר מקלויזנבורג: ווען ער איז צוריק געקומען פון פעסט האט ער געזאגט 'עס זעהט אויס כ'בין געגאנגען צו ווייט'.

רבינו: ווייל ווען ער איז געווען אין פעסט, האט ער איבער געדרייט פעסט, ער איז אנטלאפן פון דארטן... אזעלכע מופתים וואס דארטן זענען געווען... האט ער געזעהן אז מ'מוז שוין אהיים פארן.

והזרו לדבר מעניני אבילות

רבינו: דער ראפשיצער רב האט געזאגט אז ער האט געזעהן דעם רבי'ן - ער האט געמיינט דעם רבי'ן פון לובלין - ווי אזוי ער דאוונט מיטן מלית אן די תפילין, ווייל ס'איז געווען אבילות יום הראשון, ווען ס'איז איהם פארלוירן געווארן א קינד, האט ער געזאגט 'ס'איז זיך איהם געדאכט אז עס איז יום טוב' (כי התפלל במלית כלי תפילין).

עבודת השם בשמחה איז געווען ביים רבי'ן פון לובלין זייער שטארק.¹⁵

האדמו"ר מקלויזנבורג: צדיקים האבן געזאגט, אז דער רבי פון לובלין האט געהאט א זייגער, א קלינגער זייגער, און ס'קלינגט אנדערש פון אלע זייגערס, אלע זייגערס קלינגען אז ס'זוערט שוין נענטער נאך א טאג און נאך א טאג (ליום המיתה שיתן דין וחשבון על מעשיו). אבער ביים רבי'ן פון לובלין דערמאנט עס אז מ'זוערט שוין נענטער צו משיח [לכן זה מעורר שמחה].

רבינו: דער רבי ר' מענדעלע (הרה"ק הרבי ר' מענדעלע מרימאנוב ז"ל) איז געווען זייער שארף, און זיי האבן אמאל צוזאמען געפירט מיש, און דער רבי ר' מענדעלע האט נישט געקענט צוקוקן ווי אזוי דער עולם איז אזוי... און האט געגעבן א קלאפ 'דרך ארץ קדמה לתורה, און ס'איז געווארן אזא פחד אז מ'האט זיך נישט א ריר געגענגבן, אזא פחד איז געפאלן. פאר'ן רבי'ן פון לובלין איז עס נישט ניהא געווען, האט ער זיך אנגערופן 'במיעוט דרך ארץ איז איינס פון די מ"ח קנינים שהתורה נקנית בהם (סבות א, ב).

ביים זידן (פרן העצי חיים ז"ל) איז אויך געווען א גרויס פחד, קיינער האט זיך נישט קיין ריר געגעבן, אין בית מדרש און ביים מיש איז אויך געווען א גרויסער פחד.¹⁶

האדמו"ר מקלויזנבורג: ביים ייטב לב איז אויך אזוי געווען?

רבינו: נין, ביים ייטב לב איז נישט אזוי געווען, ער איז געווען מער מיט א פנים שוחקות, דער ייטב לב האט געקענט זאגן א ווערטל פאר א בחור - ס'איז דא ווערטלעך וואס איז פארבליבן - ביים קדושת יום טוב איז יא געווען א פחד, און ביים זידן (פרן העצי חיים ז"ל) איז אויך אזוי געווען.

דער רבי ר' מענדעלע האט אזוי געהאלטן, און אנדערע האבן געהאט אנדערע דרכים, שופטים ושופרים תתן 'לך' בכל שערך, יעדער צדיק האט זיך זיינע שיערים.

בכלל איז דער רבי ר' מענדעלע געווען זייער א שטרענגער רבי, די חסידישע מלבושים איז פארבליבן פונעם רבי ר' מענדעלע, די לאנגע רעקלעך, און גיין רעכטס אויף לינקס, און אלע אזעלכע זאכן, ער איז זייער שארף געווען אויף דעם.¹⁷

15

ע"י בס' דברי תורה (מהר"ד אות ו) שהביא שהרה"ק מלובלין אמר להגה"ק רבי ארי' לייבוש מוויזשניצא ז"ל בעל ארי' דבי עילאי וחתן מרן הישמה משה ז"ל: "צו אונז מעג מען קומען אפילו אין שנה ראשונה", ולאחר שחזר לביתו הבין בלבבו התשובה מרבו כי לדבר מצוה מותר גם בשנה הראשונה לנסוע לקבל פני רבו, אמנם עדיין קשה למה אמר 'אלינו מותר, שנראה שדוקא אליו מותר, אן, הלא גם לשאר הקדושים היה ג"כ נסיעה לדבר מצוה, ואחר כך בבואו לביתו, עיין הארי' דבי עילאי בספר החינוך (מצוה תפס) במצות עשה נקי יהיה לביתו עשה אחת, דפסק שנוהגת בכל מקום ובכל זמן, מכל מקום הרוצה לצאת לדבר מצוה או לשמוע עם רעיו על דעת שישבו לימים מועטים 'בשמחה' מן הדומה שאין בזה ביטול המצוה, עד כאן לשון החינוך, ולפי זה כבר הבין דברי רבו, דאצל הרבי מלובלין היה מדת 'השמחה' ביותר שהיה משפיע לתלמידיו ושאלו ממנו מים בששון ובשמחה, ומעתה שפיר דייק בקדושת לשונו 'אלינו מותר, כי גם לפי דברי החינוך המחמיר שנוהגת מצוה זו בימינו, וחשב הרבי מלובלין בענותותו אם הנסיעה אליו לדבר מצוה תחשב, מ"מ מותר מטעם זה של קנין השמחה, עיי"ש.

16

ויש לציין שנס' צדיק כתמר יפח (עמ"י) מתאר שולחנותיו של מרן העצי חיים, וז"ל: לא דיבר כלום בליל שב"ק, רק ישב באימה וביראה, אשרי מי שראה אותו איך ישיב רבינו אצל השולחן, שהיו יכולים לשאוב וראת שמים במדה גדושה שלא ראו כזאת כדוגמתו, עיי"ש עוד.

17

ידוע שהרה"ק הרבי ר' מענדעלע מרימאנוב ז"ל להם בעון ותעצומות שלא לשנות זיו כלשהו בענין המלבושים, ומרגלא בפומיה של מרן שליט"א לומר משמיה דהרה"ק הרבי ר' מענדעלע זי"ע שבמל מאדע חדשה מתחווה מחלה חדשה, ואם הולכים בכל ענין אחר המאדעס של הרה"ק, וכל מאדע הנמצא ברחוב מנסיין לבתי בני ישראל, אזי ח'ו

הגה"צ רבי שמעון זאב מויזליש שליט"א, הדב"נ:
 ס'איז דא דער בריוו פונעם מראה יחזקאל (בש"ת ס' קיד) וז"ל
 כותב מגדולתו של הרה"ק הרבי ר' מענדעלע מרימאנוב]
 וואס מ'זאגט אז דער דברי חיים האט עס געלערנט און זלגו
 עיניו דמעוות.¹⁸

מכניסין גם הפורעניות לבית ומי האיש אשר לא ירא את דבר ה'
 מדבריו הקדושים.

ועי' בהוספות מוהרצ"א לספר סוד מרע ועשה טוב (את 10) שכותב
 הרה"ק בעל בני יששכר ז"ע, וז"ל: "דכירטא בימי בחרותי כמה
 התלבט כבוד אדמו"ר הרב הקדוש מוהרמ"מ זצוק"ל על עיני
 המלבושים וכמעט שמכר נפשו על הדבר".

ועי' בס' ילקוט מנחה (עמ' ת"ח) שמוזב מכתבים מוהרה"ק מוהרמ"מ
 מרימאנוב ז"ל בענין המלבושים, וז"ל שם בתו"ד במכתב ראשון: ... עוד
 חדשים מקרוב באו כמנהג החדש של עכו"ם שמהפכין ומנחין צד
 השמאל של הבגדים על צד הימין צו צי קנעפלען, וזוה מגבירין
 השמאל על הימין בעוה"ר, גם זאת לא טוב הוא. והנה הרבה קהילות
 קדושת במדינתנו פולין אשר עיניהם ראו הרעות הגדולות אשר צמחו
 מסיבה הנ"ל, ושמו לבם לעמוד בפרץ ולגדור גדר וסיג אשר לא יראה
 ולא ימצא שום איש או אשה בחור ובתולה גדולים וקטנים אשר יעלה
 עליהם ח"ו שום מלבוש הדומה למלבושי עכו"ם... ואם יאבו וישמעו
 לעצתי ויקבלו עליהם באמת ובלב שלם לבטל הרעות האלו המבוארים
 לעיל, וגם ברע הנ"ל אשר כל איש ואשה לא ילבשו עוד שום מלבוש
 אשר בו שמץ מנהו מנמנה עכו"ם, ושלא להגביר השמאל על הימין...
 ששון ושמחה ושיגו גם אותם, לא תראו ולא תפחדו ולא יבא מורך
 בלבבכם, יתן ה' כל הקמים עליכם נופלים לפניכם יסכל עצתם
 ובערתם הרע מקרביכם ושום רע לא ישלוט בכם..."

ועיי"ש עוד במכתב שני ששלח הרה"ק מרימאנוב ז"ל להגאון רבי נתן
 נטע סג"ל לאדארי ז"ל אבד"ק אושפיצין שכתב לו ג"כ כנ"ל.

ועי' שם בחידושי תורה לפר' מסעי, (עמ' קפ"ו, ד"ה דבר אל בני) שג"כ
 מאריך בענין זה, ומפרש שם הפסוק 'כי אתם עוברים את הירדן אל
 ארץ כנען, עיי"ש באריכות.

ובס' כתבי הקודש (מהה"ק רבי יעקלע מפשעווארסק ז"ל - ח"ב מכתב ע"ח)
 נדפס בשם הרבי ר' מענדעלע ז"ל שעורר שצירכים בני ישראל לילך
 עם הכיפה משוך כלפי חוץ מתחת כובע העליון, בכדי שגם מאחוריו
 יהא ניכר עליו שהוא יהודי, עיי"ש.

18

בתולדות המראה יחזקאל שבראש ספר דרך יבחר, לבנו הגה"צ
 מוה"ר חיים בצלאל פאנט מטאשענאד, מובא: "תא חזי גודל ערך
 תשובה זו ותועלתה, הלא הרה"ג מוה"ר דוד יצחק נ"י, מורה הוראה
 דק"ק ביסטריץ סיפר, שפעם אחת בא ביום ל"ד בעומר בהיכל קדשו
 של הגאון וצדיק מציאנו בעל המחבר שו"ת דברי חיים, ומציאו יושב על
 כסאו וכסא מראה יחזקאל היה פתוח לפניו ועיניו וזלגות דמעוות, והי'
 מעיין בתשובה הנ"ל, והיום ההוא הוא יום האי"צ של הצדיק מוהר"ם
 מרימאנוב ז"ע" [יש שכתבו שעל פי חשבון היה זה בשנת תרל"ה,

רבינו: דארט שטייט אויך פונעם פחד, דארט שטייט
 יושבין שלא מסומכין, דעם גרויסן פחד וואס איז דארט
 געווען דערמאנט דער מראה יחזקאל אינעם בריוו.¹⁹
 ער איז געווען זייער שארף און ס'איז געווען דבריו נשמעים
 מתוך פחד.

דער רבי ר' מענדעלע האט ארויס געגעבן א באפעל אז
 אלע דערפער מוז מען זיך ארויס ציהען, ס'איז נישט נאר
 אינטערסאנט אז ער האט געהייסן, נאר אז מ'האט
 געפאלגט...

האדמו"ר מקלויזנבורג: די פריצים האבן אנגעהויבן
 ארויס צו מרייבן, ביז ס'איז געווען די מעשה פונעם
 ראפשיצער רב, אז ער האט געזאגט אז ער איז געווען
 אפגעשוואכט פונעם וועג, ווייל ער האט נישט געהאט וואו
 צו איינשטיין אויפן וועג.

רבינו: די שטרענגקייט איז געווען עד כדי כך, אויף דעם
 מאקע לא הודו לו חבריו, נישט אלע צדיקי דורו האבן
 מסכים געווען.

האדמו"ר מקלויזנבורג: אלע זאכן וואס דער רבי ר'
 מענדעלע האט געזאגט וועגן ביאת המשיח איז ליידער
 מקייים געווארן, ועדיין לא נושענו. דער טאמע ז"ל פלעגט
 דערציילן אז ער האט אמאל געפרעגט זיין טאטן - אלץ
 יונגל - איז ער דען נישט געווען גערעכט, מ'זואלט דאך
 שוין פטור געווארן פון אלעס, האט איהם זיין טאטע
 געזאגט, וואס ווייסטו וואס זיי האבן דען נישט געוואוסט...
 זיי האבן אויך אלעס געזעהן און דאך האבן זיי אזוי
 געהאלטן.²⁰

שבשנה זו יצא לאור תשו' המראה יחזקאל, ובשנת תרל"ו ביום ל"ד
 בעומר כבר לא היה הד"ח בעולם, אמנם יש שכתבו שתשובה זו כבר
 היתה נפוצה בקונטרסים לפני זה].

19

עיי"ש במכתבו וז"ל: "והיה כל מבקש ה' אשר נפשו איתה באמת
 ובתמים לעבוד עבודת הקודש לפחד אל ה' ואל טובו לדעת את
 המעשה אשר יטב בעיניו, יבא להצרות קדשו... כולם אנשים גבורי כח
 עושי דברו עומדים לפניו באימה וביראה, יושבין שלא מסומכין אף
 בלילות של פסח לא ערב אחד לנפשו ללאכול ולשתות בחסיבה", עכ"ל.

20

ידוע ומפורסם שבשנת תקע"ג פרצה מלחמה גדולה בין מדינת
 פראנקרייך בראשות נאפאליאן, למדינת רוסלאנד בראשות הצאר
 ניקאליא, ובכבר הזה היה מחלוקת בין דעות הצדיקים הקדושים, כי
 הרה"ק מלובלין זי"ע והרה"ק מרימאנוב זי"ע והרה"ק מקאניץ זי"ע

*

רבינו: ווען מיר זענען געווען אין רימאנוב ביים ציון פונעם רבי ר' מענדעלע, האב איך געזעהן אז עס שטייט היינט אויף די מציבה 'מענדיל' מיט א יו"ד, האט דען דער רבי ר' מענדעלע געשריבן מענדל מיט א יו"ד.

דער בושטאטשער רב אין הלכות ציצית (אשל אברהם סי' רב) ברענגט ער פון רבי ר' מענדעלע, שרייבט ער 'מענדיל' מיט א יו"ד.²¹

האדמו"ר מקלויזנבורג: דער צמה צדיק (הגה"ק רבי מנחם מענדל מווישניץ ז"ל) האט זיך געשריבן מיט א יו"ד.

רבינו: די אנדערע האבן נישט אזוי געשריבן, רבי מענדעלע דעעשער (בעמח"ס מעגלי צדק ושו"ת שערי צדק ועוד) וואס הייסט נאכ'ן רבי ר' מענדעלע, האט געשריבן אן א יו"ד.²²

הגר"ש: אין יושר דברי אמת ברענגט ער פון רבי מענדעלע פרעמישלאנער, שטייט דארט אויך מנחם מענדיל מיט א יו"ד.

שהיו מבין הצדיקים שהשתקפו לקרב קץ הגאולה ולהחיש פעמי המשיח, ולזה אף שראו שעל ידי הנצחון יבואו צרות רבות ורעות על בני ישראל ודמם יישפך כמים רח"ל, אולם לא שתו לבם לזאת, אלא רצו בכל לבם ונפשם לקרב קץ הימים, וקיוו בנפשם שכעת הוא שעת הכושר לזכות למאולת עולמים, ולכן רצו שנאפאליאן ינצח במלחמתו נגד מדינת רוסלאנד, אולם דעת הרבה צדיקים היו שראו שע"ז יבואו צרות רבות ורעות על ישראל ודמם יישפך כמים רח"ל, והרה"ק מורימאנוב שרצה בכל כחו להחיש ביאת המשיח ואמר: עס זאל זיך גיסען בלוט פון פריסטיק ביז רימאנוב און משיח זאל קומען, ותמוך בכל עוז בנצחוננו של נאפאליאן.

21

עיי"ש זו"ל: "שמעתי בשם גדולי הדור שיש לדקדק במדת חסידות שגם אם נחסר רק חוט אחד מהח' חוטי"ן שבכל אחד ואחד מהד' הציציות כיון שנשאר רק ל"א חוטי"ן בכל הד' ציציות נכון לעשות אחרים, כן שמעתי בשם הרב החסיד המפורסם בש"ט מ' מנחם מענדיל נ"י מק"ר רומינוב יצ"ו, ובשמעו כן אמרתי לציותו בזה..."

22

על אף שיש סברה לומר כי הגה"ק מדעעש נקרא על שם הגה"ק רבי מענדעלע לינסקער ז"ל (אבי הרה"ק מראפשיץ ז"ל) שהי' רבו של אביו הגה"ק בעל מראה יהוקאל ז"ל, מכל מקום יותר מסתבר שנקרא ע"ש הרה"ק מורימאנוב, כי הגה"ק מדעעש נולד בשנת תקע"ט, והרה"ק מורימאנוב נפטר כמה שנים קודם לכן בשנת תקע"ה, ואילו הרה"ק רבי מענדעלע לינסקער ז"ל כבר נפטר הרבה שנים לפני כן, בשנת תקס"ה, ולכן נראה שהרה"ק מדעעש נקרא ע"ש הרה"ק מורימאנוב ז"ל.

רבינו: רבי מענדעלע פון ליובאוויטש (בעל הצמח צדק) האט געשריבן אן א יו"ד, און רבי מענדעלע וויזשניצער האט געשריבן מיט א יו"ד,²³ רבי מענדעלע קאסובער האט אויך געשריבן מיט א יו"ד.

האדמו"ר מקלויזנבורג: מ'דארף קענען נאכקוקן אין די כתב יד פונעם רבי ר' מענדעלע ווי אזוי ער האט זיך אונטער געשריבן, ס'איז דא כתבי ידות - בריוו - פונעם רבי ר' מענדעלע, איך האב נישט דערפון, אבער כ'האב ביי איינעם געזעהן א כתב יד, ס'איז דא זייער ווייניג כתבי ידות.

רבינו: און ס'איז אינטערסאנט אז היינט האט מען אויפגעשריבן מיט א יו"ד.

דער דברי חיים האט אמאל געשריבן א בריוו פאר זיין מאכטער גיטשא (אשת הגה"צ רבי בצלאל יהושע מק"ק גלינא ז"ל), זי איז ערגעץ געווען, נאכ'ן אפשריבן דעם בריוו האט ער צוריק גערופן דעם שליח, און האט מער מדייק געווען בשמא, ווי אזוי מ'דארף צו שרייבן דעם נאמען גיטשא, ווען דער שליח איז אנגעקומען אין די שטאט ווי זי איז געווען, איז געווען דארטן א גט מיט א נאמען גיטשא, און ס'איז געווען א וויכוח ווי אזוי מ'זאל שרייבן דעם נאמען - כ'זויים נישט וואס די שאלה איז געווען, אבער דאס איז געווען די מעשה - און ווען זיי האבן געהערט אז ס'איז אנגעקומען א בריוו פונעם דברי חיים, און זיי האבן נאך געהערט די מעשה פונעם שליח, אז ער האט צוריק גערופן דעם שליח און האט פארראכטן דעם נאמען, האבן זיי פארשטאנען אז ער האט זיי געמיינט (ועל פי מכתב זה ערכו אז את הגט כדת וכדק).

ד"ר האדמו"ר מצאנז-קלויזנבורג

דאמ"ר המקום ינחם וכו'

23

וכידוע שהרה"ק רמ"מ מלויבאוויטש ז"ל נתן לספרו את השם 'צמח צדק' שהוא בגימטריא מנח"ם מענד"ל, והרה"ק רמ"מ מוויזניץ ז"ל נתן על ספרו השם 'צמח צדיק' שהוא בגימטריא מנח"ם מענד"ל ע"ש יו"ד, והרה"ק מדעעש ז"ל קרא לספרו עה"ת השם 'מעגלי צדק', וגם שו"ת 'שערי צדק' ועוד, כי 'צדק' הוא בגימטריא מענד"ל.

Cong. Yefev Lev

Monsey, NY

D'Satmar

13 Monsey Blvd. P.O.B. 837 Monsey, NY 10952

קהל יטב לב

מאנסי יצ"ר

ד'סאטמאר

Tel. 845.356.1947 • Fax. 845.356.1946

בס"ד

וויכטיגע אינפערמאציע און אנווייזונגען צום גרויסן מעמד הכנסת ספר תורה ביום א' תצא הבעל"ט

וועלן די קינדער גיין פאראויס פון די ס"ת, צוזאמען מיט די מלמדים, עס וועט אויך געטיילט ווערן מעדנים פאר די קינדער.

עס וועט זיין צוגעגרייט קאלטע מושקאות און לייכטע איבערבייס ביי קארנער West Central Ave. Gwen Lane, און ביי קארנער West Central Ave. מאנסי בלווד.

במשך דעם גאנצן וועג וועלן בעז"ה אלע אנשי שלומינו זקנים ונערים האבן א געלעגנהייט צו טאנצן מיטן ספר תורה, ספעציעלע עסקים וועלן זיכער מאכן אז יעדער זאל קענען טאנצן מיט די ס"ת, (למען הצלחת המעמד וועלן אנשי שלומינו טאנצן נאר אויפן וועג).

אין ביהמ"ד וועט זיין צוגעגרייט ספעציעלע פארענטשעס פאר די קינדער, מ'בעהט דעם גאנצן ציבור זיך נישט צו שטעלן דארט.

רבינו שליט"א וועט א"ה אריינברענגען דעם ס"ת אין ביהמ"ד, דערנאך וועלן טאנצן הגה"צ דער רב שליט"א, והרבנים הגאון"צ שליט"א.

עס וועט זיין צוגעשטעלט א גרויסארטיגע לחיים, אין היכל הפאליש שע"י בית מדרשו, צוגעשטעלט דורך קהילתנו הק' לכבוד המאורע.

תיכף נאך לודד מוזור וועט רבינו שליט"א דאווענען מעריב מיטן גאנצן ציבור בבית מדרשו.

נאך מעריב וועט דער גאנצער ציבור אנ"ש אריבערגיין צום גרויסן זאל פון ישיבה ספרינג וואלי, ווי עס וועט אפגעראכטן ווערן א גרויסארטיגע סעודה לגמורה של תורה, אינאיינעם מיט די סעודת הלילא להלל די יא"צ פון מרן הגה"ק בעל יטב לב זיע"א, בראשות כ"ק מרן רבינו שליט"א.

רבינו שליט"א וועט א"ה אריינקומען צום טיש אום 9:30.

די זאל איז ספעציעל אויסגעשטעלט געווארן צו קענען אקאמירן דעם גרויסן ציבור אנשי שלומינו תושבי מאנסי, און פון גרעטער ניו-יארק, וואס וועלן קומען מיטהאלטן דעם מעמד, ספעציעלע עסקים וועלן אויפגעבן די רבנים הגאון"צ שליט"א, און אזוי אויך זענען די עלטערע אידן און די ראשי הקהילה אין אישי ציבור, אויף זייערע באשטימטע פלעצער.

מ'בעהט אלע אנ"ש אז במשך דעם גאנצן מעמד, זאל מען אויספאלגן די אנווייזונגען פון די עסקנים, כדי דער מעמד זאל געקריינט ווערן מיט סקסעס, לשביעת רצון הציבור.

אויב מ'וועט דארפן מעלדן נאך פרטים, וועט עס בעז"ה געמאלדן ווערן אויף קול סאטמאר, 212-444-9899 מאנסי אפטיילונג 1-4 פון די מעין מעניו.

דעם קומעדיגען דאנערשטאג איפדערנאכט וועט פארקומען די מעמד כתיבת האותיות אין שטוב פון הרבני הנכבד מו"ה שמואל זאנוויל ווערטהיימער הי"ו, גאסי נאמן דקהילתנו הק', אויף 9 Herrick Ave., פון 7:00 ביז 10:30 איפדערנאכט, אנשי שלומינו וועלן האבן די געלעגנהייט אריינצושריבן אן אות אינעם ספר תורה החדש, "משום קדושת הספר" דארף מען האבן געווען אין מוקה דעם טאג. פאליציי וועט קאנטראלירן די טראפיק אויף די גאס.

זונטאג פר' כי תצא וועט פארקומען די שיעור פונעם רב שליט"א אין הלכות לולב פון 11:00 ביז 12:00 כרגיל, תיכף נאכן שיעור וועט דער ביהמ"ד ווערן גענצליך אויסגעליידיגט, מ'בעהט דעם גאנצן ציבור נישט איבערגולאזן קיין שום הפצים אין ביהמ"ד.

מוטעס די פאליציי ווערט געמאלדן, מ'זאל אין אכט נעמען, אז צוליב די ערוואטעטע גרויסע פארקער וועט זיין אפגעשפארט די גאס פון Gwen Lane און West Central און מאנסי בלווד, במשך דעם מעמד, ע"כ בעהט מען פונעם ציבור, נישט צו פארקן אויף די איבנדערמאנטע גאסן פון 4:00 אין ווייטער.

אזוויי דער אריינגאנג פון ביהמ"ד וועט זיין אפגעשפארט פאר אויטא פארקער די גאנצע צייט, איז ראטאום נישט צו פארקן ביים ביהמ"ד, כדי צו פארמיידן אום איינגעמוליקייטן, מ'וועט קענען פארקן ביים זאל פון ישיבה ספרינג וואלי, און אויס די פאסט אפיס, און אנטקעגן דעם פאסט אפיס, און ביי G.B. Clothing.

עס וועט זיין מניני מנחה בבית מדרשו פון 4:00 און ווייטער.

אנשי שלומינו ווערן געבעטן נישט איבערגולאזן די שטריימל באקסעס אין ביהמ"ד, מיר נעמען נישט קיין אחריות.

מסיבת לחיים פאר אנשי שלומינו אין שטוב פון מו"ה רפאל פערעלמוטער הי"ו, פון 5:00 ביז 6:00 פונקטליך, שפעטער וועט מען "נישט קענען" אריינגיין בשום אופן.

כ"ק מרן רבינו שליט"א, וועט א"ה ערשיינען אום 6:00 אווענט פונקטליך, אין שטוב פון מו"ה ר' רפאל פערלמוטער הי"ו.

די פרויען ווערן געבעטן נישט צו שטיין בכלל אויף Gwen Lane נאר ביי West Central Ave. צו די זייט פון Fletcher Rd. און אויף מאנסי בלווד צו די זייט פון Neshar Ct. און אויף גרוי הצניעות - וועט עס שטרענג פארסירט ווערן.

די צאן קדשים דקהילתנו הק' וועלן שטיין ביי Gwen Lane Cor. West Central Ave. אונטער די אויפזוכט פון די מלמדים, מ'וועט דארט אויסטיילן פענער פאר אלע קינדער, און פאר די גרויסע קינדער וועט מען טיילן פאלקען, במשך דעם גאנצן וועג

ויה"ד שהפץ ה' בדינו יצילה

גדול יהיה כבוד המעמד לכבוד התורה ולומדיה

בכ"ד

וועד העסקנים

מתוך דברות קודש

שהשמיע

כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

ליל שישי פרשת ראה - כ"ו מנחם אב תש"ע לפ"ק
בסעודת הילולא רבתי של מרן רביה"ק בעל דברי יואל זי"ע
בבית המדרש הגדול בקרית יואל יע"א

וזה רמזו במה שאמר והגידו לך את דבר המשפט, עכ"ד הקדושים זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל.

ועל פי זה יש לפרש מה דאיתא במדרש (שמו"ר פכ"ח ס"א) ומשה עלה למרום, באותה שעה בקשו מלאכי השרת לפגוע במשה, עשה בו הקב"ה קלסטרין של פניו של משה דומה לאברהם, אמר להם הקב"ה אי אתם מתביישין הימנו, לאו זהו שירדתם אצלו ואכלתם בתוך ביתו. ביאור הענין דהנה כתב השל"ה הקדוש (מסכת שבועות פרק תורה אור) דהמלאכים קטרגו בשעת מתן תורה מה לילד אשה בינינו (שבת פח:), דכיון שהאדם מוכשר לקבל תומאה ולחטוא איך תנתן לו התורה, ואמר לו הקב"ה למשה, אחוז בכס"א כבודי והחזר להם תשובה, כלומר תחזור ותאמר להמלאכים שאף אם יחטא האדם יש לו תקנה בתשובה, וגדולה תשובה שמגעת עד כסא הכבוד (יומא פו:), עכ"ד. אמנם עדיין צריך ביאור, איך יזכה בשר ודם קרוץ מחומר המשוקע בהבלי עולם הזה להתעורר לתשובה בשלימות, אכן על ידי שהצדיקים הקודמים השמיעו דברי תוכחה לבני ישראל וכיבסו הלבבות "זיי האבן אויסגעוויינט זיך, און אויסגעוויינט אנדערע אידן", ובשעתם החזירו בתשובה למאות ולאלפים בדברי כבושין, אותן דיבורי קודש נשארו באויר העולם, ונמשך הלאה בכל דור ודור, וכאשר מתעורר אחד מישראל לתשובה הרי הוא מכח הדיבורי קודש של הצדיקים הקודמים.

והנה אברהם אבינו השמיע דיבורי קודש להבאים בצל קורתו, ואמר להם (בראשית יח ד) יקח נא מעט מים ורחצו רגליכם והשענו תחת העץ ואקחה פת לחם וסעדו לבכם, ולפי פשוטו נראה דאמר להם דברים פשוטים, אך באמת ספונים וגנוזים בדברים אלה דיבורי קודש, והתכוין באמרו יקח נא מעט מים ורחצו רגליכם, ע"ד (יחזקאל לו כה) וזרקותי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טומאותיכם, וכל מי שנכנס לצל קורתו היה מעוררו לתשובה, גם רמז באמרו יקח נא מעט מים, על דמעות קדושות לכבס לבבות ישראל, והשענו תחת העץ דא אילנא דחיי (זוה"ק ורא קב:),

אחר שהאריך בדברי אגדה בענין קדושת הגוף שהצדיקים האחרונים בגוילין שבספר תורה

[ב]

ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה את הברכה אשר תשמעו אל מצות ה' אלהיכם, כתב בעל הטורים ראה אנכי, ראה עשרת הדברות שפתח באנכי, וכעין זה מבואר במדרש רבה (פ"ג ס"א), וצריך ביאור.

ויתבאר על פי מאמר מרן הבעש"ט הק' זי"ע (הובא בתולדות יעקב יוסף פ' ויקרא) על המשנה (אבות פ"ו מ"ב) בכל יום ויום בת קול יוצאת מהר חורב ומכרזת ואומרת אוי להם לבריות מעלבוניה של תורה, ובזוה"ק (משא דף קכו.) איתא, שהכרוז יוצא ואומר (משל א כב) עד מתי פתאים תאהבו פתי וגו', (ירמיה ג כ) שובו בנים שובבים ארפא משובותיכם, ולכאורה ממה נפשך, אם אי אפשר שישמע אדם הכרוז הזה למה יוצא בת קול כלל, ואם אפשר שישמע מדוע באמת לא נשמע לשום אדם, וביאר כי מה שמגיע לאדם הרהורי תשובה בכל יום הוא מן הכרוז ההוא, ואם יטה אוזן לשמוע קול הקריאה אפשר לכל אדם שישמע והיינו במחשבה, אך אם הוא בר דעת להבין שזה המחשבה הוא קול הכרוז והבת קול יטה אזנו לשמוע בלימודים לעשות רצון קונו, אבל הפתי כשבא לו הרהורי תשובה מהכרוז נתעצב והולך לבית היין לומר תנו שכר למרי נפש ואינו שומע לקול הבת קול לשוב אל בוראו, עכ"ד. (וכן כתב בספה"ק חרדים פ"ע ע"ש שהאריך בדברים הנוגעים להבות אש).

ועל דרך זה ביאר מרן דו"ז זללה"ה בדברי יואל (מהדו"ת פ' שופטים עמוד קטז) שכל הדיבורים של נביאי האמת ודברי חכמים בכל דור המה נצחיים וקיימים בממשן באויר העולם, ומתפשט בכל העולם מסוף העולם ועד סופו, וכמו שאנו רואים היום בטבעיות שהדיבור יש לו ממשות, ועל ידי כלים שונים אפשר לקלוט הקול ולשמועו אח"כ בכל העולם, אם כן ודאי שכל הדיבורים והקולות של קדושה ממשן עדיין מונח באויר, ואם מבקשים את האמת אז זוכים להתנוצצות אותם הדיבורים ומשפיעים עליו לטוב,

התבדלות מרשעים, און מלחמת ה' קעגן טומאת הציונות, מען זאל מרבה זיין מיט צדקה וחסד.

די הייליגע דיבורים וואס איז געזאגט געווארן בימים ההם, זייער כח הקדושה איז געבליבן אויף אייביג, און די ממשות פון די דיבורים געפינט זיך נאך מיט אונז באויר בעולם הזה לנצח נצחים (כמבואר בדברי יואל פ' שופטים עמוד קטו [שהזכיר רבינו בדברי תורתנו] דכל הדיבורים של נביאי אמת ודברי חכמים בכל דור המה נצחים וקיימים בממשן באויר העולם, ע"ש), און די הייליגע דיבורים איז מתנוצץ אין הארץ פון יעדן איד, און דאס ברענגט אריין השתוקקות צו לימוד התורה צו עבודת ה' צו יראת שמים און צו יעדע דבר שבקדושה.

דאס קען זיין פשט אין די גמרא (ברכות ו:) **כל מי שיש בו יראת שמים דבריו נשמעים, ווער עס האט יראת שמים, הערט מען זיינע דיבורים שטענדיג, דבריו נשמעים, מען קען עס אלעמאל הערן.**

אין אזא צייט דארף מען זיך אויסבעטן ביים הייליגן באשעפער, אז מען זאל זוכה זיין צו הערן, מען זאל זוכה זיין מרגיש צו זיין א רגש דקדושה. און דאס קען זיין וואס מען בעט יעדן טאג, ותן בלבינו בינה להבין ולהשכיל "לשמוע", צו הערן, מען בעט דעם הייליגן באשעפער אז מען זאל זוכה זיין צו הערן די דיבורי קודש פון די פריערדיגע צדיקים, און דאס זאל מעורר זיין אז מען זאל קומען אין ביהמ"ד און דאווענען ווי אזוי ס'באדארף צו זיין. מען זאל זוכה זיין לשמוע, זיך קובע עתים זיין לתורה דוקא אין ביהמ"ד, אזוי ווי ער האט געמאנט פון אונז. (עיינ דבר"י בהר עמ' שכ"ה). צו וויסן ווי אזוי צו פירן א כשר ערליכע אידישע שטוב, ווי אזוי צו פירן א צניעות'דיגע שטוב, און בענין חינוך הבנים והבנות.

מען זאל זוכה זיין לשמוע, ווייטער צו הערן די געוואלדיגע מלחמה וואס מען דארף ממשיך צו זיין קעגן די טומאת הציונות וואס דאס איז דער אבי אבות הטומאה. ער האט געווארנט איבער נעמען געלט פון די ממשלה הטמאה פאר מוסדות התורה והחינוך, און ער האט געזאגט, אז סוף כל סוף וועלן זיי זיך אריינמישן און זאגן מיינונגען און דעות אין עניני הלימוד.

לדאבן לבינו אסאך האבן נישט געהארכט, און זענען יא נאכגעאנגען נאך פיתויי היצר און תאות הממון, היינט זעט מען די בחינה פון איזה חכם הרואה את הנולד, מען זעט דאס עין בעין, יעדע יאר, יאר נאך יאר, מישן זיי זיך מער אריין און זאגן מער דעות, אין די סדר הלימודים, און ווי אזוי מען זאל אננעמען תלמידים און תלמידות אין די מוסדות החינוך, און אין אנדערע עניני חינוך. אלע מבינים זאגן בפה מלא, אז דאס איז נאר א התחלה, און עוד ידם נטויה נאך סאך מער ווי ביז יעצט, ומי יודע עד היכן הדברים יגיעו.

ואקחה פת לחם רמו על התורה הקדושה שנקראת לחם על דרך הכתוב (משל ט ה) לכו לחמו בלחמי, ועל ידי זה וסעדו לבכם אחר תעבורו, כי אותן דיבורי קודש שדיבר אברהם אבינו להמלאכים המה נצחיים, וממשן עדיין מונח באויר, ודיבורים הללו מתנוצצים בלב כל אחד מיישראל ומעוררים אותו לתשובה. וזה היה התשובה להמלאכים, לא זה שירדתם ואכלתם בתוך ביתו, ושמתם ממנו דיבורי קודש, והמה נצחיים חיים וקיימים לעד, ובה יתעוררו כל בני ישראל עד הדור האחרון הזה לתשובה ועבודת ה'.

ועל פי זה יל"פ מאמרם ז"ל (חגיגה יד:) **שבשעה שהצדיק הולך מעולם הזה אומרים לאברהם אבינו, אשריך אברהם אבינו שצדיק זה יצא מחלצין.** (ועיין באור החיים הקדוש פ' קדושים). ויש להבין למה אומרים דבר זה דוקא לאברהם אבינו. ולפי דרכינו יובן הענין, כי באמת כל צדקת הצדיק וכשרון מעשיו היו מכח הדיבורים של אברהם אבינו, כי רק בכחו היה יכול הצדיק לעבור כל גלי הנסיונות בעולם הזה ושלא להתלכלך עצמו בשום חטא ועון, והדיבורים הקדושים של אברהם אבינו היו מליין אותו כל ימי חייו והיו מעוררים אותו לעבודת ה', ובכח זה היה יכול להיות צדיק, ועל כן אומרים לו אשריך אברהם אבינו שצדיק זה יצא מחלצין, כי מכוחו ומזכותו היה צדיק.

ובזה יתבאר הכתוב ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה, ודקדק בעבודת ישראל איך יתכן ליתן שכר ועונש, הלא יש מלחמה כבדה מאוד, וכמעט אין בכח האדם לכבוש היצ"ר, עיי"ש לדרכו. ולזה כתב בבעל הטורים ראה אנכי שבעשרת הדברות, שזכו ישראל לקבל התורה אע"פ שגם המלאכים באו בטענה שינתן להם התורה, מכל מקום נסתר טענת מלאכי השרת מכח הדיבורי קודש של אברהם אבינו שהם נצחיים וקיימים לעד, וזהו עדות שאנכי נותן לפניכם היום ברכה, כי את הברכה אשר תשמעו, שתמיד ישמעו דיבורי קודש של אברהם אבינו וזה יעורר לבבכם לילך בדרך ה' ולשמור מצותיו ולנצח כח היצ"ר הקשה.

*

דער פעטער ז"ל זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל, איז געקומען אהער דא אין די מדינה, וואס איז געווען א מדבר שממה פון תורה און יראת שמים, און דער אייבערשטער האט אים געהאלפן, מיט זיין געוואלדיגע סייעתא דשמיא, אַז ער האט מזכה געווען דעם רבים. ער האט מעורר געווען לבבות ישראל מיט זיינע הייליגע תפלות, מיט זיינע פערל ווערטער דברי תורה דיבורי קודש, און די פייערדיגע דרשות היוצאים מן לב טהור, האט ער אויפגעפלאמט לבבות ישראל צו תורה און יראת שמים און צו תשובה בשלימות, צו תיקון המדות, צו אן ערליכע הנהגה, הן בין אדם למקום און הן בין אדם לחבירו, אויף כשרות אויף צניעות, אויף

קדושים הם נתבעים ונותנים, אידן האבן געגעבן געוואלדיגע גרויסע געלטער, מען האט שוין אריינגעלייגט אין דעם עסק הקודש 4 3 מיליאן דאלאר, און מען האלט נאך ווייט פון ענדיגן. איך וויל בעטן דא תושבי קרית יואל - אדער איז מען אליין א געוועזענער תושב אין וויליאמסבורג, אדער האט מען קינדער אין וויליאמסבורג, אדער אנדערע קרובים - מען זאל קומען צו הילף אין דעם ענין ביד רחבה, מען וועט אי"ה קובע זיין א זמן דא ווי יעדער וועט קענען געבן נדבת לבו הטוב פאר אזא דבר קדוש, און ס'וועט אוודאי מקוים ווערן ושבתם מים בששון ממעייני הישועה, דברים כהווייתן, דאס איז א קוואל פון ישועה פאר נצרכים, און דער אייבערשטער זאל אונז העלפן מען זאל קענען גומר זיין במקדם.

*

אז מען רעדט פון קדושתן של ישראל, וויל איך רעדן פון אן ענין וואס איז נוגע אידן בכל מקומות מושבותיהם. **ס'איז** שוין אסאך געזאגט געווארן, און אסאך גערעדט געווארן, וועגן די נגע פון קאמפיוטערס, און די געוואלדיגע היזקות וואס דאס איז גורם, שרעקליכע חורבנות אין אידישע הייזער, פשוט ס'איז מאבד נפשות ישראל ר"ל עד שאול תחתית. ס'נעמט ארום בחורים, ס'נעמט ארום אברכים, און אין עזרת נשים אויך, און אפילו ביי ערוואקסענע, און דאס איז נוגע גאנץ כלל ישראל אין אלע קרייזן.

אלע רבנים, אלע ערליכע אידן, אלע מחנכים, אלע שרייען און וויינען אויף דעם מורא'דיגן חורבן וואס פאסירט יעדן טאג. טאג טעגליך פאלן קרבנות, בעוה"ר ווערט מקוים די דברי תוכחה, בניך ובנותיך נתונים לעם אחר ועייניך רואות וכלות אליהם כל היום ואין לא-ל ידיך.

דער מכה פון די קאמפיוטערס ווערט ליידער צעשפרייט און פארברייטערט יעדן חודש אין פרישע הייזער, ס'איז דא א געוואלדיגע יצר הרע אויף דעם, ס'האט א געוואלדיגע משיכה, און 'אין לדבר סוף'. דער כח פונעם יצר איז איום ונורא, און ס'איז פארבלענדעט מענטשן, וואוילע אידן ערליכע אידן, מען מיינט אז ביי מיר וועט גארנישט געשען, אבער די היזקות און די תוצאות זענען שרעקליך.

עס איז אריינגעקומען א יונגערמאן צו מיר, און ער באקלאגט זיך אז ער קען נישט לערנען, ער קען נישט דאווענען, ער האט זיך ממש אויסגעוויינט, אז ער האט זיך אזויפיל אנגעזען אז די בילדער לויפן אים נאך, ס'שטערט אים טאג טעגליך. איך האב אים געפרעגט, וואו האסטו דאס געזען? האט ער מיר מודה געווען אז ער האט דאס געזען אויפ'ן קאמפיוטער.

דעם פארגאנגענעם זומער איז דאך ידוע פאר יעדן איינעם, ס'איז געווען גלוי לעיני כל, ווי די ערכאות הציוני האט זיך אריינגעמישט און געזאגט דעות אין חינוך הבנות באופן נורא. אמת ס'זענען זיך צוזאמען געקומען בארצינו הקדושה רבבות ישראל, אסאך צענדליגער טויזנטער אידן מיט א קול מחאה גדולה קעגן דעם, און מען דארף דאס ארויסברענגען, דאס איז א דבר גדול ונשגב אין היינטיגע צייטן, אז עס האבן געקענט ארויסקומען אזויפיל אידן מיט א קול מחאה. אבער מען דארף זאגן פאר די אלע אידן, און מען דארף זיי מעורר זיין, פארוואס פארשטייען זיי נישט דעם שורש הענין, דער שורש הענין איז ווייל מען נעמט געלט פון די מדינה, און ווער ס'האט די מאה דער האט די דעה, און דאס וואס די מוסדות התורה זענען נהנה פון שולחן איזבל דאס איז דער יסוד פונעם פראבלעם, און ווי ס'זעט זיך אויס איז דאס נאר אן התחלה, ליידער וואס וועט ווייטער נאכקומען.

ס'איז געווען ביי מיר דעם זומער געסט פון ארץ ישראל, פון די ראשים ומנהלים פון בית יעקב, דאס איז דער חינוך עצמאי, זיי האבן מיר געזאגט ווי באזארגט זיי זענען. זיי האבן מודה געווען אז דא הערשט א געוואלדיגע סכנה פאר אלע מוסדות אין ארץ ישראל, ווייל די רעגירונג מישט זיך אריין סאך מער ווי מען ווייסט. זיי מישן זיך אריין אין די סדר הלימודים וואס מען זאל לערנען, און זיי האבן געזאגט אז ס'איז דא אסאך מנהלים פון מוסדות וואס קענען נישט עומד זיין בנסיון, ווייל מען זאגט זיי אויב דו לערנסט נישט וואס מען הייסט הייבט מען אן צו שניידן פון די תמיכה, און זיי זענען נישט עומד בנסיון, און דאס קומט אריין מער און מער לימודי חול אין די סדר הלימודים, מען שטעלט זיך צו מער און מער, לויט ווי די בילדונגס מיינסטעריום פאדערט, און דאס ווערט נאך ארגער פון יאר צו יאר.

יעצט אין אזא צייט קענען מיר אויסשרייען בקול גדול, גיט א קוק וואו מען איז אנגעקומען. מען האט דאס געזאגט מיט יארן צוריק אז דאס וועט אזוי זיין, דער פעטער ז"ל זכותו יגן עלינו ואתו עמו גדולי הרבנים, האבן דאס מזהיר געווען, אז דאס נעמען געלט פון די ממשלה וועט פירן צו דעם, און ליידער האט מען דאס נישט געוואלט צוהערן.

*

דער פעטער זכרונו לברכה זכותו יגן עלינו האט אסאך עוסק געווען אין טהרת בני ישראל, בגופו ובממונו, ווען ס'האט אויסגעפעלט איז ער אויך געקראכן אויפ'ן דאך, געגאנגען אין זאמד, ווען ס'האט אויפגעפעלט צו טון פאר קדושת בית ישראל. בעזר שמו יתברך האבן מיר אנגעהויבן אין וויליאמסבורג עוסק צו זיין אין דעם ענין, ישראל

אפילו די קאמפיוטערס וואס זענען נישט מחובר צום אינטערנעט, ס'האט גארנישט קיין שייכות, דער טאטע איז אזוי באווארנט ער האט נישט קיין אינטערנעט, ער האט דעם קאמפיוטער נאר פאר תורה, ער שרייבט תורה, ער קוקט נאך תורה, ער לערנט תורה ער נוצט עס פאר תורה.

מען האט מיר אריינגעברענגט די וואך פארשידענע כלים, וואס מען קען נוצן צו די קאמפיוטערס, כ'האב אליין נישט געוואוסט וואס ס'איז אלץ דא, מען קען נעמען יעדע קאמפיוטער און צולייגן דערצו א שטיקל, און ס'איז שוין מחובר צום אינטערנעט.

אפילו ס'איז נישטא קיין אינטערנעט אין שטוב, איז דא א קליינע כלי וואס מען לייגט דאס ארויף אויפ'ן טיש, אויב איז דא ארום דעם שטח אינטערנעט איז מען שוין צוגעשטעפעט צו יענעם'ס אינטערנעט, אפילו מען האט נישט אליין. א איד מיינט אז ער האט נישט קיין אינטערנעט, ס'דא א קליין מאשינדל וואס מען לייגט אראפ, און ס'איז שוין דא אלעס.

די יונגווארג זענען ראפינירט, זיי זענען נישט קיין בטלנים, און קענען זיך אויס מייט די מאשינערי און די אלע ענינים, און זיי ווייסן ווי אזוי ארומצודרייען און איבערצוקלוגן דעם טאטן צוואנציג מאל.

כ'וויל זאגן פאר דעם בעל תורה, דער מחדש חידושים. ער מאכט א חיבור אויף תורה, און ער האט די כלי ווייל ער קוקט נאך און ער איז זיך מסדר זיינע ענינים, זאלסט וויסן ווען דו ביסט נישט אינדערהיים, ביסטו מפקיר די נפשות פון דייענע אייגענע קינדער ממש ביז שאול תחתית, און קיינער איז נישט באווארנט.

ס'איז דא א שיין ווארט אין דברי יואל פרשת שופטים, אויפ'ן פסוק לא ימצא בך מעביר בנו ובתו באש, ער שטעלט זיך אויפ'ן ווארט לא ימצא, וואס הייסט ס'זאל זיך נישט געפונען. ער ברענגט צו דעם באקאנט ווארט פון ישמח משה (תפלה למשה מומור ק"ט) 'געתי ומצאתי תאמין, אז ס'איז דא א יגיעה איז שפעטער דא א מציאה, זאגט ער ביי קינדער איז אויך אזוי, אויפאיינמאל געפינט מען נעבעך א קינד וואס איז אזוי אדוק אין עבודה זרה, דאס איז ווייל פריער איז נעבעך געטון געווארן פעולות, דער טאטע איז נישט נזהר געווען מתחילתו, נאכדעם קומט דאס במציאה.

מורי ורבותי, די זאכן קומען במציאה בהיסח הדעת, קיינער וויל נישט איינשטעלן, קיינער וועט נישט האבן אן אנגעלאָדנטער רעוואלווער ביי זיך אין שטוב, און טראכטן אז קיינער וועט דערמיט גארנישט טון. ער האט א רעוואלווער, ער האט א באמבע ביי זיך אינדערהיים!

יעדער תופס ישיבה סיי פון גרויסע בחורים און סיי פון יונגערע בחורים, יעדער מחנך, יעדער רב אדער דיין וואס

האב איך אים געפרעגט, וואו האסטו געהאט א קאמפיוטער? זאגט ער, ביי מיין טאטן אין שטוב. איך האב אים אנגעקוקט, דיין טאטע? (מ'רעדט פון א איד וואס קען יעצט זיצן דא אין ביהמ"ד). האט ער מיר געזאגט יא! מייין טאטע האט געהאט א קאמפיוטער, און מייט אלע קונצן האט ער עס פארשלאסן, איך בין אבער קלוגער געווען פון מייין טאטן, איך האב אים איבערגעקלוגט, און ווען ער איז נישט געווען אינדערהיים האב איך עס געעפנט, און איך האב געקוקט וואס איך האב געוואלט.

דער אינגערמאן האט ממש געוויינט, ער איז געווען צעבראכן, ער איז אביסל עלטער געווארן און איינגעזען זיין בראך.

*

מיר האבן געהאט אן אסיפה פון מענטשן וואס זענען עוסק אין חינוך און אין צניעות וקדושת בתי ישראל, וואס טוט מען דא? יעדער וויינט! אדער קען מען אויפהייבן די הענט מייט א יאוש, און זאגן ס'איז פארפאלן, און לאזן דעם יצה"ר חלילה איבערנעמען וויפיל ס'גייט, נאך א שטוב און נאך א שטוב.

אונז האב מיר באשלאסן, אונז זעמיר זיך נישט מייאש, מען מוז עפענען א שטארקן פראנט, א מלחמה כבידה, גודר זיין גדר, און זאגן פאר'ן מלאך המשחית גענוג!

מען מוז אביסל רעדן פון דעם ענין באריכות, דער פראבלעם צעטיילט זיך אין דריי חלקים:

א) ס'איז דא אידן לומדי תורה און אפילו מחברי ספרים, וואס דארפן דאס האבן נאכצוקוקן מקורות. היינט איז די טעכניק אזוי פארגעשריטן, ממילא די דארפן דאס האבן צום לערנען, דאס איז איין חלק.

ב) נאכדעם איז דא אנדערע אידן, בעלי בתים וואס זענען עוסק אין מסחר, די דארפן דאס האבן כדי צו פירן די געשעפטן, חשובות מייט די סחורות מייט די מוכרים און די קונים, און היינט גייט א גרויסער טייל מסחר מייט דעם, דאס איז די צווייטע קאטעגאריע.

ג) א דריטע קאטעגאריע, וואס האבן דעם קאמפיוטער פאר פארוויילונג. מען קען אריינלייגן פארשידענע שפילערייען, ס'איז זייער אינטערעסאנט, מען האלט מייט די וועלט נייעס, איך דארף אייך נישט זאגן, יעדער ווייסט דאס בעסער פון מיר, אן ענין וואס ס'איז זייער אינטערעסאנט פאר אינג און פאר אלט.

*

דער נביא ירמיה איז מקונן (ח ב) מי יתן ראשי מים ועיני מקור דמעה ואבכה יומם ולילה את חללי בת עמי, ליידער דארף מען וויינען טאג און נאכט, אויף די חללים וואס זענען נעבעך געפאלן דורך די קאמפיוטער.

וואס ביי זיי אין שטוב איז דא א קאמפיוטער, ווייל ס'שאדט פאר אים און ס'שאדט פאר זיינע חברים.

א קינד קומט אין חדר אדער אין מיידל שולע און פארציילט מיט א התפעלות וואס ער האט אלס געזען, און דאס רייצט אויף איינעם דעם צווייטן, און אזוי איז זיך דער נגע מתפשט. איז מען געקומען צו א החלטה - בנוגע דא אין קרית יואל - אז פון היינט און ווייטער זאל יעדער איינער וויסן, די כלי איז בכל יראה ובכל ימצא אין א אידישע שטוב, בשום אופן! אפילו מען דארף עס פאר תורה, אפילו מען דארף פאר מסחר, יהי' מה שיהי'!

טאמער איינער דארף עס פאר נייטיג, זאל ער זיך מסדר זיין אן עקסטערע מקום אוועק פונדערהיים. - כ'האב גערעדט דא מיט די עוסקים במלאכת הקודש, אז מען זאל מסדר זיין א מקום פאר'ן רבים, וואס יעדער וואס דארף דאס האבן, פאר זיינע מסחרים צי פאר תורה, ער זאל קענען זיין צוגעטשעפעט דערצו, און דאס זאל זיין אויף א מקום מיוחד פאר בעלי בתים פאר בעלי תורה, און מען וועט מסדר זיין א מקום אז יעדער וואס דארף עס זאל דאס קענען האבן.

כ'ווייס אז אונז גיי מיר אריין אין א שווערע מלחמה, אין א שווערע ארבעט, אבער מיר האבן נישט קיין ברירה, אז מען וויל אפראטעווען די קינדער די אייניקלעך, מוז מען טון די ריכטיגע פעולות, גודר גדר זיין אין אזא דור פרוץ, מען זאל קענען מוסיף זיין תוספות קדושה מיט תוספות טהרה.

איך וויל בעטן אז קיינער זאל עס נישט האלטן פאר גרינג, ס'ווערט אנגעזאגט פאר די הנהלת המוסדות, אז ווער ס'וועט נישט פאלגן וועט נישט האבן קיין פלאץ פאר זיינע קינדער ביי אונז אין מוסד החינוך, והיה מחנינו קדוש.

כ'ווייל בעטן די עסקנים זיי זאלן זיך אריינלייגן און זען מסדר זיין די אלע ענינים, ובעזר שמו הגדול וועט מען מצליח זיין, און דער אייבערשטער זאל העלפן מען זאל קענען אויפטון לכבוד שמו יתברך, מען זאל קענען מגדל זיין די קינדער על דרך התורה והיראה אזוי ווי דער דרך וואס דער פעטער ז"ל האט אונז געלערנט, מגדל זיין דורות ישרים ומבורכים צו תורה און יראת שמים און צו מדות טובות עד ביאת הגואל.

האט א קהלה מיט מענטשן, ווייסט אז עס פאלן וועכנטליך קרבנות, פרישע קרבנות, וואס זענען געווען ערליכע אידן וואוילע אידן בעלי בתים חשובים, און ס'האט זיך אויך נאר אנגעהויבן מיט דעם אז מען האט עס געדארפט פאר תורה צו פאר מסחר. היינט זענען דא אסאך אידן וואס באוויינען זייערע קינדער מיט ביטערע טרערן, ס'איז דא אידן וואס וויינען נעבעך אז בניך ובנותיך נתונים לעם אחר.

און דאס איז ווען מען דארף עס נאך האבן פאר א צוועק, פאר תורה צי פאר געשעפטליך. וואס זאלן שוין זאגן די וואס דארפן דאס האבן פאר פארוויילונג, כדי צו שפילן, די קינדער זאלן זיך שפילן. אז די קינדער הייבן זיך אָן צו שפילן, ווערן זיי צוגעבינדן צו דעם, מען קען זיך גארנישט נישט פארשטעלן, מען איז טועם טעמא דאיסורא, און דאס פירט אים נעבעך אראפ זייער ווייט, און נישט נאר אים, נאר זיין חבר אויך.

נישט לאנג האבן מיר געהאט מיט א בחור, וואס דער פאטער האט געהאט אין שטוב א קאמפיוטער, און ער האט זיך צוגעלערנט ווי אזוי מען נוצט עס, ער האט זיך צוגעשטעפעט צו דעם, און ער האט זיך דערנאך פארשאפט אן אייגענע קאמפיוטער, ער האט זיך פארשאפט א מקום, און דאס האט געשאדט פאר אים און פאר די חברים, זייער ביטער. דער פאטער וויינט היינט, ער ווייסט שוין היינט זיין מצב.

דו ביסט דאך שולדיג! דו האסט דאך עס אריינגעברענגט ביי דיר אין שטוב! ס'איז אים נישט בייגעפאלן אז זיין קינד וועט זיך אויך אנטשעפענען אין דעם.

*

וויל איך דא זאגן אזוי: דער פעטער ז"ל זכותו יגן עלינו האט אהערגעשטעלט קרית יואל פאר א הייליג שטעטל, ער האט דאס אויפגעבויט אויף יסודות פון קדושה און טהרה, ער האט דאס אהערגעשטעלט אז מען זאל מחנך זיין א חינוך קדוש וטהור.

ס'איז דא הונדערטער משפחות היזיגע תושבים, וואס זיי זענען מחנך זייערע קינדער, און געבן אכטונג אויף זייערע קינדער מיט א שמירה מעולה, און זיי קומען מיט א טענה נכונה, אונז האב מיר נישט קיין קאמפיוטער אינדערהיים, ווי וויכטיג ס'זאל נישט זיין, וועלן מיר דאס נישט אריין נעמען, אונז פאדער מיר אז אינעם מוסד החינוך זאל נישט אריין קומען א קינד

נערך ע"י הוועד להוצאת ספרי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א ותשוה"ח להם

רני ושמחי ליעקב

בקול תודה וקול זמרה, נברך בזאת השורה, ברכת התורה, קדם מעלת כבוד ידידינו החשוב האי גברא רבא ויקירא, עושה ומעשה למען מוסדותינו תדירא, מריחוק מקום וקירוב לב משליך עצמו מנגד למען מוסדותינו, את בלאנדאן ומצודתו פרוסה עלינו, רב פעלים לתורה ולתעודות, מלא וגדוש בתורה ובחסידות,

הרבני הנגיד המרומם

הגה"ח רבי **יעקב יודא עסטרייכער** שליט"א

מראשי ונכבדי קהילתינו הק' בעיה"ב לאנדאן יע"א
וממנהלי מוסדות יטב לב בארה"ק סניף אייראפע

לרגל אשר זוכה בעזהשית לחגוג בקול רינה והמון חוגג

הכנסת ספר תורה

לביהמ"ד הגדול דקהל יטב לב עיה"ב לאנדאן יע"א

וצרופה בזה ברכותינו שבזכות התורה יזכה לרב תענוג ונחת, מכל יוצ"ח בבת אחת, מתוך אושר ועושר והרחבת הדעת, וימשיכו להרבות בפעליו הכבירים לטובת מוסדותינו וקהילתינו בכל עת, ובשכר זאת יתברך בכל משאלות לבם לטובה, מידו ית"ש המלאה הפתוחה והרחבה, וכט"ס.

המברכים בשמחת התורה, וברגשי הערכה והוקרה

הנהלת המוסדות

מתוך דברות קודש

שהשמיע

כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

לתלמידי המתבתא ביום כ"ו אב העל"ט

זאל מען, נישט צורירן צו דעם, און ווען מען זעט א צווייטן, זאל מען דעם צווייטן פארהאלטן, און אדרבה גיין פארצייילן, מען איז מציל א נפש מישראל, מען טוט אים א געוואלדיגע טובה, דורכדעם וואס מען קען יענעם מעורר זיין, דער חמץ - דער יצר הרע דער שאור שבעיסה - זאל נישט זיין ברשותו.

זייט ענק מקבל דאס יעצט איידער מען גייט ארויף, מען זאל ארויפגיין מיט אן ערנסקייט, מיט א פעסטע קבלה, איך וויל זיין אן ערליכער בחור, איך וויל זיצן און לערנען, און איך וויל דאווענען, איך וויל דינען דעם באשעפער, און איך וויל נישט באלאנגן פאר'ן יצה"ר, איך וויל באלאנגן צווישן ערליכע אידן, אפגעהיטענע אידן, חסיד'ישע אידן, וואס זיי טוען דעם רצון ה', און פרובירן עכ"פ צו טון דעם רצון ה', און האבן א חשק צו דינען דעם באשעפער.

איך וויל זיין אן עבד לה', איך זאל האבן די זכיה, איך זאל זיין ערליך, איך זאל האבן די זכ"י צו טון אן ערליכן שידוך, איך זאל האבן די זכיה אויפצושטעלן אן ערליכע אידישע שטוב, א חסיד'ישע שטוב, און האבן ערליכע און חסיד'ישע קינדער, יעדער בחור מעג שוין אינזין האבן זיך און די צוקונפטיגע צוואנציג יאר און נאך שפעטער.

דער אייבערשטער זאל העלפן, אז די תפלות ישראל זאלן נתקבל ווערן פון אלע אידן, צרות ישראל זאל שוין נעמען אן עק, השי"ת יאמר לצרות ישראל די, בכלל ובפרט, מען גייט ארויס אויפ'ן בית החיים, זאל מען טון א חסד עם החיים ועם המתים, צרות ישראל וואס מען איז מחטט קברי ישראל, רשעי ישראל האבן אויפגעהויבן א האנט אויף קברי ישראל, און מען לאזט זיי נישט אויף זייער מקום מנוחה פון אזויפיל יאר, דער אייבערשטער זאל העלפן זיי זאלן נישט קענען מער האבן א שליטה אויף קברי ישראל, מען זאל לאזן קברי ישראל במנוחתם.

מען האט נעכטן גערעדט צו בעלי בתים, און כ'וויל יעצט רעדן ספעציעל צו די בחורים:

כ'וויל אייך זאגן בחורים, **ס'ברענט א פייער!**, א **פייער פונעם יצה"ר!**, **ס'איז מכלה מנפש ועד בשר,** **דורך די פארשידענע כלים וואס איז דא.**

א בחור זאל וויסן, דאס איז א קליינטשיגע כלי, - דער מדרש ברענגט אז בשעת דעם חורבן האט מען ארומגעטראגן עבודה זרה בחיקו, אין טאש האט מען געהאט א קליינע עבודה זרה. ס'איז שווער היינט צו פארשטיין, אבער די דריי גרויסע עבירות זענען אייניג, עבודה זרה גילוי עריות ושפיכות דמים, מען קען זיך ארומטראגן מיט גילוי עריות בחיקו, און מען ווערט אזוי פארדארבן, ממש ס'פירט אראפ פון אידישן וועג.

ס'דאכט זיך אז ס'איז א קלייניגקייט, א שפילעכל, ס'איז גארנישט, אבער מען הייבט אָן מיט א קוועטש מיט'ן פינגער, און רחמנא ליצלן ווי מען קומט אָן, רחמנא ליצלן ווי טייל זענען שוין אנגעקומען!, ס'איז נישט גוט צו טראכטן ווי זיי געפונען זיך שוין, זיי געפינען זיך שוין אין זייער א ביטער'ן מצב, און זיי זענען שוין נישט קיין בעלי בתים איבער זיך, ער איז שוין נישט קיין בעל הבית, דער יצה"ר פירט אים שוין ל"ע עד שאול תחתית, ועד בכלל.

כ'וויל ענק בעטן, שמעו נא דברי, חלילה וחלילה צורירן צו איינע פון די, ס'האט פארשידענע נעמען, און אפילו די וואס מען רעדט זיך אייין אז מען האט עס פאר תורה צוועקן, צו הערן תורה.

זייט מתן תורה האבן אידן געלערנט תורה, און מ'איז אויסגעוואקסן תלמידי חכמים ערליכע אידן אָן די כלי!. נישט מיט דעם וועט מען ווערן א תלמיד חכם.

ס'איז שווער צו זאגן יעדן איינעם בפרטיות, ווייל די כלים ווערן נשתנה מיום ליום, און פארגעשריטן, אבער וויסן

שהשמחה במעונם

ברכת מזל טוב

הננו משגרים ברכת מז"ט חמה ולבבית לאנשי שלומינו תומכי וידידי כוללנו הק' די בכל אתר ואתר כאו"א בשמו הטוב יבורך

קרית יואל

להולדת הבנים
 מו"ה אברהם ישראל הערש קאוויטש הי"ו
 מו"ה יואל (בני"ע) ווינשטאק הי"ו
 מו"ה צבי יקותיאל זלמן מענדלאוויטש הי"ו
 מו"ה יצחק פארקאש הי"ו
 מו"ה ישכר דוב פארקאש הי"ו
 מו"ה אביגדור בלייך הי"ו

להולדת הבנות
 מו"ה יואל וואנחאצקער הי"ו
 מו"ה יואל שלמה יאקאב הי"ו
 מו"ה ארי' לייב פלייש מאן הי"ו
 מו"ה יצחק דוב פרענקל הי"ו
 מו"ה ברוך יודא קאלער הי"ו
 מו"ה יואל (בני"ע) רובינשטיין הי"ו

להכנס בניהם לעול התורה והמצוות
 מו"ה יושע אלעזר קליין הי"ו
 מו"ה שלמה מענדלאוויטש הי"ו
 מו"ה מאיר וועזעל הי"ו
 מו"ה חיים ישראל ווידער הי"ו

בארא פארק

להולדת הבנים
 מו"ה ישראל משה שפיטצער הי"ו
 מו"ה ישע מרדכי שלעזינגער הי"ו
 מו"ה יואל (בני"ע יצחק אייזיק, וומ"ס) ווידעל הי"ו
 מו"ה יוסף ישע גאלדבערגער הי"ו
 (בן מענדל הי"ו, וומ"ס)
 (חתן מו"ה שלום מאיר קעסטנבוים הי"ו)
 מו"ה ברוך מארקאוויטש הי"ו
 (בני"ע מרדכי שבת"י הי"ו)

מאנסי

להולדת הבנות
 מו"ה יואל מיילעס הי"ו
 (בן מו"ה אלעזר עוראל ע"ה)
 (חתן מו"ה בעריש לעבאוויטש הי"ו)
 מו"ה יעקב יערמאיא הי"ו
 (בן מו"ה דוד יערמאיא הי"ו, ק"י)
 (חתן מו"ה מנחם יצחק פערלמוטער הי"ו)

קול רינה וישועה באהלי צדיקים

בחדרת קודש ובהתרגשות עלאה משגרים אנו ברכת מז"ט אל מול פני כבוד קדושת **מזן רבינו הגה"ק שליט"א**

לרגל שמחת הולדת הבת אצל נכדו הרב ר' חיים צבי טייטלבוים שליט"א

בן הגה"צ אב"ד דקהילתינו וויליאמסבורג שליט"א ולהגה"צ נאב"ד קהילתינו בארא פארק שליט"א

בני ברק

לנישואי הבת
 הרב ר' אברהם אליהו וואנער שליט"א
 להכנס בניהם לעול התורה והמצוות
 מו"ה ישעי' באר מינקא הי"ו
 ולחתנו מו"ה אשר לעמל שווארץ הי"ו
 מו"ה אברהם יעקב שווארץ הי"ו
 ולבני מו"ה אשר לעמל שווארץ הי"ו
 ולחתנו מו"ה מאיר משה פרומאן הי"ו

מאנטריאל

להולדת הנכד
הגה"צ אב"ד דקהילתינו שליט"א
 אצל חתנו הרב ר' שלמה חבין שליט"א
להולדת הבנים
 מו"ה יואל גאלדמאן הי"ו
 מו"ה צבי אלימלך גליק הי"ו

להולדת הבנות
 מו"ה יואל (בני"ע משה דוד) אקער מאן הי"ו
 (חתן מו"ה דוד בערל גאטלביץ הי"ו)
להכנס בניהם לעול התורה והמצוות
 מו"ה יעקב (בני"ע ח, ק"י) ביקעל הי"ו

וויליאמסבורג

להולדת הבנים
 מו"ה נפתלי צבי (בני"ע מענדל) קלאגסברין הי"ו
 (חתן מו"ה שמעון שווארץ הי"ו)
 מו"ה זלמן לייב (בני"ע שלמה זאב, ק"י) שעהנפעלד הי"ו
 (חתן מו"ה מרדכי יצחק הכהן מאשקאוויטש הי"ו)
 מו"ה יודל (בני"ע יעקב שמואל) טייטלבוים הי"ו
 (חתן מו"ה אברהם חיים ליכטענשטיין הי"ו)
 מו"ה שמואל אליעזר (בני"ע ברוך) שפירא הי"ו
 (חתן מו"ה אברהם שמואל פיערעוועקער הי"ו)

להולדת הבנות
 מו"ה יואל (בני"ע יהושע שמואל, ק"י) ווידער הי"ו
 (חתן מו"ה יוסף מיוזקאפ הי"ו)
 מו"ה יואל (בני"ע אלימלך שמעון, ק"י) שווארץ הי"ו
 (חתן מו"ה שמואל בנימין גרינפעלד הי"ו)
 מו"ה יוסף הערש (בני"ע מיכאל) שאלאמאן הי"ו
 (חתן מו"ה הולף ברוך הי"ו)
 מו"ה נפתלי משה (בני"ע יעקב ק"י) שניצלער הי"ו
 (חתן מו"ה אברהם לעבאוויטש הי"ו)

להכנס בניהם לעול התורה והמצוות
 מו"ה משה גדלי' פאלאטשעק הי"ו
 מו"ה משה חיים ווידער הי"ו
 מו"ה אלימלך דאסקאל הי"ו
 מו"ה הערש אלימלך גראס הי"ו
 מו"ה יצחק שווארץ הי"ו

אייראפע

להולדת הבנים
 מו"ה מרדכי מענדל שטערן הי"ו, לאנדאן
 (בני"ע משה שמואל שטערן הי"ו, בארא פארק)
 (חתן מו"ה עמרם ערמאן הי"ו, לאנדאן)
 מו"ה יואל נתן לעוו הי"ו, לאנדאן
 (בני"ע משה אברהם ישע לעוו הי"ו, לאנדאן)
 (חתן מו"ה עזריאל שווארץ הי"ו, בני ברק)

להולדת הבנות
 מו"ה יואל שטיין הי"ו, לאנדאן
 (בני"ע יודא שטיין הי"ו, אנטווערפן)
 (חתן הרב משה חיים אפרים פאדוא שליט"א אב"ד לאנדאן)

ירושלים

לאירוסין הבן
 הרב ר' יחזקאל שרגא וואגשאהל שליט"א

לאירוסין צאצאיהם			
הרב ר' מרדכי צבי גאלדמאן שליט"א, מאנטריאל	הבה"ח ישראל בני	הרב ר' אברהם עקשטיין שליט"א, וומ"ס	הבה"ח ישראל בני
מו"ה יוסף צבי ברייער הי"ו, וומ"ס	הבה"ח יעקב בני	מו"ה דוד פריעדמאן הי"ו, וומ"ס	הבה"ח יעקב בני
הרב ר' חיים לייב זילבער שליט"א, ק"י	הבה"ח ישראל אשר בני	מו"ה פנחס (בני"ע אלעזר) ווייס הי"ו, וומ"ס	הבה"ח ישראל אשר בני
מו"ה ישראל לעוו הי"ו, לאנדאן	הבה"ח יואל בני	מו"ה אלי' פרענקל הי"ו, וומ"ס	הבה"ח יואל בני
הרב ר' דוד דוב מיילזלי שליט"א, סיגעט	הבה"ח ארי' לייבוש בני	הרב ר' שמואל שלום רוקח שליט"א, ב"פ	הבה"ח ארי' לייבוש בני
מו"ה דוב בער גאלד הי"ו, ק"י	הבה"ח מרדכי אהרן בני	מו"ה ישע' שלום ווייס הי"ו, ק"י	הבה"ח מרדכי אהרן בני
לנישואי צאצאיהם			
מו"ה נחמי' מאשקאוויטש הי"ו, וומ"ס	הבה"ח יוסף בני	מו"ה ישראל חיים ווייס הי"ו, וומ"ס	הבה"ח יוסף בני
מו"ה חיים יקותיאל רייכבערג הי"ו, ב"פ	הבה"ח משולם זושא בני	מו"ה שלמה היימאן הי"ו, ק"י	הבה"ח משולם זושא בני
מו"ה משה הערשקאוויטש הי"ו, ק"י	הבה"ח מאיר בני	מו"ה יונתן פישער הי"ו, ק"י	הבה"ח מאיר בני
מו"ה בנימין צבי גרינפעלד הי"ו, ק"י	הבה"ח יצחק זאב בני	מו"ה יעקב הכהן כ"ץ הי"ו, ק"י	הבה"ח יצחק זאב בני
מו"ה יעקב צבי מנחם אפעלדארפער הי"ו, מאנטריאל	הבה"ח חיים יואל בני	מו"ה שלום אליעזר הכהן דים הי"ו, ק"י	הבה"ח חיים יואל בני
מו"ה אבא וויינבערגער הי"ו, לאנדאן	הבה"ח משה לייב בני	מו"ה חני' יו"ט ליפא עפשטיין הי"ו, מאנטריאל	הבה"ח משה לייב בני

צו מעלדן א שמחה קען מען זיך מארכינדן צו: 011-972-527648437 און אין אר"י 845-662-5579
 אדער קען מען שיקן דורך א פקס אדער מייל a.ch.bnb@gmail.com - FAX: 011-9723-6166382